

LYUBOMIROVICH

ILI

PRIATEL PRAVI

IGROKAZ

Vu Tròjem Zpelyivanyu

po

Mat. Jandrich Pleb. vu Czirkveni izpiszan,

y po Th. Miklóuschich Pl. Zt. na szvétlo vàn dàn.

Vu Zagrebu

Pritizkan Szlovami Novoszelzkemi.

1821.

Zavjetek Igrokaza.

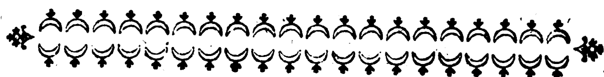
Priatelztvo je kinch druſtva, y sivlènya polehchicza: Ovo vídisze vu *Lyubomìrovichu*, koi priatela szvòga *Poſtènovicha* y nyegovu szeztru rajshi szréchne vuchiniti, kak szerdčza poselènye naszléduvati je hotel. *Zkupozt* je sitka chemer, y neſzréchnéh poszlédkov zviralische: ovo saloztna *Fabiana Szlancza* példa pokàse. Dobro naszléduj, zlo y odurno [illegible] ter poſten y blàsen budesh.

Igravcz[illegible]

Lyubomìrovich — Priatel právi.
Fabian Szlànecz—Plemenitàſh ztàri, zkupecz, Otecz Rozike.
Rozika Kchì Fabiana, Poſtènovicha Zaruchnicza.
Susa Dekla ztàra Rozike.
Gyurina Szlúga ztàroga Fabiana.
Bartol Szlúga ztàri Lyubomìrovicha.
Poſtènovich, Zaruchnik Rozike.
Maricza Szeztra Poſtènovicha, Zaruchnicza Lyubomírovicha.

Igrokaz napervoztàvlyasze vu Zagrebu.

Zpelyívanye I.

Izhod I. (Hisa vu Ztànyu Poſtènovicha: Lyubomírovich számsze shéche, y govori)

Eh! naj bû! szerdchno léztor! ja móram chin ov iztinzkoga priatelztva izkàzati! — Priatelztvo je jakshe vezilo od vſzega — ovomu mòraſze laztovita haszen zapoztaviti: za ovo mòrasze vſzaka teskócha, y nepriilika podnezti: dapache izto sivlènye, ako je potrébno, alduvati. Ej! Bartol! (*zove szlugu*)

Izhod II. Bartol, y Pervi.

Bart. Naj zapovédaju!

Lyubom. Hitro dugoványa moja pozpravi, hodi na Poſtu, naredi Kuchiju, ja odhàdyam.

Bart. Kam, za Boga! tak nenadéjano?

Lyubom. Idem vu Varasdin.

Bart. Tak naglo? kajsze je tak nepovolynoga pripetilo? morebitîh je gdo zbantuval?

Lyubom. Za vezdatî nikaj vishe nevelìm — na pútutî vſze povém.

Bart. Nyih milozti! naj oproztiju, da nyihov szlùga je tak zvedlyiv; ovo moja proti nyim vérnozt chinì: morejusze zpomènunyim, kak nyihov Gózpon Ztricz mene vszigdàr szvojega ztaroga Bartola je rad imel: on je meni vszigdar szvoje nakànyenye odperl; kajti je vu meni zaùfanozt imel, y moja vérna szlusba, kaksze ùfam, nyegovu od mene miſzel né prevkánila — — ja, nyih milozti! lépo proszim, najmî doztojû zrok szvòga nakànyenya odprèti.

Lyubom. Drági Bartol! vréme prehàdya, jasze z-ovém razgovorom zabavlyati nemorem: na pùtutî vre zroke moje povém: za vezda budi zadovolyen: hodi, priredi taki kuchiju, kakszêmtî vre rekel.

Bart. Ali — znàjuli to ova Gozpoda? znàli hise Gozpodàr, da oni oditi kàniju?

Lyub. Neznaju, ali ja nyim to na berzom povém: jaîmsze zpricham, zahvàlim, y òdidem.

Bart. Ali véndar, kajîm recheju, kada nyih zroka pìtali budeju?

Lyub. Kaj rechem? rechem, daszêm od Ztrìcza lìzta dobil, y naglo odíti moram.

Bart. Ali — ovo bude sal Gozpodichni Mariczi, ona nyih jako rada vìdi.

Lyub. Iztina je, Maricza je vrédna Gozpodichna: nyoj chlovek nemore ne-

priatel biti: ali véndar — mene zdersati nemore.

Bart. Ali — ovo bude sal y nyeinomu Bratu, Gozponu Poſtènovichu.

Lyub. Poſtènovich je moj priatel: priatel, velimtî, takov, dagâ bolshega, y dragshega na szvétu némam: znàm, damû nekuliko bude sàl, ali — jamû pomochi nemorem: za nyegovu vòlyu jaszêm vu Zagreb doshel: jaszêm nyega vu Varasdinu vu mojoj hisi, kakti rodyenoga Brata dersal, y nyemusze zapriszegel, damû îztinzki véren priatel oztati hochu: vezdaſzêm vu nyegovoj hisi zkoro méſzecz dàn, y selelbi dugshe josh oztati, alisze zadersati nemorem: — hitro pojdi, moj Bartol! y prirèdi kuchiju.

Bart. Ali — barem naj pochákaju, dok Gozpon Poſtènovich domom dojde.

Lyub. Tak on né doma?

Bart. Néje.

Lyub. Nego kam je preshel?

Bart. Jaſzêm nekaj malo zarazmel, da je odiſhel gledet jednoga perztena za Gozpodichnu Roziku, y da nyu bude vzèl.

Lyub. To je drugo! — no tak odhàdyaj: negubémo vrémena: zproti pojdi na Poſtu: pòl dàn bude taki.

Bart. Ej bude! josh menkaju tri vure: idem predi poizkati Gozpona Poſtènovicha, morebitgâ najdem pri Roziki.

Lyub. Szlobodno! — ali ne! — neiſchigâ vu hisi.

Bart. Pak, akogâ nebude, bili mogli odìti, dagâ niti pozdravili nebi?

Lyub. To ravno biti nemóra: kadszêmgâ dozta dàl izkati.

Bart. Ali — zakaj nebi oni szàmi tam ifhli? Znàju dobro, dabi nyih pri Roziki vfzi radi vidéli: à — — —

Lyub. Odhàdyaj, kakszêm tî rekel, dvé szamo vure menkaju do pòldana (*gledèch na vuru*)

Bart. Ali najsze konchemar kômu tomu vu hisi oglàsziju, predi kak odìdeju.

Lyub. Hodi z-Bògom! véndar znàsh, da vrémena némam.

Bart. Zbilya! nyih milozti! zkorofzêm pozàbil: Rozika je nekak chudno po nyih zbrìvala, ona je, Bogmê! vu nyih jako zalyublyena.

Lyub. (*Nafzmèjuchsze*) Ej! hodi, moj Bartol! szamo mê neizkushàvaj!

Bart. To je to, kaj bude y ona rekla? (*na szmehsze dersèch*)

Lyub. Daj, lépotê proszim, zkerbi za tu kuchìju.

Bart. Ah! Bog moj! toszû y tak chudni hìri!

Lyub. Odhàdyaj, velimtî, pakmi vech od toga neferfraj, kada ja kaj zapovédam, tvoja dúfnozt je poszlùhnuti, a ne tuliko tepzti.

Bart. Profzim za odproztchènye! (*Zréfzno, kakdabi odìti hotel*)

Lyub. Kam idesh?

Bart. Za tu kuchiju gledét.
Lyub. Szim hodi.
Bart. Zapovédaju!
Lyub. Pazi, da bude lépo szédéti.
Bart, Oh! to vre bude moja zkerb.
Lyub. Ako Gozpona Poſtènovicha gdé zeztàneſh, povechmû, da ja odhàdyam.
Bart, Razmem! (*nàkloniſze*)
Lyub. Ali ja znàm, da ti nyega pojdeſh izkat: à kudbigâ izkal?
Bart. Pri nyegovoj Dràgi!
Lyub. Hm! (*na szméhsze dersèch*) ſtimash pri Roziki.
Bart. Jasze ùfam, da nebudem falel.
Lyub. No! tak ako nyu bûſh vidél, reczi jòj, daiû ja pozdràvlyam.
Bart. Á od púta nebi nyoj nikaj rekel?
Lyub. Nikaj! —
Bart. Nikaj? (*chudèchisze*)
Lyub. Tak je!
Bart. Nekaj bijòj véndar móral rechi.
Lyub. Ej! reczijî — — ali ne, ne! — bash nit réchi.
Bart. No! tak ja idem, pakszę nyoj niti nenajavìm.
Lyub. (*Pogleda na oblok*) Na! togâ imash! Maricza ide szim: odhàdyaj.
Bart. Anda! pri chemszêm?
Lyub. Znaſh, kaj? tisze nikam nenavràchaj.
Bart. Tak anda niti na Poſtu?
Lyub. Na Poſtu vre, na Poſtu zaradi kuchìje.

Bart. A potlam?

Lyub. Odhádyaj! najmî vîſhe zabavlyati.

Bart. (*Proti gledavczem malo na ſzméh, y szam kakti szobum*) Najbûm ja josh jenkrat ovak ztàri magarecz, ako moj Gozpon né zalyùblyen vu Roziku, nego szamo da szvojemu priatelu szréchu neprepréchi, nakànilſzeje z-pùta vugnuti: prav je, y zaizto morem rechi, da moj Gozpon je prav zrészen priatel (*odìde*)

Izhod III. *Lyubimìrovich szàm sheche-ſze, malò miszli, y veli:*

Eh! kaj bi to? ja y tak nemorem odìti, doklam mòga priatela nevìdim: budem chakal, doklam dòjde, y ondagâ lyublyeno zagerlim: y pak odìti, da nebi vidél Rozike, y nyoj barem rekel: Z-bogom! ovoſzû dve chudne ztvàri! Poſtènovícha imam rad, kakti mene; arsze vre od dètinztva poznamo: alimê pak z-drúge ztráne lyubav peche: (*pògleda na oblok*) â Maricza je vre ovdé: mòga szerdcza borenye móram malo zakriti: hochuſze kàzati veſzeloga, da nebude mogla nikaj szumlyiti.

Izhod IV. *Maricza y perveshi.*

Maricza. Dobro jutro! Gozpon Lyubomìrovich!

Lyubom. Szlùga ponizén, miloztivna Gozpodichna! ravnoszêm selel imeti miloschu nyih vidéti, proszim, naj doztojû! (*dà Ztolcza*).

Mar. Kaj budû z-menum zapovédali?

Lyub. Jaſzêm hotel prosziti, dabi oproztili na nepríliki, kojuszû z-menum ovo vrème imelí: y nyim zahvàliti na priatelztvu, kojeszûme izkàzali: y ako kaj imaju zapovédati vu Varasdinú? —

Mar. Kaj? vu Varasdin? pak gda?

Lyub. Ov hìp! vreszêm na Poſtu poszlal.

Mar. Aaa! onisze shàlíju!

Lyub. Za iztinu! dràga Gozpodichna! vre je dokonchano!

Mar. Ali — za Boga! zakaj tak na naglom?

Lyub. Lízt Ztrìcza mojega vèse mê na to ov híp.

Mar. Pak znàli za to moj Brat?

Lyub. Nészêm nyemu josh nikaj povédal.

Mar. Onîh, Véra! nebude puztil.

Lyub. Jasze ùfam, da szuprotiven biti nebude mogel.

Mar. Naj oni meni vèrujû, da bude.

Lyub. Dober priatel, kak je nyìhov Gozpon Brat, bude léhko zroke prerazmeti mogel, zato úfamsze, da on mòga kvàra neſelì.

Mar. Ako îh y on puztì, ja vſzú mòch okrènem za nyih vztaviti.

Lyub. Ja nyih nerazmem, oni vu chudném glászu govorê: pak z-kakvòga zroka bi oni mene mogli vztaviti?

Mar. Predi neg odídeju, najmì poverneju, kajszûmî vzèli.

Lyub. Kak? takszêm ja nekaj vkrazti mòral?

Mar. Ter jako vnogo!

Lyub. Dobro! ja povernem, szamo naj povéju, kaj je takvòga.

Mar. Toje jedno malo pritesko povédati.

Lyub. Nò! akoſzêm kaj vkral, tobû moja szramota, ne nyihova.

Mar. — — Oniszû meni vzèli moje szerdcze.

Lyub. Jaſze radújem, da ova tatbina néje moja krivnya.

Mar. Nego chija? — kakbi to moglo biti?

Lyub. Kajti ono, kaj botonczè néje vchinyeno, krivnya biti nemore: ja ovu tatbinu vchiniti nigdar niti pomiſzlil, josh menye selel jeſzem: anda nitiszêm zagreſhil, nit kaſtige kakve vréden.

Mar. Ako oni nészû seleli mòga szerdcza, jeszem ja nyihovo.

Lyub. No! tak znáju kaj? miſze vu tom lehko pogodimo: oni naj zadersê szvoje szerdcze, á moje naj puztìju: oni z-szvojém oztaneju vu Zagrebu, ja z-mojém idem vu Varasdin: Bog znà, kadasze vech videli budemo.

Mar. Ja nyih véndar na vék büdem lyúbila.

Lyub. To je za mê prevech komplimentov, to ja néšêm zaſzlúſil.

Mar. On szû véndar dúſni lyübav moju naplatiti!

Lyub. Ovo je malo priteſko dugovànye!

Mar. Tak! — tak! oniſzû duſni (*kakti na szméh*)

Lyub. Ali — Drágo moje! zakaj?

Mar. Senzka gláva, koja száma szebe oblàda, y zkrovnozt lyúbavi szvoje odpre, viédna je, dasze pomiluje.

Lyub. Ja nyih néſzêm proſzil ovu zkrovnozt odpréti.

Mar. Jaszêm múchala czéli méſzecz, ali — vezda vech tajiti nemorem.

Lyub. Akoszû mogli czéli méſzecz, mogelbisze bil y ov dàn k-nyemu pribrojiti.

Mar. Jaſze nikak zdersati néſzêm mogla.

Lyub. Ne! ali — zakaj?

Mar. Kajtisze ùfam, da y oni mene lyùbiju.

Lyub. Vréme prehàdya, drága Gozpodichna!

Mar. (*gledi szédèch na oblok*) Menisze vídi, da ravno moj Brat ide.

Lyub. Kak berse dòjde, ondamûsze zprìcham, y zatém taki odhàdyam.

Izhod V. Poſtènovich y pervi.

Poſtènov. Priatel! Szhúga nyihov povédalmî je novine, koje mê pecheju: tak oniſzû nakánili menê oztaviti.

Lyub. Drági Poſtènovich! akoszû moj priatel, naj mê puztíju.

Poſt. Ja vídim, da nyihova lyúbav proti meni je malo pogaſznula: oni rajshi szvoju haſzen, nego moju lyúbav: neznam, kajbi rekel: ja nyih szilití nemorem, medtémtoga ùfamsze, da mî jednu malu miloschu nezkràtiju.

Lyub. Najmî odpreju! szerdchéni priatel móra na vſze pripraven biti.

Mar. (*proti. Poſtènovichu.*) Moj Brate! pak bili ti bìl tak lehkek na to, dagâ puztìſh? á znaſhli, zakaj bi rád odíti? jedna prazna nezaúfanozt nyega gíblye: rekel je meni, da je vre méſzecz dàn vu naſhoj hiſi: toje nikakovo zprìchanye: véndar med pravemi priateli tosze niti nerachuna; tri, chetiri méſzecze, léto dành naj pri naſz oztàneju, Drági gozpon Lyubomìrovich! kaj ne? Brate! (*proti Poſtènovichu*)

Poſt. Tak — tak, priatel! moja hisá je zkupa nyihova hiſa: naj oztanû pri naſz! jaîh proſzim, naj neſtimaju, daszû meni neprilichni, véndar szàmi vídiju, da ja zarad nyih nîkaj vishe netroſhím.

Lyub. Znám, y vídim, ali — najmî oproztìju, ja móram odhádyati.

Poſt. Ja neznam, kajbi rekel.

Mar. Ali pítajgâ, zakaj tak nàgli? (*proti Bratu*)

Poſt. Zakaj anda, dràgi priatel! bi oni tak hiteli? —

Lyubo. Kajti je moj Ztrìcz obeteſal, y jasze bojim, da nevumre: zato móram kaj berse odhàdyati.

Poſt. Kad je tomu tak, jasze nemorem szuprotztaviti.

Mar. Nut! vídish, ovotî je vkanlyivozt; pred menum je rekel, dagâ lìzt od nyegovoga Ztrìcza vu Varaſdin zove, à vezda veli, da mûje Ztrìcz beteſen.

Lyub. Jaſzêm pravo rekel, da mê lìzt zove, koi je od mojega Ztricza govòril.

Mar. Aaaja! nészû mene Kàrte vkanile.

Lyub. Ja pako nyim iztinu povédam.

Mar. Najda nam toga lìzta kaseju, budemo naj bolye znali.

Lyub. Moj priatel Poſtènovich meni prez vſzàkoga lìzta véruje, k-tomu né potrébno nikakvòga szvédochanztva.

Mar. To je vſze szàm, y tam, toszû szàmi zapletki! hoche od naſz oditi, kajtimûſze gruztì pri naſz biti.

Poſt. To more biti, dasze je nyim moje priatelztvo pridurilo.

Lyub. O! priatel dràgi! oni mene z-ovemi réchmì razpinyaju.

Poſt. Nego zakaj odìti hocheju?

Lyub. Kajti móram iti.

Mar. Jasze konchemar ŭfam, da predi kak zevſzém odìdeju, mene josh jenkrat vidéli budû.

Lyub. Morebit imaju kaj zapovédati, ali naruchiti vu Varaſdin?

Mar. Bi proſzila za jedno dugovànye vu Varasdinu.

Lyub. Predi nego odídem, budeju szluseni.

Mar. (*Ztàneſze, y proti gledavczem reche*) Akomî szamo josh jedenput dòjde, y puztì ovak szlobodno szobum govoriti, vregâ ja na moju ztràn dobìm, daſze nebude mogel szuprotztaviti. (*odide*)

Izhod VI. *Lyubomirovich, y Poſtènovich*

Lyub. Dràgi Poſtènovich! ja, kakszêm rekel, móram odhádyati, y oni meni znamènye pràvoga priatelztva izkàseju, akomê oditi puztìju.

Poſt. Ah! pokéhdobh drugach biti nemore, naj idû, jednu véndar miloſchu proſzim.

Lyub. Jaſzêm nyim vre obechal, y obechànye moje dersìm.

Poſt. Dabi barem do zutra jutra prichakali.

Lyub. Jaîm toga zkràtiti nemorem, rajshibi véndar vezda odíſhel.

Poſt. Tak tak zutra; ar mî deneſz jako potrébni jeſzu.

Lyub. Tak mî naj povéju, vuchem szlúſiti morem.

Poſt. Znàju, kaj? jabi rad vzèti Roziku.

Lyub. (*szam szobum*) Aaa! togaſzêmsze ja nadéjal! — —

Poſt. Naj mî poveju, jeli oni kaj od toga znáju?

Lyub. (*Kakti tajechsze*) Znàm nekuliko.

Poſt. Nyim je znano moje sziromaštvo: ja szúdim, dabiszî dobro pomogel z-onémi sheztémi jezermi skúdh, koje Otecz z-Roziñum dati hoche: á drugo je, damîsze jáko dopada; je divojka y dobra, y lépa.

Lyub. (*szam szobum*) No! ov mene prez nóſa kolye.

Poſt. Kak? kaj veliju? néli pak zbilya oſzebite lépote déte, dréchno, y krépoztno?

Lyub. O! ja neszrechni! (*szam szobum*)

Poſt. No kak? nevelêli y oni to? pak kaj né lépa?

Lyub. ... Je ... Je ... lépa

Poſt. Onasze kàse, da mê lyúbi, y vídimîsze, dabi z-menum szloſila: ali — y tak y tak, vre je nekuliko dành preshlo, da je z-mènum bìla, pakmîsze nekak odvìnyena vìdi, y nekak merzlo z-menum govori: bejimſze, daſze lyùbav nebi premenila.

Lyub. (*szam szobum*) Hmm! jàsze szamo bojim, da toga zrok nebi ja bìl.

Poſt. Jaſzêmsze terszil od nye iztinzkù réch zvabiti, ali né bílo mogùche: jaſzêm nyoj rekel, da ona mene dobro pozna, y dabisze vezda za nyein dél, y zakonzku pogodbu zpomènuli.

Lyub. Pak kaj je na to rękla? (*veſzeloſze naſzmejùch.*)

Poſt. Rekla je, da to pri nyeinom Otczu ztojì, y dasze ona nyemu neúfa kàj od toga zpomènuti, y da ja z-tém budi zadovolyen.

Lyub. Prav zpameten odgovor!

Poſt. Odgovor je zpameten, ali kaj haſznê, kad né znamènye lyúbavi.

Lyub. Eh! moj priatel! Ona nyim y tak dobro hoche: Senzke glàve vſzigdarszû navadne vu takovéh prílikah vſzakojachke préchke napervoztàvlyati: y one imaju hìre szvoje: mòrati je nye poznati, y z-dalka obhádyati, kadaſzû dobre vòlye: — kada pak imaju szvoje hìre, vu nye nikaj nepehati.

Poſt. Imaju, Bogmê! prav; ja josh néſzêm bìl vu toj skòli: je pràva iztina, daſzû na kratkom privèzane.

Lyub. Kak y mi muſke glàve: — onibisze radi oſenili, daìh gdo na gotovo zapelya: niti sene nemogu vſzigdàr jedne chudi biti: ako chlovek hoche, dasze naszméjû, mòraìm kaj vugodnoga povédati.

Poſt.

Poſt. O! drági priatel! dabi hoteli oni számi k-Roziki odíti: pak naj nyoj nekaj od mene zpoméneju.

Lyub. Drági Poſténovich! najmê vu tom zprichanoga imaju; ja tam iti nikak vólye némam.

Poſt. Ali-zakaj ne? terbi mogli oni prejti, dasze nebi níti navernuli vu onu hiſu, gdészû nyih tak preſtimávali? vendar y Otecz Rozike nyih rad ima.

Lyub. Ja vrémena za odvláchiti némam: naj, proſzim, oni od moje ztrané vsze vchinê.

Poſt. Ali véndar oztánû ovdé do zutra; toszû mî vre obechali.

Lyub. Najbû! oztánem ovdé pri nyih: ali Komplimentov délat mîsze néche.

Poſt. Meniſze vídi, ovdé móra nekaj zkrovnoga biti, da oni k-Roziki iti néche-ju.

Lyub. Kaj takvóga bi mogli oni miszliti? jaszêm chlovek poſten — nyihov priatel — zaiztomê zkoro vredyújû, kada od mene tak szúmlyiju.

Poſt. Ja míſzlim, dasze je morebit nyein Otecz nyim vu chem zaméril.

Lyub. Áh! priatel! nigdár nigdé: — no! tak do zutra oztánem, y ov vecher pri nyih zkupa potroshímo.

Poſt. Gozpon Fabian, Otecz Rozike, ono je právi Neszlánecz, zkupecz, nevlyu-

den chlovek: bigâ za jeden Krajczar tja v-Medved Gràd odpelyal: za nikaj nemàri, neg za szvoje skùde.

Lyub. Najszî bude, kak hoche: vre je ztar, nikoga néma, nego tu jedinu Kchèr, prav ima, da za nyu chúva.

Post. Ali ne! ja léztor szúdim, da je on nyih zbantuval: à koi priatela môga zbantúje, zbantúje y mene.

Lyub. Ah! naj idû z-Bogom! némî, Véra! nigdàr niti salne réchi rekel.

Post. Z-tém bolye, tak hodmogâ zkupà pohoditi.

Lyub. Y pak proſzim, najmê vu tom zprìchanoga imaju.

Post. Tak ſze je nyim Rozika mòrala zamériti?

Lyub. Ó! ona viteſka divojchicza nezna niti miszliti zla.

Post. No dobro! szad vìdim, dasze zprìchati nikakovoga zroka némaju: hodmò anda taki, pak obodva pohodémo.

Lyub. Ali ne, ne: drági moj Poſtènovich!

Post. Priatel! akomîsze dalye zprichávali budeju, ja budem móral zevſzém dvojiti vu nyihovém priatelztvu.

Lyub. (*szam szobum*) Vre vídim, da drugach né, bude mòrat iti —

Post. Kaj velìju na to?

Lyub. Ah! kajbi rekel! jaszêm vesz nekak zméſhan, zkoromîsze niti govoriti né-

che; za nyihovu véndar vólyu vſza vchiniti hochu.

Poſt. Hodmô anda! (*ztanejusze*) ali — naj predi poszluhneju, kaj bi ja rad!

Lyub. Naj anda povéju, kaj bi radi od mene!

Poſt. Jabi rad, dabiſze terszili Roziku vu-dobru vòlyu vzèti; dabi razgovor na mê-obernúli, ter, akobi kaj szuprot meni imela, da bi jòj to z-glàve zbili: ako pak od mene odvernyena obztojì, radbi, dabi nyoj od moje ztràné rekli: da, koi za mê nemàri, né mene nit vréden.

Lyub. Oo! Priatel! tosze nebi priztojalo.

Poſt. Ej! moj priatel! ja nyihovu zvéjanozt poznam. oniſze vre budû znali vu ovakovoj prìliki prilagoditi: oniszû jedíni moj zaùfani priatel: predi kak od mene odídeju, ovomî vuchiniti móraju akomî toga nevuchinìju, znàm, da mê nelyúbiju.

Lyub. Nyihova proshnya je prevech velika, nitisze ja nyoj szuprotiviti nemorem: hodmò anda, ja vsze vchinìm, kaj hocheju. (*szam szobum*) dabi szamo szad vumreti mogel! ali na szilu né mochi v-zemlyu.

Poſt. Dràgi priatel! ja nyihovu lyúbav zadozta preſtimati nemorem oniszû on jedìni, koi meni radozt prezkerbeti more: kada nyih do hise dope-

lyam: onda szàmi pojdû nutor, y naj vchinê, kak naj bolye znáju.

Lyub. (*szàm szobúm*) Boſe moj! kaj chlovek za vòlyu priatela nevchiní!

Poſt. Vre pogled nyihov mene szegura, réchi pako podpunòma batrivéju: nàchin, kojega oni imaju, meni poruk je, da vſze dobro izide: ò! proſzim, proſzim, priatel moj!

Lyub. Moje réchi, y nakànenya vſzigdàr jeſzu pràvomu, vérnomu priatelu na ſzluſbu alduvàna! za právo zreſzno priatelztvo obdersati, y ovo vu chínu pokàzati nemàrim moje szerdcze alduvati, dapache — izto sivlènye. (*odídû*)

Izhod VII.

Oberneſze gledalische, y poztàne hisa ztaroga Fabiana Szlàncza, vſza zapuztchena, zaszmrádyena, y pernyava: Fabian, y potlam Gyurina szlûga: Fabian ide po hisi, v-vſzàki kùt ochi hìta, nebili kaj naſhel; zpàzi falatchecz papéra zmàzanoga, y dréte: zdigne obodvóje, y z-glávum ztréſzajuch, veli:

Fabian. Hm! hm! ov falatchecz papéra more takaj hasznéti, za vu nyega kaj zavínuti! ova dréticza bude dobra za vréche vezati: denikve! — — pri mojoj hiſi vſze na opak ide: da nebi ja na vsze pazil, vrebi zdavnya gache na schapu noſzil: aj aj aj! — — —

Gyúrina zvana oſtro z-nogami ſtàpajuch, noſzi jednoga rogosàra: kaj chujùchi Fabián, kiszelo nutré velì: — Polehko, Magarecz! polehko, da jajeczh nepoteresh.

Gyur. Fuhh! baſhszêmsze zpotil! — proszim, nyih milozti! bi iſhel gledét vu kuhinyu, damî ogeny nevgàszne.

Fab. Kaaj? Oſzel! (*karajuchsze*) á gdotî je rekel tak zaran zakùriti? to je prezaràn, Bukveſh!

Gyur. Tak! prezarán: à vech je 11 vùrh, pak né josh niti izkre na ogniſchu.

Fab. No! pak onda?

Gyur. Proklèta zkùpozt! — —

Fab. Da, da! zkùpozt! neznaſh ti gozpodàriti: kada ti budeſh z-tvojemi zubmì kruha jél — —

Gyur. Hvala Bogu! néſzûmîjê niti do vezda czúczki poſzudyàvali: (*malo na ztràn*)

Fab. Kàsi szim, kajszî doneſzel.

Gyur. Preſhelszêm zkoro veſz vàrash izkajùch jajeczh, pakszêm komaj 12 za 1 krajczer dobil.

Fab. Kriſemgà Bog presbentaj! toje vrasja drasína! gdobi to podnezti mogel! ja vidim, da vishe né mogúche sivéti! — pak kulikoszî potroſhil?

Gyur. Chetiri Fenike.

Fab. Chetiri Fenike? — — pak kóga Vrága hochemo z-dvanajztemi jajczi?

Gyur. Eto nah! na shezth pershónb 12 jajeczh: vſzakomu dvà: to je, Bogmê! dozta malo!

Fab. Vszáki naj jedno szamo pojé: to je prék dozta.

Gyur. Akosze pak nepotroshê, hochejuſze pokvàriti?

Fab. Tosze razme: moglabi opazti, y ztrùpatisze — — kakvâ mê je neszrécha na ovoga razszipnika negda namérila!

Gyur. Hochemojê vu jedno zteklo poztaviti.

Fab. Hm! szaperburſt! ti shuplina, pak onda opàde zteklo, y vſzeſze potere! ne, ne! poztavijê vu mèlyu, ondasze nebojìm za nye: — kàsidamì ta jajcza!

Gyur. Ovoszû. (*podàmůjé*)

Fab. (*Preglèda y velì*) Nu! vidish, ti Telecz! nészî mogel preszúditi, daszû prevech drobna: — jaîh nikak nèchu, noſzijê nazàd, jaih nèchu, (*poztàvije v-rogosàr*)

Gyur. Ja vekshéh najti nészêm mogel.

Fab. Vekshéh! Vekshéh! to je làs, Oszel! pazi, Magarecz! (*kàſemů na lévi rŭki ztiſznuvſhi szrednyi perzt z-palczem*) ovo tî je méra od jajeczh: jeli vídish, koja ovud mogu prejti, jeſzu mala, jaîh nèchu.

Gyur. (*Na ztràn gledèch*) O! proklete zkupozti! kîje Vràg vidél vre jajcza mériti?

Fab. (*Pretìche po redu jajcza, y velì*) Ovo ide màhom! — Ovó nejde: — ovo ide màhom, ovo nèjde... ovo ide.. ovo nèjde.. ovo ide.. ovo ide.. ovo ide.. ovo nèjde.. ovo nèjde.. ovo nèjde.. sheztîh ide màhom, shezt pako nèjde: ove zadersím: one pak druge noſzi taki nazàd: (*ona veksha poztàvi v-kùt*)

Gyur. Jee, nazàd! (*malo szerdito*) gdébi ja vezda onu muſachu naſhel, koja mî je nye prodàla.

Fab. Gdétî dràgo! szamo, daîh ja nèchu; arszû premala..., ali zbilya! kakje bûsh noſzil? akojê bûsh v-rukah noſzil, poterejusze; denijè v-rogosàr.

Gyur. V-rogosàru je pak drùga roba (*mernyazto*)

Fab. Drùga roba? kaj za jedna?

Gyur. Shalàta.

Fab. Shalàta? kulikoſzî pak za nyu dàl?

Gyur. Dényâr.

Fab. Hm! Pòl je bude dozta: drugo noſzi nazàd. (*Zubmi skripajuch*)

Gyur. Bogmê! nèchu deneſz: jajû szàm pojém. (*szerdito*)

Fab. Tiſzî pobeszneél, Dechko! kiiiitî je — — takijû nazàd noſzi. (*zreszno*)

Gyur. (*szàm szobum na ztranczè*) Ej! sárka ztréla dabí vſze zkupcze! (*zatém proti ztaromu*) No! pak kak to vſze-budem noſzil?

Fab. Daj szim, ja to vſze zmetchem vu moj rùbecz (*vu jedni rùki dersî jajcza, z-drugum pùche rùbecz iz hlàchh: za toga opadeju jajcza, y poterejusze: nad tosze rozgotom naszméje Gyurina y veli*) Hvala Bogu!

Fab. Szméjsze ti, szméj, shupelyàk! ovaszû jajcza bíla vrédna dva fenika... znashli ti, kajszû dva feniki? dok je moj Otecz sívél, miſzmô vſzi za nye dozta imeli: Novcziſze vnosìju kakti sito: jeden fenik pridoneſze tuliko, kuliko làt sita.. aj! aj! aj! ja sziromàk! shèzt jajeczh! aj! aj! aj! preſhliszû dva feniki!

Gyur. Eh! najsze nesaloztiju tuliko za téh shèzt jajeczh!

Fab. Negovòrimî toga!

Gyur. Zakajìh néſzû na glàvu poztavili, morebitsze nebi bíla poterla.

Fab. Nut! vidiſh tepcza! pak josche budesh z-mene norcza delal?

Gyur. Tak anda ovéh shèzt, kojaszû oztàla, idem nazàd odnezti?

Fab. Ah! naj budeju, nàj! oztavijê, kadaſzêm tak neſzréchen bíl.

Gyur. Idem anda ognya zakùriti?

Fab. Pazi, da dervh vnogo neposgesh!

Gyur. Bogszîgâ znaj! za shèzt jajeczh.

Fab. Shèzt à shèzt je dvanajzt. (*kàse na ona, kojaſzû na podu*)

Gyur. (*Szàm szobum*) Pravtî lyúdi velê: Zkupecz dva krat gubì: zgubil je

novcze, y jajcza.. ztàri Merdyan! (*vu odhodku*)

Izhod VIII.
(*Fabian, szám polehko hodech, velì*)

Aj! aj! aj! jaszèm jako neſzréchen! vech nit vu hisi némam niſta, kaj bi mê veſzelilo: mojasze je kchì zalyúbila: nemíszli ona, kaj je to vudadba, da ova meni moje szerdcze terga: dati z-nyum tuliko pénèzh! kojeſzêm ja tesko, y muchno zpravil: aj! aj! aj! ja sziromak!.. da ja móram za moju kchèr moie kesze zprazniti! ah! gdészû ona zláta vrémena, kadszû Zeti Tàztu péneze davati mórali, y senuszî kúpiti.. ovobi mê josh veſzelilo! ondabi mogel rechi, da lépota moje Rozike je mene szréchnoga vchinìla: ali-vezda je moja szmert! O! sziromaske moje skrinyicze! ah! bogicze moje kesze! kak vi tesche budete! pak josh ove neſzréchne *alamode*! vſzakojachki pernyki, y czujnki! to, to je moj szmertni vudarecz! ovo je kuga mojéh kèszh!

Izhod. IX.
Rozika y pervi.

Roz. (*Dòjde, kúshne rùku*) Selím, dober dán, drági Gozpon Japicza!

Fab. (*Vesz zvun szebe*) O! Kcherchicza! dobriszû dàni za mê vre preſhli!

Roz. Kakbi to moglo biti, drági Japicza!

Fab. Kajti nit jednoga gyukesza néje mochi prigozpodariti: à vſzàkiſze dàn troshì, ter ovak chlovek na 'bogchariu dojde.

Roz. Ó! proszim, Gozpon Japicza! véndar nyih czéli Várash za jako bogatoga dersì.

Fab. (*Odtresczè*) Kaaj? za bogàtusha? pak ja bogàtush? Bogtî oprozti! kajszî to rekla? dabimû, Bog daj! jezik odpal, koi tak zlo od mene govori.

Roz. Ja nevelim, dasze od nyih zlo govori: nego da jàko bogati jeſzu.

F*ab.* Toſzû y tak neſzrechni lyùdi! vezda akomè za bogatoga dersê, budû mî joſh na sivlénye ishli; vech nit vu hisi szegúren nebudem... po nochimì vràta tolvaji oboriju.. O! Bose! budem móral vſze kluchênicze dvojztruk deti, y podpornye selezne na vràta poztaviti.

Roz. Ah! Japicza! zakajsze tak bojìju? naj josh jednoga ſzlúgu vszemû.

F*ab.* Nu! bashszî pogodìla! josh jednoga szlúgu, josh jednoga tolvaja, josh jednoga izdajnika, hotelaszî rechi; vìdish, da szàmi némamo kaj jézti!..

Roz. Ja szúrdim, daszû oni beteſni.

Fab. Ter to ne malo!

Roz. Kak mê ada za mus vdàju? kak mê odpràviti kàniju? Ter josh k-tomu moje Vudadbe pogodba?

Fab. To ie, to, kaj mene pri szerdczu peche: ovo meni nedà czéle nochi niti oka ztisznuti!

Roz. Gozpon Japicza! jabi zkoro zdvojiti mòrala: tak anda oni mojega zdvojènya zrok biti hocheju?...

Fab. Ne (*zreszno*) dajszî míra, josh né tak dalko doſhlo.

Roz. Znàjuli pak, Gozpon Japicza! vu chem moje vudadbe pogodba ztojì?

Fab. (*zdehneszì*, *y veli*) Ah! znàm, znàm!

Roz. Móra bit nabrojeno shézt jezèrh Skůdh!

Fab. Mùchi! nezpomínyajmî toga, drugach taki vumrem.

Roz. Bog oſzlobódi! niti ja toga neselím: naj oni dugo sivéju!.. ali — barem po nyihovòj szmerti budem ja jedíni odvetek nyihov?

Fab. Odvetek?.. od chesza?..dok ovéh 6 jezèrh skůdh nabrojim, y cherno od nohta prodati budem móral: nitimî gache neoztàneju: pak onda paliczu vu rùke, y z-terbuhom za kruhom!.. hm hm hm! po mojoj szmerti odvetek! nesznàga! (*szam szobum*) szamo dabi mogla berse kaj pograbitì, selì szvojemu Otczu, dabi deneſz zdehnul!.. neſzréchni Ztareſhi! akoszû sziromaski, détcza nècheju niti pogledat na nye: akoſzû bogati, komaj chàkaju, da îm ochi zatiſzneju!.. (*proti Roziki*) moje déte! jaszêm

bogecz, ja pénèzh némam: tisze po mojoj szmerti nikaj neúfaj!.. jaszêm bogecz, tobitísze taki zapriszegel!..

Roz. Ali — Gozpon Japicza! najmì véndar povéju, kaj jé vu onî skrinyi, koju zazìdanu imaju, na kojojszû dva turzki lokoti, y koju vſzakì dàn dvà krat hodê gledét?

Fab. Kaj za jedna skrinya? ondé ztojì ztaro herdyavo selezo; kakovi pak dvà lokoti? véndar je odperta: y da ja nyu na dàn dvà pùti idem gledét, to je làs, proklèta làs! neſzréchne sene! ali vſzigdàr zlo miszlite!.. ja nutré nedersím drúgo, kak moje rubcze y ztáru opravu, y josh nekaj, kaj neszmém povédati.. dugovànya, kojamê y poztàrala jeſzu... Skrinya! pak novczi! niti neznam, kaj je to: O! ja sziromàk!.. ja znàm, dasze vſzi mojoj szmerti veſzelíju: lás je, làs, proklèta làs! niti ja imam skrinye, niti pénèzh!.. (*szàm szobum*) Hvàla Bogu! da nigdo nezna za onu skrinichku, gdé szû czekìni, koja mî je v-poztelyi pod glávum!.. iztina je, vu onoj vekſhi je szrebro, ali — nebi ràd, dabi ona za to znàla; drugach — jajszìgà meni! (*proti Roziki*) némam skrinye! némam pénèzh! (*odide hitro*)

Izhod X. Rozika (száma: zamiſhlyena)

Sziromaski Ztarchecz! ſtima, da ja neznam za vſze: ona tam ladicza puna je zlàta y ſzrebra: kada vumre, y tak vſze bude moje! Ali — ako ja y sznèha poztànem, ter ako y bogata budem budemli zkup y zadovolyna? — aj! aj! ja míſzlim, da moja zadovolynozt neviſzi od vnoſine szrebra, y złàta, nego od mìra szerdcza.... pák bili ja ovoga mìra imeti mogla z-Poſtènovichem?.. nebi zaizto! jednoch nyega radasze imela, ali — vezdamî z-pred ochih gínè: ja szama neznam, zakaj? odkud ova mláchnozt szerdcza mojega!... ah! Lyubomírovich, Lyubomírovich! drechni on Varaſdinecz! on je moje szerdcze premenil: kadaſzêmgâ zagledala, nekak szêmszî chudno chútila: vre od onoga dána vſze bolye y bolye za nyimmê szerdcze vléche: jaſzêm nyemu vu pervém zeztanku szerdcze moje alduvala, drugomu pak vſzàkomu naj zaperto bude: Poſtènovich negda moja radozt, szada je naj vekſha muka moja.

Izhod XI. Susa ztara dekla, y pervesha.

Susa. Gozpodichna! evdé je Gozpon Lyubomírovich!

Roz. Jéli szàm?

Susa. Do ztupàlniczhgâ je zprevodil Poſtènovich, paksze je onda vernul, Lyubomírovich je szám oztal.

Roz. Hodi berzo, reczimû, dabi szim iſhel.

Sus. Vre je vu palachi, zpomínaſze z nyihovém G. Japiczum.

Roz. Aà! nyega moj Otecz rad vìdi; argâ znà razveſzeliti.

Sus. Jaſzêm zarazmela malo, dagâ je Japicza proszil, dabimû iz Varasdina doneſzel dvoje ochàle, y jedno debèlo zteklo za muſtàrdu.

Roz. Pak kaj bude òdhàdyal Lyubomìrovich?

Sus. Chinimîsze, dasze je vre zprìchal Gozponu Japiczé.

Roz. O! ja tuſna! ovo mene zkoncha! (*szàma szobum*)

Sus. Kaj je to? Gozpodichna! oniszû na ove glàsze zméſhani? menisze vídi, daſze ov Varaſdinecz nyim dopáda.

Roz. Moja Susa! najmê josh ti bolye muchiti.

Sus. Meniîh je, Véra! milo; zaizto on je jeden verli Mlàdenecz, y lyúbavi vréden: Poſtènovich ima nekakov obraz, koisze niti meni nedopáda.. y morem nyim valuvati, da Poſtènovich, od kéh dobh ovo vre szedmi méſzecz vu nashu hisu dohàdya, némî josh nigdàr krajczara prikàzal.. Gozpon pako Lyubomírovich (*Roziki vu vùho*) vre dvà pàre czépelishev.

Roz. O! zaizto, Lyubomírovich je jedna dúſha od chloveka!

Sus. Najmî prav povéju, jeſzûli vu nyega zalyublyeni?..

Roz. Drága Susa! jasze tebi morem zaùfati, Vére! jeſz chizto, y zevſzema!..

Sus. Pak jeſzuli nyemu gda kaj takvòga rekli?

Roz. Nészêm; vſzigdàrszêm szerdcze moje zkrívala...

Sus. Jeli véndar míszliju, da on nyih lyùbi?

Roz. Neznam prav! nego kad dójde, vídì mîsze nekaj takvòga kázati: ako néje galanteria ſzamo...

Sus. Predi kak odíde, najmû nekaj od toga zpomèneju.

Roz. Vezda je vre keszno. —

Sus. Á! josh je dózta vrémena!

Roz. Ako odìde, onda je vréme preshlo.

Sus. Naj ideju, pakmû naj recheju, da naj neodhàdya.

Roz. O! Bose!

Sus. Oniszî móraju szerdcze zavdati.

Roz. Menisze vídi, da ide szim...

Sus. Z-tém bòlye; No! ja idem vezda v-kraj: najsze dobro dersê: ter akoſze oni govoriti neùfaju, naj puztíju mene, ja budem vre zaſrigavala. (*odide*)

Izhod XII.
Rozika, y potlam Lyubomìrovich.

Roz. (*Szama*) Moja Susa! nèjde to tak, kak ti míszlish... neznash ti, da poſtena divojka móra szvoje pohotnozti na vuzdé dersati.

Lyubomirovich (*dòjde y vèli*) Szlúgaszêm ponizen, Gozpodìchna!

Roz. Aaa! Gozpon Lyubomírovich! Szlusbénicza! proſzim, naj szédeju.

Lyub. Ponizno hvàlim (*szàm szobum*) kakvû mî je neprìliku moj priatel na vràt obeſzil!

Roz. (*Szàma szobum*) Nekakmîsze zméſhán vídi..— (*proti nyemu*) Szedémoſzî (*szedeju*) chuju, onimìsze deneſz nekak chudní vídê! kajîm je?

Lyub. Aa! nikaj! lìztaszêm iz Varaſdina dobil, on mê je malo zméshal: moj Ztrìcz je na szmert betesen, y móram taki zutra k- nyemu iti.

Roz. Taki zutra?

Lyub. Drugach nebude!

Roz. (*Zdehne*) Ah! za Bogha! tak nàglo!

Lyub. Vére! tak.. oniszû nekaj zdehnuli: ja szúdim, da moje odhàdyanye nyih saloztiti nemore.

Roz. Anda Ztricz nyihov na ſzmert betesen je? dobri ztarchecz! menigâ je jako milo: y moj Otecz je jako ztàr: zàto,

kada

kada chújem, da ztari lyúdi pomiraju, jaſzebojím za nyega: nitiſze prez szùzh od toga zpominyati nemorem (*plàchesze*)

Lyub. O! oni imaju szerdcze zevſzem mehko.

Roz. Kakovo je pak nyihovo?

Lyub. Tak! —— tak! —

Roz. Pak moguli oni prez ĉhutlívozti iz Zagreba odíti?

Lyub. Morem rechi, damî na szerdczu lesí moj odhodek.

Roz. Anda îmsze ovdé nekaj dopàda, kaj je nyim tesko oztaviti?

Lyub. Nekaj je takvòga, nekaj! morem nyim valuvati, damîsze nigdàr tak teſko odovud né odhàdyalo, kak zutra!

Roz. Dràgi Lyubomìrovich! Oniszu mene jàko zavèzali, daszûmê pohodili: predi véndar, kak odìdeju, najmî jedno povéju.

Lyub. O! iz Szerdcza rad, szamo ako budem znal.

Roz. Najmî povéju, pri kòm szvoje szerdcze oztàviju?

Lyub. Moje Szerdcze? oztavimgà pri mojém priatelu Poſtènovichu, kojega jednàkó lyúbim, kak mene.

Roz. (*Szàma szobum*) Takszêmsze ja vkànila!

Lyub. Jeszuli vezda zadovolyni?

Roz. Oni toga szvojega priatela prevech lyùbiju!

Lyub. To je zapovéd právoga priatelztva.

Roz. Tak anda nikoga viſhe nélyùbiju kak szamo nyega?

Lyub. Y vsze one, koji Poſtènovicha lyúbiju, y koje on lyùbi: ovak morem y nyih lyùbiti.

Ròz. Mene? —— *Lyub.* Zaizto!

Roz. *Oh!* pak oni mene lyúbiju?

Lyub. Vére! lyùbim: kajti nyih Poſtènovich lyùbi, y kajti oni nyemu dobro hochéju: on je pako moj drugi *Ja!*

Róz. Kak oni mogu rechi, da ja Poſtènovicha lyùbim?

Lyub. Kaj oni nészû nyegova Zaruchnicza?

Roz. Ja od toga nikaj neznam.

Lyub. Ali véndar budeju!

Roz. Ako pak ja nebi hotela biti nyegova, onda nebi nit oni mene lyùbili?

Lyub. Nebi imel zroka priatelztva, koje mene vèſe, damû dobro seleti móram.

Roz. Ako pak Poſtènovich mene odurjáva, mórajumê y oni?

Lyub. Ja odurjavati?

Roz. Tak je! ar to veliko priatelztvo, koje z-Poſtènovichem imaju, móra nyih sziliti mene odurjàvati.

Lyub. Aaa! nyih odurjavati nebi mogel.

Roz. Ako mê zarad priatelztva Poſtenovichevoga nebi odurjavali, nemore iztina biti, dabi mê zarad ovoga y lyùbili: ve-

lim anda: ali néje iztina, da mê lyubiju, ali: akomê lyubiju, zrok nekakov drugi, ne pako priatelztvo Poſtènovicha, biti móra.

Lyub. Móram valuvati, da jedna senzka takvê pametì, kakszû oni, more chloveka lehko zméſhati... alì proszim, naj mî dopuztíju, y ja nyim na nyihova taki odgovorim: naredba právoga priatelztva donàsha szobum, da priatel priatèla léztor vu krépoztih mòra naſzléduvati, ne pako vu zlocheztóchah: vu chinéh dobrèh, ne hmanyéh: ako anda Poſtènovich iztinzki y poſteno lyúbi, ja kakti priatel nyegov nyega vu tom naszléduvati morem: ako pak on kôga odurjáva, ja nazloba nyegvòga podsigal nebudem: y zàto, ako Poſtènovich nyih lyùbi, lyùbim y ja nyih: dabi pàko on nyih odurjàval, jasze terszil budem nyihovu vrédnozt nyemu doprinezti, y vsze chiniti, dasze nyegovo szerdcze na pràvu proti nyim lyúbav oberne, y on mene zaizto poſzlùhne.

Roz. Oni meni toga Poſtènovicha prevech vu vſzakoj réchi méſhaju.

Lyub. Y potom neſélim drûgo, kak nyegovoj selyi, y nyihovomu nagnyenyu pripomochi...

Roz. Ó! tak oni mojega nagnenya neznaju.

Lyub. Neznam?.. véndar on pervi dán, kadaſzêm imel miloschu z-nyimisze zeztati, rekliszû, da Poſtènovicha lyúbiju.

Roz. Ó! tomu je prefhlo vre méfzecz dánh, dafzem ja to rekla.

Lyub. Mészecz dánh! z-tém bolye; anda drugo nemenyka, kak da pri szvojoj réchi ztálni obztáneju.

Roz. Ah! moj Lyubomirovich! znàju, da chloveka vechput jezik prenefze.

Lyub. (*Szám szobum*) znalszêm ja, dafze ov ogeny zbog mene bude kadél, aligâ ja vre podsgem.

Roz. (*Száma szobum*) Bogmî je szvédok, da iztinu govorim!..

Lyub. Drága Rozika! ja anda zutra odhádyam: ja nyím ponizno hválim na vszoj miloschi, koje pri nyíh bilszèm délnik: y ako imaju tu dobrotu proti meni, jabi imel jednu proshnyu pri nyih.

Roz. Ó! ako szamo vu chem szlùfiti morem, iz szerdcza rada.

Lyub. Ja ponizno preporúcham, dabi miloztivno oko na szirómàka Poftènovicha obèrnuli.

Roz. Jafzêmsze úfala, da budeju za szê kaj proszili.

Lyub. Tak anda proszim za mê jednu miloschu.

Roz. Ó! ova bude taki izvershena.

Lyub. Ja nyim preporùcham moje szerdcze.

Roz. O Bose! kajszû rekli? gdamígâ dàju?

Lyub. Takje! proszím, najsze ogledaju na Poftènovicha, to je vfze jedno,

kak dabisze y na mê: ja nyim anda preporúcham szerdcze moje. koje oztàje vu Zagrebu pri Poſtenovichu: on je moj lyublyèni priatel, y akoje vu chem nyihovu miloschu pogubil, najgâ nazàd vu lyùbav primeju.

Roz. (*Plachesze y nikaj negovori*)

Lyub. (*szàm szobum*) Vezdasze pak plàche!.... Ja neznam kajbi pochel?.... O! priatelztvo! dajmì tolnàcha!... Lyùbavsze z-priatelztvom bori.

Izhod XIII.

Susa y pervi.

Sus. (*zaszoplyena dojde*) Gozpodichna! Poſtènovich ide (*y taki odide*)

Lyub. (*Szam szobum*) Oh! pravo! bashmî je naj-lepshe doshel.

Roz. No! vezdaîm dójde nyihovo szerdcze: najsze z-nyim obàtriveju: ja idem vkraj!

Lyub. Pak kaj za Bogha! kaj oni budû bésali Poſtènovicha?

Roz. Bésala budem Poſténovicha: bésala budem nyih! dvà szerdcza terpeti nemorem.

Lyub. Tak y mene bésati hocheju?

Roz. Bash tak! y nyih! kam szrécha! daszêmîh taki pervipút bésala!

Lyub. Proſzim ponizno, vu chemszêm ja nyih zbantuval? kajszêm nyim zla vchinil?

Roz. Kajszûmî zla vchînili, pìtaju? vsze ono, kajszû naj vech mogli: oniszû moje nészréche zrok naj vekshi: oniszû vchinili, da... moj Lyubomírovich! oniszû poztavíli, ali prez krìvnye —- mene vu zdvojënye: nego naj bude! ja nyim odpràztcham: naj ideju z-Bogom,... naj idejû, velím, y ov odhodek zrok bude moje szmerti (*odide*)

Izhod XIV.
Lyubimìrovich, y potlam: *Poſtènovich.*

Lyub. (*Ztànesze*, *y shèche*)... To je iztina! teskotî je z-senami na Szvétu ... drugach nebude, ja vu Varaſdin iti nemorem: vu ovakovém kolu nigdár, josh nészém bìl! ja nyu rad imam, ali joj neſzmém toga chizto odpréti: ona meni dobro hoche.. ali nèche nekak niti ona prav z-farbum vàn! ja znàm, da od salozti y zbetesa, jajoj neznam kaj!

Poſt. (*dòjde*) Zdravo, priatel! No! jeli kaj na ruku ishlo?

Lyub. Niti za jednu liniu...

Poſt. Taksze nészû za mê zpominali?

Lyub. Priatel! jeſzem: ali — morem nyimi rechi, da dugovànye dobro neztojì.

Poſt. Pakszûsze véndar tak dugo z-nyum zpominali!... jaszêmsze vu nyih chizto ufal, kajti nyih preſtimàvam, y lyúbim... ali — vídim, dasze budem

móral drugam obernuti: y to na Sárkovicha, ali Zorkovicha, y oviszû moji priateli; úfamsze, da oni to dugoványe izpelyaiu.

Lyub. Priatel! najda oni malo poszlúhneju, kajbi ja nyim, kakti nyihov právi priatel szvétuval: vu tom poszlu nésze shaliti.. dvém mládém dechákom nyihovu zaruchníczu dati sznubiti... onibiszè mogli po vrafje opechi!.. dabi oni nyu z-jedném mladenczem na szamom vidéli, kak bi îm pri szerdczu igralo? prilika chinì táta.. mladozt blúdnozt!.. kerhkócha jedne divojke berzo vu zkufhnyu opáde.. à josh k-tomu Rozika, koja kakti vu Kloftru odhrányena, szvéta vkanlyivozti nepozna.. Nyeino szerdcze josh czvéte vu krépozti y dobróti.. akosze pohmányi, nigdo kriv nebude, kak nyein továrush... szadashnye vréme mórati je na vsze pazku imeti, ofzebitó pako, kajti nashega vrémena mládenczi prevech velikuszî szloboschinu jemlyeju okolo drúgoga zpola: zató, ako hocheju imeti továrufhiczu takovu, kak Bog zapovéda, potrébno je vechput nyu ztezati, y na vùzdé dersati, y nyoj zlochezte prílike nigdàr nedati.. kaj y kakvê komplimentáshe k-nyoj nepúztchati; ar ovi z-vekfhìnum gledê, dabi gdé mogli pri kakovi maloj izkriczi ognya zakùriti; ov pako, kadasze razsàri, teskosze pogaszì.. právéh priatelov szada je malo na szvétu, vu takovém pako po-

ſzlu zkoro nijednoga. Rozika je sznàſna, mláda.. lyùbav je szlépa! à vſziſzmò lyùdi, kerhkócham podverseni! . . Priatel! koi ima jezik, naj govori, koi ima vùha, naj poszlúsha.. koi ima pamet, naj szùdi y razme. (*odide*)

Izhod XV. *Poſtènovich szàm.*

Hm! hm! Koi ima jezik, naj govori!.. Koi ima vúha, naj poszlùsha!.. Koi ima pamet, naj szùdi, y razme!.. Lyubomírovich je govoril, jaszêm poszlushal: anda na mê zpáda preſzúditi, y razmeti... Ovoszû tolnachi právoga priatela! ako Rozika bude moja, ovo je prepisz moiega z-nyum baratanya. — Ah! néga ne na szvétu, koibi imel szerdcze, kakovo ima Lyùbomírovich — Koi je, koi bi tak poſteno z-szvojém priatelom miſzlil, kak Lyùbomírovich? vu nyegasze zaùfati morem — znàm, da mê ima rad, da je jedíni, véren, y zreszni moj priatél! (*odide*, *Zaztorsze zpuztì*)

Zpeli.

Zpelylvanye II.

Izhod I.
Hisa Lyubomirovicha vu Ztányu Poſtènovicha.

Lyubom. (*Szdm: mlszli, y govori*) Jaszêm vesz zméshan.. neznam, gdémi glàva ztojì.. zadnyi razgovor z-Rozikum vszega mê je zbùrkal.. ja tam iti nészêm hotél, ali kaj! Poſtènovichmê je priszilil: dersalszêmsze neztranchnogá, kulikoszêm naj vech mogel: mogla je y ona zpoznati, da Poſtènovichu dobro selím: ali y nyeino proti meni nagnyenye dobro poznam — y ovak jeszmosze nekak chudno raziſhli.. zadnyíchszêm obechal, dajû josh pohodim, ali y paksze bojím.. Poſtènovich je moj priatel — za nyegabi kerv moju dàl.. ali — kaj! prílikeſze ztràſhim, ova chloveka vu pogibel lehko zapelya.

Izhod II.
Bartol, y pervi.

Bart. (*Z-jednem lìztom*) Nyih milozti! jeden lìzt je ovdé!

Lyub. Odkud je? (*vzeme, y preglèda lizta*).

Bart. Vére! neznam.
Lyub. Gdogâ je doneszel?
Bart. Jeden dechàk, kojega ja nepoznam.
Lyub. Kajszîmû dál?
Bart. Nikaj!
Lyūb. Ov lízt móra iz bliza biti.
Bart. Szúdilbi, da je ovdé iz Várasha, y po dúhe ſtimamîsze, da je od nekoje Senzke gláve.. maloszêm lukal, pakszû dvė pechati: jedna zvàna, drúga z-nutra. (*odíde*)

Izhod III.
Lyubomírovich (*szàm*)

Hochemo vidéti, gdomî píshe — (*Odpre lìzta*) Kaaj! od Rozike? kakmî szerdcze tuche!.. (*chtéje na gláſz*),, *Drági moj Lyubomìrovich!*,,... dràgi! ja dràgi? ova mê réch jako muchi: (*dalye chtéje*),, *Tak oniszû nakánili chizto odìti, drági!*,, Jaszêmsze nekaj takvòga nadéjal: ali: — *drági.* hm! ona mene ozìva szvojém drágém! ah! nèsze mochi vishe szuprotztaviti... medtémtoga, Lyubomìrovich! polehko! najdasze prenágliti! tiszî nemòrash vsze ono k-szerdczu vzeti, kaj ochi vídiju: bili mogel jeden takov zgovor tebe vu priatelztvu nevérnoga vchiniti?.. ne!.. ti ovoga lízta iz vlyudnozti leztor neztranchno chtéti mòrash!,, *tak oniszú zevszem nakánili nasz oztaviti,*

drági Lyubomirovich!,,.. Ej! dabi neszrécha vzèla ovu réch ,, *Drági*,, ja imam mojega drágoga! ..,, *tak anda oniszú nakánili oditi, á neznaju, ali znati nècheju, vu kakovem ztalifhu mene oztávlyaju*,, Ej! (*malo szerdito*) moja Gozpodichna! znam, znam vfze, ali zato níkaj: jafzêm jedenkrát nakánil, y budem ifhel taki zutra, prav velíju, da znati nèchu,, *moje szerdcze hochesze razpuknuti*,, kakti drágo najtisze ràzpùchi; jaszêm mojemù Poftènovichu priszegel, da nyegov pràvi priatel do szmerti oztànem, niti od toga za nichiju vólyu odztúpiti nechu: ,,*morem nyim rechi, dràgi Lyubomíro-vich.*!,, y pak *dragi*!,, *da ja, da ja*,,.. á kaj?..,, *da ja, kak nyih vidéla jeszem, nyihovu krepozt*,,.. datê shmenczaj! zakaj ne!..,, *prez nyih vumréti móram*,, O! Bose moj! aliszêm szada vu ztizki: ov lìzt mene muchi: ona tak lépa, tak dobra, y krèpoztna divojchicza mene tulikokrat ,,*dragi* — ozivati! ja dalye chtéti nemorem, ja toga lìzta rajshi podraplyem: (*zdraplyegá, y natla hiti*)... ovofzêm jedno malo bedazto vchinil!.. dafzêmgà barem predi vszega prechtèl! (*pogleda dolé na lizt*) nut! ova réch — *drági* — takimê v-ochi bode.. (*hochegá podichi y oztávi*) Ej! naj bude! jasze dalye muchil nebudem.. ali — neznam, kaj vezda vchinìm? ako odìdem, y nyoj nikaj neodgovorim, bude merzko! ako

pak nyoj odpìshem, mòralbi jednako od szerdcza pìszati: ali — kaj! mogelbi ta lízt Poſtènovichu v-rùku dòjde, ter onda y pak zlo!... (*malo mìszli y velì*) nemàrim, naj dòjde, bude videl, da je od nyegvoga Lyubomírovicha, koi za nyega szvoje szerdcze, y izto sivlénye alduvati je pripraven.. (*szédeszì, uzeme pero, y malo miſzli*).. neznam, kakbi prichel! *Dràga*! à to ne! ova réch prevech pri szerdczu segetche:.. Ej! kaj bi to! ovak (*pìshe y, glaszno govori*) „Gozpodichna! Ja nyihovoga lìzta denesz ob deveti vuré dobilſzêm, vu kojem nyihovo proti meni nagnyenye obilno zpoznalszem:,, (*na ove réchi Bartol zvana oſtro pokùchi, zaſzoplyen y plaho ztùpi nuter, y reche*)

Izhod IV.
Bartol, *y Pervi*.

Bart. Jaj meni! nebude dobro!....

Lyub. Kajtî je? kajtî je?.:.

Bart. (*Derhtajuch*) Za vólyu Boſju berse!.. na Gozpona Poſtènovicha navalilíſzû dvà nepriateli: onsze bràni z-mechem, ali je vu pogibeli! najmû iďeju pomochi!

Lyub. (*Zkochisze goré*) Gdé? za Boga!

Bart. Ovdé na vuliczé!

Lyub. Idem taki.. za mojega priatela y kerv moju preléjati, ako potrébno bude (*odide*)

Izhod V.
Bartol. (*szàm*)

Ja znàm, dasze ovi dvà radi imaju:.. moj Gozpon je vu harczuvànyu z-mechem Mefter, szeguren jefzem, dagà obràni! jabimû bìl szàm rad pomochi, alifze v-ta kove ztvàri nerad púztcham: idemfze rajshi k-zutrafhnyemu pútu odpràvlyat, zutra nebude tuliko chafza: ali — gde znà, jeli josh y zutra pojdemo: mojsze je Gozpon vu onu Czurendu zalupal:.. à kadszû lyùdi zalyublyeni, szàmi neznaju, kud y kambi mòrali iti, nego bludê kakti muha prez glàve! (*odide*)

Izhod VI.
Maricza (*chez drùga vràta dojdùcha, velì*)

Ja neznam, kaj je to? Gozpona Lyubomirovicha néje vre zdavna k-meni! bili to mogúche bílo, da on za moju lyúbav nemàri? dasze nebi na mê zmiszlil? kada je ovdé bìl, videlmîsze je chizto nagnyen; z-menum je lépo govoril, y shalilsze.. Szlúga je povedal, da zutra bude odifhel.. bili to biti moglo? à! ja neftimam, on je véndar moj Lyubomirovich:.. ah!

vſza zkoro trepetchem, kadaſze na nyege zmiszlim.. (*szédeszi y zpàzi, na podu zdrápanoga lízta*) kaj je ovo za jeden papér? (*zdigne goré, y pregledajuch, reche*) Ovo je rukopísz mojega Lyubomírovicha: „Gozpodichna!„ O Boſe! komu je on to piszal! (*preglèda vſze ſalate*) ov lízt né dovershen! ongà je hotel mení piszati: o! ja neſzrechna! kaj je nyega zpâchiti moglo! O! moj Lyubomirovich! ti lyúbiſh mojega Brata, vezda pak odperto vídim, da lyúbish y mene: naſh Hiſni zákon bude zvershena obodvéh szrécha!.. ali — ravno moj Brat ide!..

Izhod VII.
Poſtènovich y perveſha.

Poſt. Szeztra! jaſzêmtî komaj sìv oztal, y to z-pomochjum priatela Lyubomírovicha.

Mar. Kaj? za Boga! morebitszî bíl vu kakvû neſzréchu dozpel?

Poſt. Kartalszêmsze jedno malo vu Kafáni: szrécha mîje iſhla na ruku, daſzêm nekuliko czekínov dobil: kadſzêm domom iſhel, zderchê na jenpût dvà tepczi, y z-mechi na mê nahrúpiju: jaſzêmſze zadnyich jako brànil, ali y tak bíl bi poginul, da moj Lyubomírovich nedoteche.

Mar. Pak gdè je vezda Lyubomírovich?

Lyub. Zaoztal je malo z-szlùgum, taki y on döjde.

Mar. Morebit je ranyen?.

Poſt. Á! Bog obchúvaj! tepcziſzû taki pobégnuli.

Mar. Lyubomírovich je zaizto viteſki chlovek!

Poſt. Ne szamo víteski chlovek, nego y oszebujni priatel.

Mar. Toſzêm vre doztakràt zpoznala! ali — kaj ti szúdiſh, jeli on mene rad ima?.. pred menumſze nekak szramúje, y ztische.

Poſt. O szeztra! tisze vkanyùjesh, kaj-bisze ztizkal!

Mar. Jaſzêm zadnyich zpoznala, da mê lyùbi, ali y tak y tak!..

Poſt. Tak ti véndar dvojish vu nyegvoj proti tebi lyùbavi?

Mar. (*Podamû onoga podràpanoga lìzta*) Ná! lépotê proſzim, chtèj ovo.

Poſt. Jeli on ovo tebi piszal?

Mar. Jè meni.. ali — szúdim, né imel vrémena nyega dokonchati.

Poſt. (*Gledì vu lìzt, y vu pameti chtéje*) Ja znám Lyubomirovich je zborni chlovek! ja budem z-nyim dalye govoril, y obilneshe znal budem nyegovo proti tebi nagnyenye.

Mar. (*Selno*) Chujesh, szamogâ nepùzti od nasz!

Poſt. Toſzè razme, dàgà nepuztím: y ako on tebe rad ima, nìti ſzàm nebude hotel iti.

Mar. Ako on mene rad ima? ò! od toga niti nedvòj! on mene, y ja nyega josh bolye; kajti mìsze z-med vſzéh, kojiszûmê proſzili, naj bolye dopáda.. O! moj Lyubomìrovich! dabi szamo vréme zkoro doſhlo, vu kojèm mi dvà naſhi budemo: ti moj, y ja tvoja! (*odíde veszelo*)

Izhod VIII.
Poſténovich (*szàm*)

Ja neznam, zakaj Lyubomírovich meni szvoju zkrovnozt odpréti nèche!... morebìtiſze bojì mene zbantuvati? véndar dobro znà, da ja nyega lyûbim: ovoga lìzta je on pìszal; szeztra velí, dagâ je nyoj pìszal: y to lehko! ar vu tom poszlu niti néma kojoj drúgi pìszati.. z-menum je vſzìgdàr.. niti v-Zagrebu takvòga zpoznànya josche néma (*ogledaſze*) ali nut! ravno ide!

Izhod IX.
Lyubomírovich y perveshi.

Lyub. (*Predisze nalúhne, y szám szobum velí*) Poſtènovich je ovdé! Bog znà gdé je on moj lízt!.. (*ztúpi nuter*)

Poſt.

Post. O! Zdravo, drági priatel! naj ideju, daîh szerdcheno zagerlim, y kúhsnem; ja nyim moje sivlènye zahváliti móram.

Lyub. Jaszêm léztor moju dúsnozt vchinil. *(zglèda po ztolu)*

Post. Za izto! da nyih nebibilo, oni tepczi bìli bi mê vmorili! Priatel! oni nekaj ischeju?

Lyub. *(Marlyivo preglèda po ztolu)* A! nikaj!

Post. Morebitiszû kaj zgubili?

Lyub. A! nikaj: jeden falatchecz papéra.

Post. Falatchecz papéra? —

Lyub. Tàk! . . jeszu oni vre zdavna ovdé?

Post. Kakszêm od nyih odishel.

Lyub. Né je nigdo drugi ovdé bìl?

Post. Najmî povéju, morebiti oni szvojega lizta ischeju?

Lyub. *(Szàm szobum)* Aj! aj! vzelgâ je negdo *(proti Postènovichu)* Tak je; ischem jednoga lìzta, kojegaszêm z-norie píszal.

Post. Aha! ovoje! jeli on izti? *(podàmú falate podràpanoga lìzta)*

Lyub. Je: — ali ovi falatczi nekak zkupa nèjdeju.

Post. Nèjdeju? jaszêmgâ zpod ztola zdígel.

Lyub. Pak kakszûsze oni na nyega namérili?

Post. Taki mî je vu ochi doshel.

Lyub. A! to nemore biti: onisze norújû!

Post. Priatel drági! ja vszę znàm: znàm, na kòga je ov lízt iti móral . . jasze nyim chùdim: oni malo rachunaju na moje priatelztvo! pokéhdòbh zkrovnozt szerdcza meni òdpréti nècheju.

Lyub. A! onisze, Vére! shaliju!

Post. Neshàlim, zaizto! hochemo zochiti lizta z-govorènyem . . . oniszûsze pred menum tajili: y zato mî ovo prîliku szùmlye dàje: — ja nyim odperto velím, daszî ja za szréchu, y miloschu dersìm, daszû oni pri meni, ztem bolye, ako ja k-nyihovoj szréchi kaj doprinezti morem.

Lyub. Ne, ne, priatel! poztavemo to dugovànye prav na szvétlo, budû videli, dasze vkanyújû.

Post. Bose moj! tak jako tajiti! . . ovo je, Vére! vrédyenye nashega priatelztva: onisze bojiju, da z-jednum nedúsnum lyubavjum nebi moje hise zbantuvali: ali — ravno z-tùm potmanyoztjum nyu bantúju . . . ako mê lyubíju, najmîsze odpreju, ako pak budû tajili, znám, damê nelyúbiju.

Lyub. Ah! na takovo zaklìnyanye mó-ramsze odpréti . . Nut! anda vezda îm iztinu povém . . mene jedna lyúbav peche prez mojega zroka . . oniszû bíli pervi ne-

dùsni zrok ove moje muke, y zato, da véru, koju oni vu meni imaju, neozkrùnim, hotelszêm odìti.

Post. Odíti? dapache móraju oztati, doklamsze dokoncha, kaj ñyih muchi.

Lyub. Kaak? *Post.* Drugach nî . . ona móra bit nyihova.

Lyub. O Bose! O! priatel! bìli to szamo mogúche bílo?

Post. Tosze razme: . . zakajmî nèszû taki zpervincze povédali?

Lyub. Nészêmsze úfal!

Post. No! takîm je vezda szerdcze na méztu?

Lyub. Szerdcze moje pláva vu veszèlyu.

Post. Y moje; arsze radújem, da takvòga Szvàka imel budem.

Lyub. Szvàka? . .

Post. No! jè; kada moju Szeztru jemlyeju, takszû moj Szvàk! . .

Lyub. (*Szám szobum, chudechsze*) O Bose! kaj ja chújem! kakvêszû to zméshane réchi?

Post. Oniszû nekak oszupnyeni?

Lyub. (*Szàm za sze*) Móratsze je nekak zpametno dersati. (*Proti Postènovichu*) Tak je, priatel, od veszèlya!

Post. Ja znám, da je moja Szeztra dozta lépa.

Lyub. O zaizto, sznàsna divojka.

Post. Gda anda kàniju zàruke vchiniti?

Lyub. Oh! od togasze nechemo vezda zpominati.

Post. Ravno vezda! akojû lyúbiju: kajbi odvlàchili?

Lyub. Lyúbim, ali nészêm vétrazt . . .

Post. Szúdim, dabi ovak naj bolye bìlo; oni dàju rúku Mariczi, ja Roziki.

Lyub. Fhh! kak mi je vrúche!

Post. Znàm, nyih lyúbav peche, (*naszméjesze*)

Lyub. O priatel! oni mojega ognya neznaju, paksze zàto szméjû.

Post. No no! menìh je milo! jasze terszil budem nyih zkoro razveszeliti: idem taki k-Mariczi, y rechemjoj, dasze naj nikaj nezpricháva, nego taki pripravna bude.

Lyub. Bose! (*Szam szobum*) dabi Rozika za ovo znàla, kajbi rekla? (*Proti Postènovichu*) Priatel! od toga néje potrébno Szeztri nikaj govoriti.

Post. Nè? pak zakaj?

Lyub. Ja imam moje zroke, koje oni neznaju: ja y tak od toga nészêm vu Varasdin nikaj obznanil: dabi ja prez mojega Ztrìczà to vuchinil, nyemu bi sal bìlo: tobisze taki razglàszilo, y mogel bi koi, kòga bi ta novina veszelila, Ztrìczu pod rukum pìszati.

Post. O! toga nestimam, ar, ako moju Szeztru vzemeju, ona néma takvòga blàga, koje bi moglo kòga vu ochi vbozti: nego je dobròga roda, y kervi, kojasze za nyih priztòji.

Lyub. To je vsze prav, ali ja vídim, da oni neznaju . . .

Post. Ah! naj ideju! . . ja, Bogmê! nikomu nepovém.

Lyub. Jasze tak úfam.

Post. Nego Mariczi véndar móram povédati.

Lyub. Niti nyoj!

Post. Kaaj? nepovédati niti Zaruchniczi? no! tobi bílo lépo!

Lyub. Ako ona bude znàla, bude za tri dni y vesz Zagreb.

Post. Ej! naj szamo idû z-tém zprichàvanyem, priatel! naj budû szamo dobre vólye! jasze veszelím ovém zárukom; ar znám, da budû szréchni, y zadovolyni. *(odíde)*

Izhod X. Lyúbomírovich (szam.)

Bash! lépa szrécha! lépa zadovolynozt! Oh! ja neszréchni! vu kulikuszêm nepriliku dozpel! . . zkochilszêm priatelu na pomoch, y líztaszêm pod ztolom zàbil . . Postènovichgâ je nashel, y lehko je mogel vidéti moju lyúbav proti Roziki, y ja nyemu ovo odpréti móram: znàmdar on szamo szúmlyi, daszêm ja vu nyegovu Szeztru zalyublyen . . jasze vu ovém poszlu znàjti nikak nemorem . . takomû rechem, da Mariczu nelyúbim, onda móram za drugu povédati . . ovo je jedna velika neprilika, kojesze nebibìl nigdar na-

déjal: . . kajszêm ada chinéchi? Mariczu vzeti? ah! to ne to! nyoj odpovédati? ali kak? . . Postènovich reche, daszêm szim y tam chlovek, daszêm vkanitel: ako odídem, bude merzko . . ako oztànem, bude zlo! . . Kaj bude od mene Rozika míszlila? na nyein lízt nészêm odgovoril . . ako zachúje, da kànim Mariczu zaruchiti, kulika to bude zmutnya! . . Jasze úfam, da nyoj Postènovich od toga né nikaj povédal: . . ako je pak povédal, onda znám, da je czigan . . ovo je y tak vrasja skòla! jasze znajti nikak nemorem! (*malo mìszli, y vudrisze po chelu*) Eh! naj bude, kak hoche! Ovdé je potrébno dvoje: pervìch govoriti z-Rozikum: drugoch odìti iz Zagreba: pervo je potrébno iz zahvalnozti: drúgo pak obchúva priatelztvo — Lyúbav, y priatelztvo! ovo jeszu dvà tolvaji mojega szerdcza! . . jeszu zadnyich y lèpe krépozti, ali y kervoloki zkupa (*odíde*)

Izhod XI. (Obernesze hisa ztároga Fabiana: Rozika, y Susa dekla)

Roz. Ali, moja Susa! komuszî ti on lìzt dàla?

Sus. Vratàru, y ongâ je na moje ochi dàl Bartolu.

Roz. Ali — béshe tîgâ szamê dati Bartolu.

Sus. Ja zàto dobra ztojim, da poginuti néche.

Roz. Ja dvojìm, dabigâ Vratàr predal.

Sus. O Bose! vémîm povédam, dagâ je na moje ochi prédal szlúgi Gozpona Lyubomìrovicha.

Roz. Zakaj pak nî ódgovora?

Sus. Morebit né imal prilike píszati.

Roz. Mene je ztràh, da szamo nebi predi odishel, negmî odgovori.

Sus. Oh! kajsze toga bojê? Lyubomìrovich jé verli chlovek.

Izhod XII. Fabian, y perveshe.

Fab. (*Ide iz hise vu hisu chez gledalische, y mimo iduch na glàsz reche*) Aj! aj! aj! Nigdé nigdo nikaj nedéla, nikajsze negozpodári . . .

Sus. Bog znà, kaj ov ztàri ima! vék na vék szàm szobum mernyegyga!

Roz. O! dabisze szamo ovoga krísa zkoro mentuvati mogla!

Fab. (*dòjde, y donesze jednu ztàru halyu, y podràpane czépelishe*) Neszréchne vi Czurende! aj! aj! aj! Nigdo nikaj nedéla, nikajsze negozpodàri! . . (*halyu dà Roziki*) Na! pak dobro chuvaj, da nepoderesh. (*czépelishe dà Susi, y velì*) Na! pak pazi, da budû vszigdar ovakvî . . .

Sus. O! pak kaj chû ja z-ovém? véndar je ovo vech za nikaj!

Fab. Tak, tak! za nikaj! y on je kruh za nikaj, kojega ti poseresh . . znashli ti, da

ova dvà léta, kakszî pri meni, pojélaszî 6 vaganov.

Sus. Kulikoszêm pak vìna, y rakije popíla?

Fab. Ti drugo neznash, neg lokati, y sréti! totî je vesz poszel.

Roz. O Japicza! zakajjû pshàniju? Susa je, Vére! dobro drusínche; ona vsze vchini: on magarecz Gyurina nevalya nista: za nikaj kruha jé.

Fab. Kaaj? . . Gyurina je takôv dechko, kakvògâ ja nigdàr imel nészêm.

Roz. Pak vu chem ta nyegova dobrota ztojì?

Fab. Ja nyemu nikaj neplàcham: on mene prez krajczara szlúsi: je zadovolyen, ako kruha, y vodè ima: vszaki dánmû dàm jedno jajcze: ali denesz nedobì nit jednoga; kajtiszêmîh shèzt poterl.

Roz. Akomû plàche nedàjû, on more krazti.

Fab. Krazti? ako kaj zpoznam, takigâ odpràvim.

Roz. Gdoîm onda bude dvoril?

Fab. Ja szàm! ako budem troshil, budem szàm troshil: nebudem jajeczh, koja chez ovu méru (*kàse na perzte, kak y predi Gyurini*) prejti mogu, kupuval.

Sus. Bogmêszû oni pràv ogrutni zkupecz!

Fab. Tak, tak! nesznàga! Vszàki bogecz je zkupecz! jeli? . . ali hodi! izvzemi shaku mèlye, z-vodum razmùti, prilêj

dvé kaplye olya, y nachínimî dobro jàku juhu!

Sus. Pak kaj ztoga izìde? nàpoj!

Fab. Kajszî to rekla? dapache to bi mèlye na tri kràt dozta bìlo!

Sus. Dabi kugu pojéli y z-szvojum zkupoztjum!

Fab. Kaj ti, Bestia! odhàdyajmî odovud!

Sus. Zakaj mê szerdiju?

Fab. Odhádyaj, velímtî, jasze budem szàm z-mojum kcherjüm zpominal.

Sus. Nu! dobro, ja idem, y pripràvim kaj dobroga . .

Fab. Kaj pripràvish? povéchmi, kajszî nakanila?

Sus. Budem Boga proszila, da zkoro vczerkneju! (*odíde hitro, y szerdito*)

Izhod XIII. Fabian y Rozika.

Fab. Oh! proklèti szmràd! paksze ovak podùfa szvojemu Gozponu rechi.

Roz. O! Gozpon Japicza! onasze shàli, naj nyoj oproztìju.

Fab. Ja nyu taki odpràvim.

Roz. Odpravìju! ali — ona ima czèloga léta pri nyih plàtchu.

Fab. Mùchi! reczijoj, da drugi pút naj zpametnéja bude . . . Moje Déte! jasze imam z-tobum nekaj oszebujnoga zpominati.

Roz. Naj doztojû! ja budem rada poszlùhnula.

Fab. Povéch ti meni, jeli ti Otcza tvòga lyúbish?

Roz. Y to iz pràvoga szerdcza!

Fab. Bili rada, da ja vumrem?

Roz. Bog mê oszlobòdi tê neszréche!

Fab. Bili ti rada meni zavdati szmertnu ranu?

Roz. Naj to negovoriju, G. Japicza! drugach budem zvun szebe!

Fab. Tak dobro! ako mê neselìsh mertvoga vidéti, najmî nigdàr zpomènuti od pénèzh, kojebi vu tvoju vudadbu dàl.

Roz. Ako pénèzh nedàju, najmê nit neszìliju za mus iti.

Fab. No dobro! mùchi! od togasze vech nèchemo zpominati.

Roz. A kaj bude iz onoga pìszma, kojeszû z-Postènovíchem délali?

Fab. Ako tê hoche prez pénèzh, dobro z-dobrém: ako ne, píszmo lehko razdràplyemo.

Roz. Szlobodno, szlobodno! najgâ razdràpiju, to ja rada; Gozpon Postènovich mene y tak nèche prez pénèzh.

Fab. Némogúche, da ti nebi kòga toga prez pénèzh dobiti mogla! kakszû y vnòge drúge dobile.

Roz. Meni je vsze jedno, ja Músa ravno tuliko nit neselím.

Fab. Ne ne, dràga Rozika! véruj ti meni, da ja tebe vishe hrànitì nemorem.

Roz. Takmê naj vdàju!

Fab. Iz szerdcza rad: szamo prez pénèzh . .

Roz. O! toga nî, koi bi mê tak vzèl.

Fab. Kaj miszlish od onoga Varasdincza? onsze chlovek meni dopáda.

Roz. Zaizto! ono bi bìla verla prilika; je chlovek posten y dober, y ima szàm szvòjega imetka.

Fab. On je mene vechput razveszelil.

Roz. O! on je k-tomu chizto prikladen: je y Susi vszigdar kaj to prikàzal.

Fab. Y Susi prikàzal? pak kuliko?

Roz. Stimam na dvà krat tri skúde.

Fab. Dobro! to pojde vu nyeinu plàtchu . . ako G. Lyubomírovich bude tak proti tebi dober, nebude potrébno nikakovéh pénèzh za tvoju vudadbu.

Roz. Bogbi dàl, dabi on szamo moj bìl! (*szàma za szé*)

Fab. Pak kaj ti miszlish, imali on pénèzh? ja szúdim, da ima, ròda je bogatoga, jedíni je òdvétek! O! ovobi bíla lépa szrécha!

Roz. Ah! zaizto lépa! . . ali G. Postènovich?

Fab. Eh! kajbi on? nyemusze hoche pénèzh!

Roz. Dozta je! nèchemo vishe od toga govoriti.

Fab. Bash mî je dràgo, daszmô tak na szamom bíli.

Izhod XIV. Susa, y perveshi.

Sus. Gozpodichna! G. Lyubomìrovich bi selel z-nyimi biti.

Roz. Gozpon Lyubomìrovich?

Fab. (*Netechno*) Kaj je pàk ova berbotlyivka doshla?

Roz. Povechmû, da je negdo ztranyzki . . . .

Sus. Takmû rechem: naj potlam dójde?

Fab. Ej! ti, chujesh, jeli tî kaj prikàzal?

Sus. Kaj oni po tom razmeju?

Fab. Dobro, dobro! to vsze v-tvoju plàtchu.

Sus. Akomê oni neplatìju, jasze vre száma naplatìm.

Fab. Kak? Odkud?

Sus. Iz one proklète ladicze. (*odíde*)

Izhod XV. Fabian, y Rozika.

Fab. Kakvê ladicze? . . Ja némam nikakvê ladicze! . . Vrasja tentàczia! tentàczia Vrasja! proklèti, koi od škrinye govori: prokletszêm, ako krajczara imam.

Roz. O! najsze primíriju! . . najsze neszerdiju! . .

Fab. Ona z-tém mene vmoriti hoche.

Roz. Vidimîsze, da G. Lyubomìrovich ide.

Fab. Chujesh, dajmû lépu réch! y, akotê je nakànil vzèti, naj meni govori, ja vre naredim, kak bude prav.

Roz. Takmû y od pénèzh zpomènem?
Fab. To drugach nebude!
Roz. Ja szúdim, da on za onu ladiczu znà!
Fab. (*malo szerdito*) Ej! dabi tî zúbi zczureli! kakvû ladiczu? ako bude péneze potrébuval, iz toga nebude nikaj! tisze rajshi za ñaj gorshega vudaj! Ladicza! hm! ladicza! kakvâ proklèta ladicza? ti nyemu reczi, akoté hoche prez pénèzh!.. dapache reczimû, dasze y ja sziromàk od nyega kaj dobiti úfam. (*odíde*)

Izhod XVI. Rozika (Szama)

Zkúpozt je proklèti grèh, prâva vrasja mresa! moj Otecz velì, da je bogecz, y damî nit krajczara nedà! .. ako ja nebudem mogla dobiti Lyubomìrovicha, drugoga nikoga nèchu (*Ogledasze*) ali nut! ravno ide.

Izhod XVII. Lyubomirovich y perva.

Lyub. Szlúgaszêm ponizen! naj oprozt̀ìju, daszêm nyim denesz tuliko neprilìchen.
Roz. Oh! oni mê múchiju z-takvêmi réchmi; nyihova pohàdyanya meniszû vszigdar povolyna, oszebito pak vezda!
Lyub. Jaszêm nyim dúsen odgovora na jeden nyihov lìzt.

Roz. Jaszêmsze vre száma dozt chúdila, damî nikaj odpiszali nészû.

Lyub. Ztanovito nészêm prílike imel!

Roz. Drági Lyubomírovich! najmî povéju, jeszuli oni nakánili chizto oditi?

Lyub. Ja vídim, da to bude mórało biti.

Roz. Iz kojega zroka?

Lyub. Kajti móch lyúbavi bimê mogla mojemu priatelu znevériti.

Roz. Tak oni mene lyúbiju?

Lyub. Drága Gozpodichna! jaszêm nyih z-pochetka, kakszêmîh pervich videl, prestimával: à vezdaîh josh zasganeshe rad imam.

Roz. Oni mene tak radi ímaju, pakmê véndar hocheju oztaviti?

Lyub. Za obchúvati moje posténye, z-drúge pak ztráné nedatisze na jezike, to móra biti.

Roz. O! tomu je lehko pomochi! naj vputiju Posténovicha, da naj on mene nyim prepuzti, y onda vszé dobro izîdé.

Lyub. O! tobi bilo z-dalka vodu vléchi!

Roz. Proszim, naj jedno malo szédeju!

Lyub. Ponizno hválim, ja móram odhádyati.

Roz. Tak nit te milosche néchejumî zkázati: naj szédeju, barem za krátki chasz, dokîm nekaj povém, potlam naj szlobodno ideju.

Lyub. Kad ravno zapovédaju! (*szédeszt.*)

Roz. Ja szúdim, da nyim ztálish domàchi moje hise je dobro znan . . . znajuli oni, da moj Otecz (*pretergne réchi Postènovich, y znevarczè nuter ztùpi*)

Izhod XVIII. Postènovich, y perveshi.

Post. O! priatel! drágomî je, daîh ovdé vídim.

Lyub. Doshelszêm szim stimajúchi, da nyih ovdé najdem. (*hochesze ztati*)

Post. Nàj oztanû . . najsze nèzdìseju!

Roz. G. Postènovich! dojti nuter, pak niti pokuchiti! to je prevech zaúfanozti!

Post. Ovu szloboschìnu Zàruchnicza Zàruchniku lehko odproztì.

Roz. Kak je god, tosze véndar nepriztoji.

Post. Zaizto dasze nepriztoji, da senzka gláva, tak navalì na postenoga chlovéka.

Lyub. Meni je sal, da zarad mene. . . .

Post. O! priatel! to néma nikaj: ja od Rozike vsze dragovolyno prìmem: proszim, ako je, z-dopuschènyem . . (*Vzemeszt ztolcza y széde*)

Roz. Naj doztojû!

Post. Nyih hochemo na szredìnu poztaviti; miszmò priateli, koji jednu oszobu chinìmo: hocheju szim, ali tam, to bude vsze jednò.

Roz. Ako je nyim vsze jedno, néje meni . . . .

Lyub. (*Szàm za szé*) Niti meni.

Post. Tak szamo z-menum poszla imaju? chujû, Rozika! oni móraju znati, da G. Lyubomírovich né szamo moj priatel, nego y moj Szvàk!

Lyub. (*Szàm za szé*) Tobi bilo na berzom . .

Roz. Szvàk? kak to?

Post. Kak bers moju Szeztru bude vzèl!

Roz. (*Proti Lyubomírovichu malo na szméh*) A! Gozpone! jasze radújem.

Lyub. A! naj idû! onsze szamo norùje! kaj ne? priatel Postènovich!

Post. Ne ne! nenorùjem: nego iztinu velím.

Roz. (*Kak y predi*) Pravo! tomî je dràgo!

Lyub. Naj nevérujû, onsze szamo shàli.

Post. Priatel! ja mìszlim, da ovo néje zkrovnozt ozkruniti, ako Roziki povédam; ona je zpametna, y za ovo móra znati, ztém bolye; kajti pak ona moja bude. . . .

Roz. (*Kak y predi proti Lyubom.*) Tak ja od toga nebi znati mórala?

Lyub. (*Szàm szobum*) Bogvamsze szmiluj!

Roz. Tak anda zutra nebude odhàdyal?

Post. Kakbi, za Boga! ishel?

Roz.

Roz. (*Proti Lyubomír.*) Oniszû véndar meni malo predi rekli, da pojdû!

Lyub. Y to szada velím, da za ztanovito pòjdem.

Post. O! moj Brate! menisze hoche tomu szméjati!.. véndar je to ochiveztno! vre je mészecz dành preshel, daszûszé v-moju Szeztru zalyúbili, y deneszszûjî lízta píszali.

Roz. (*Proti Lyub.*) Lízta píszal?

Lyub. Lépoîh proszim, najmû nikaj nevérujû!

Post. Naj oproztíju, priatel! ja zaizto iz Rozike norcza nèchu délati. (*proti Roziki*) naj gledíju ovoga lízta, kojega je mojî Szeztri pîszal. (*pokàsejoj onoga zdràpanoga lízta*)

Roz. (*Proti Lyubom.*) Pravo, pravo! to mî je drâgo!

Lyub. Vu tom líztu nî nit réchi od nyihove Szeztre!

Roz. Ej! naj idû szamo . . nyih jé szrâm iztínu povédati . . Maricza je, Vére! nyih vrédna; lízt pako szvédochi, dajû lyubiju.

Lyub. Nestimam, dabi to ov lízt govoril.

Post. Ah! za miloga Boga! — kajbi to tak dugo tajili? mîszmò vszi tri nashi: pak kajbi vishe? oniszû rekli, dajû hocheju, y dnèvaszû za zàruke odlúchili.

Lyub. Jaszêm rekel, dasze od toga dalye nèchemo zpominati . . .

Roz. A! no ne! G. Lyubomirovich! kajszû nakànili, naj vchinê na berzom!

Lyub. Proszimih lépo, najmê barem oni nemuchiju.

Post. Pak kak to lépo bude! obodvasze na jedenpùt osenimo . . . oni dàju rùku Mariczi, ja pako Roziki.

Roz. Ako G. Lyubomirovich tak dugo bude chakal, dok ja nyim moju rùku prusim, ztanovito predi y vumre, negsze oseni; moj Otecz z-menum nedà nit grosha: moj ztàlish je salozten, koisze za nyih priztojal nebi: najsze oni za szvoju szamo szenidbu zkerbiju, moju vudadbu naj puztiju na ztràn: kajsze mene dotiche, ja moju priliku chàkala budem: ako pak nedójde, oztànem vu divojachki krépozti . . (*odíde*)

Izhod XIX. Lyubomirovich y Postènovich.

Lyub. (*Szàm szobum*) Ovo na mê zpàda! . .

Post. Priatel! jeszuli razmeli?

Lyub. Jeszem, jeszem! dobroszûmî duhàna dàli shnofati! . .

Post. Jaszêm nyih szamo zprichati hotel: ovo pak, kaj je Rozika rekla, neznamenúje nikaj, niti kaj pokvàriti more.

Lyub. Kulikopùtszêmim rekel, dabi od toga mùchali: najmî vêrujû, daszûmê jako zbantuvali.

Post. Zátoszû oni moj priatel, proszim, damî odproztiju.

Lyub. Tak je, miszmò priateli, y priatel priatelu rad vsze odproztì: naj bû! ja nyim ovu malu zamér zbog priatelztva iz szerdcza odpràztcham.

Post. Tomê jedíno veszelì, da takvòga priatela imam, koi kerhkòchu moju véndar premíszli: ali — priatel! med nami, jeszuli razmeli, kaj Rozika velî, da Otecz z-nyum nit grosha nedà.

Lyub. Za onakovu divojchiczu, kak je Rozika, to je zaizto saloztno!

Post. Kaj anda szúdiju, bili nyu vzèl, ali nebi.

Lyub. Ja neznam, kajbiîm na to rekel! koi med dvémi ztolczi szédì, nebi bílo dobro, da kòmu tolnàcha dàje! . .

Post. No! tak znáju kaj? ja szudim ovak: naj oni to dugovànye dobro premiszlíju, ja pak idem k-nyeinomu Otczu, y budemsze z-nyim od toga zpominal: potlamsze povernem, najmê pochàkaju, ter onda zkupa odidemo . . Ja nyihov tolnàch rad poszlûhnem! akomî recheju, dajû naj vzemem, jajû vzemem: ako recheju, dajû oztàvim, jajû taki oztàvim . . iztina je, dajû lyúbim, ali — nebisze rad popiknuti! naj anda onito prav preszúdiju, y kakmî recheju, ja vchinim: jasze véndar va nyih zevszema ufam. (*odíde*)

Izhod XX. Lyubomirovich (Szàm)

Anda on hoche, damû tolnàcha dàm? kajgoder rechem, bojìmsze, damî skodélo bude: ako rechem, dajû vzeme, vchinìm dvòje zlo: jedno nyemu, drúgo meni: nyemu — kajti na moju rèch bi nyu prez krajczara vzèl, y nebiszî nikaj pomogel! — meni — kajtisze ovak mentújem Rozike, koju lyùbim . . ako pak rechem, dajú naj oztàvi, vchiním tròje zlo: jedno gledèch na Postènovicha; argâ mentùjem dobre tovarushicze: drugo gledèch na Roziku; kajti mogelbi nyu músa mentùvati: tretje pak zpáda na mê; kajti, ako ja nyu potlam vzemem, priatel moj reche, daszêm záto nyega odgovoril, dajû leztor ja dobím: kajszêm anda chinèchi? Szúdim, da ovo dugovànye mórati je zorneshe premiszliti. *(odide, y zazterszo zpuzti).*

Zpelyivanye III.

Izhod I. Hisa ztàroga Fabiana, nutre jedna poztelya pokrita: jedna ladicza z-pénezmi, vu zténi kakti zazídana, drúga pako v-kútu na podu: Fabian hodi po perztih, nalukàvasze szim tam, podpìra vràta z-klùchem, y govori:

Ovdémî nebude nigdo glàve razbìjal, vu ovu hisiczu, gdé ja zpím, neszmémîsze nigdo niti pokàzati . . nèchu, dabi szlúgi vidéli, kaj ja délam . . Ovi Magarczi dojdû szàmo pod zgovorom, dabimî podvorili, à ochiîm szim tam igraju, kakbi mogli onu zazídanu ladiczu zpaziti, vu kojoj skúde dèrsím . . dabi jû szamo mogel z-mézta genuti, y pod ov poplun deti . . Ali — nikàj zato! ova drúga je vishe vrédna, vu nyojszû czekìni (*zdigne ladiczu z-czekìni smehko, y poztàvi nyu pod poplun*) Ovdé budi, szerdashcze moje! Dusha moja! ti vsze moje! ti Bog moj! O lépa moja! (*nagnesze na ladiczu*) ti raj y zvelichènye moje! daj, daj! pùzti, da tê vídim, dasze z-tobum obradujem, nahrànim, y okrépim! tiszî kruh moj! tiszî moje vìno, ti naj prestìmanesha jéztvina! ti radozt, batrivozt, y razveszelènye moje! Naj idû drùgi na Bàle, pleszanya, na Igrokaze, Kafane, veszelya, y drustva!

ja pleshem, kada tebe vidim: jashe naszladujem, y veszelím, kada drage moje sutàke gledim . . O! zlato! ti krépozt vszakoga, ti radozt sziromàka! ti kinch Králye v, prestimànye velikashev, y naj veksha muka szerdcza! ah! kadasze na tê zmiszlim, od ztrâha vesz trepetchem, da tê gdo nebi vkral: ali pijem, ali jém, tiszî mí pred ochmi: ako zpím, od tebe szenyam: moje vsze zkerbi vu tebi jedino zakopane jeszu . . O! dabi ja jezero léth sivéti mogel, y vszako léto jednu ovoj zpodobnu ladiczu napuniti z ovém drägem szerdcza mòga kinchem! (*kushne czekina na glàsz*) y naj potlam med ovakovémi blazinami vumreti! vumreti? vumreti? ah! vasz bogcze moje oztaviti? — ah! tesinamê obhàdya! ah! hochusze malo okrépiti. (*premécha szim tam, y vsze po redu kuskúje*) Ovoszû oni Veneczianczi, kojeszêm dobil ono zlàto vréme, kadaszû Vojzke nazad bésale, y zkupòcha velika je bila . . Ovoszû pak Kremniczari, y Duplóni, kojeszêm dobil od onoga dechàka, kojega ztareshi vu gladnéh létah od meneszû bíli poszûdili dvé ztò skûdh, ali tak da chez dvê léte tuliko duplònov bude: ah! toje bila lépa szrécha! Chins chetiri put vekshi od glavnicze! on dechàk néma zadnyich niti falatchecz kruha, vszeszêm mû dàl prodati, y mene naplatiti . . to je vsze pravo! oh! lépi moj *Korpush - Juriush!* (*z-mir poleg ladicze ztoji, y preméche*)

Izhod II. Gyurina, y perveshi.

Gyurina (nalukàvasze chez jednu luknyu vu zpalniczu ztaroga, glavu pretekne, poszlùsha, y veli) Proklèti ztàri Klipan! glej! glej! kaj zlata ima! . .

Fubian (nikajsze neoglèda, nego dalye gouori) Ovoszû oni Spanyolzki Duplòni: iztina je, daszû malo mènshi, ali zato je zlato naj izborneshe . . vsze dva y dva nekakòvè paricze! . .

Gyurina (Szâm szobum) Dobro, dobro! dàmîm ja vètra; ja nye vre prerédim.

Fab. Oveszêm pak imel na chuvanyu pri meni! ali — hvàla Bogu! onsze je vtòpil, koimi je nye dal: oztalo je zadnyich shezterò detozè: nego ona za nye neznáju! zàto, bonâ fide Juris proprii! ah! kaj hochemo! chlovek dok sive, za szê mòra zkerbéti . — (*Gyurina szùda hiti jednoga kamencheka proti ladiczi, y zkrijesze*)

Fab. (oszupnesze) Jaj! jaj! kaj je to? jaj! krovaze rùshi; hochesze hisa vdréti? ah! dràga moja ladicza! szamo Bog oszlobódi! dasze nebi ti vu ove rushetine zakopala!

Gyurina (opràvlyen, kakti Vràg z-rugmi, glàvu nuter pokàse chez luknyu, y veli) Dùsha proklèta! jeli to jedenput oztàvish?

Fab. (oplashen) Gdo je to? gdobi rad nuter? . . jaj meni, mòraju tolvaji biti;

(*poszlùsha*) à! né-nikaj! vràtaszû dobro podperta: tosze je meni szamo tak previdelo! . . ò! dràgi sutàki! ò! . . .

Gyur. (*ostro*) Oztavi to! (*josh jakshe*) oztavi to!

Fab. Gdo to govori? gdo je to Bosji? odkudaszî? *Gyur.* Jaszêm Vràg! (*odíde*)

Izhod III. Fabian (*Szàm*)

Jaj meni! kaj ischesh ti ovdé? peklenzka nesznàga! kaj hochesh? akoszî doshel, da odneszesh, vzemi rajshi mene, szamomî moje zláto oztavi! . . berzo, berzo! mòram vsze pozpraviti y zapréti . . Vre vesz derhchem! szamo dabi vodè imel! ali, — naj bude! hochu predi ladiczu zpraviti: jaj meni! vishe nemorem niti dehnuti . . Gyurina! (*szlabogá zove*) ali ne! nèchu, dabi on ovu ladiczu vidél: hochu nyu pod poztelyu zpraviti! ali — nemorem; prevechszêm szlab: ah! lépi moj Vràg! naj ti meni mogà dobra! daj mî míra, daszegà josh malo nagledím. (*napnesze y poztàvi ladiczu pod poztelyu, y zakríje*) ovdé naj bude za jeden chasz! idemsze malo vodicze napiti; kajtiszêm prevech szlab; ah! kaj hochemo! *ztarozt szlabozt!* (*ide do vráth, y pakszo ogleda*) jcszemli szamo dobro zakril? dasze nevídi: . . . bílo bi y tak bolye, dabi ja vsze na mirom ovdé bíl . . ali kaj! sedyenszêm, móram piti: idem y taki nazàd doj-

dem: to bude na hitrom, dvé kaplye szamo . . (*odpre vràta, y zeztànesze z-Postènovichem, ter vesz od ztrâha zakricht*)

Izhod IV. Postènovich y pervi.

Fab. Jaj meni, pomozete! Vràg! Vràg! (*povernesze nazad vu hisu, Postènovich taki za nyim*)

Post. Kajim je? G. Fabian! — G. Fabian!

Fab. Jaj meni! nemorem niti odehnuti!

Post. Kajîmsze je pripetilo?

Fab. Kajchête vi ovdê?

Post. Doshelszêm nyih pozdraviti.

Fab. Hodte zbògom! meni toga né potrébno!

Post. Radbi nyim szamo dvé réchi povédati, y taki odídem.

Fab. No! szamo na berzom! kajti ja vishe nemorem!

Post. Ali — kaj je nyim?

Fab. Bilszêmsze malo preztrashil.

Post. Koga? *Fab.* Ja nit szàm neznam.

Post. Naj idû vzèti kakvê jàke duhe!

Fab. Némàm je pri czéloj hisi.

Post. Najszî dàju silu puztiti!

Fab. Némam zchém Barbéra platiti.

Post. Tak anda najsze vodè napiju!

Fab. To vre to, tak anda hodmo!

Post. Naj oni idû, naj! jaîh chakal budem.

Fab. Ne ne! hodte y vi! idemo zkupa!

Post. Alibi ja rad nekaj na szamom z-nyimi govoriti!

Fab. Tak anda govorete!

Post. Naj idû oni, paj! predi vodè pìt!

Fab. Rajshi poterpím malo: govoréte szamo! . .

Post. No! tak dobro! — szùdim, da je nyim znano, dabi ja rad nyihovu kchèr vzeti.

Fab. Jaj! vodè! vishe nemorem . . .

Post. To je tesko na berzom dokonchati: naj doztojû pìt iti: paksze potlam budemo dalye zpominali.

Fab. Naj bude! naj! szamo govoréte!

Post. Oniszû meni obechali z-nyum zaruchnu szvitu shozt jezèrh skùdh.

Fab. Jaj! vodè!- vodè! drugach vumrem od sedye! . . .

Post. Josh szamo jednu rèch! meni je nyihova kchi povédala, da oni téh pénèzh némaju . .

Fab. Takmi Bog pomozi! to je pràva iztina!

Post. Tak anda naj idû pìt, y potlamsze budemo zpominali.

Fab. Preshlamîje sèdya! hochemo dokonchati zpomenka.

Post. Tak za iztinu nedàju nikaj z-nyum?

Fab. Odkuda? kak?

Post. A kak bude iz onoga, kajszû obechali?

Fab. Akojû hochete vzèti, szlobodno! ali — prez krajczara, y filèra.

Post. Pak kakbijû vzèl ja prez vszàkoga krajczara?

Fab. Ako nèchete, vi nyu oztavéte!

Post. (*Skèchesze szerdit*) Meni obechati, pak vezda réch nedersati.

Fab. Hodte, Gozpone! idemo.

Post. Jasze toga od nyih nebibìl nadéjal! (*ide proti poztelyi*)

Fab. Kam idete? . . ovdészû vràta!

Post. Tak ada ja budem móral Roziku oztaviti.

Fab. Ali ja vishe nemorem!

Post. Dabî Bog dàl vczerknuli! ter dabi! . . Ali vzèti na szuhom, ali oztaviti: hm! hm! (*màshe z-glavum*)

Fab. Jedno, ali drugo: drugach nebude.

Post. (*Szám szobum*) Dabigà ztréla sárka! . .

Fab. Domine! jezteli dokonchali vashu noriu?

Post. Jaj! nekakmî je muchno! (*ide blise k-poztelyi*)

Fab. Kam pàk idete?

Post. (*szédeszî na poztely*) Najmî dàju malo szî szézti.

Fab. Jaj! vesz derhchem! moja ladicza. (*Szám szobum*)

Post. (*ztànesze*) Ali — ne!

Fab. (*polehko*) Hvàla Bogu!

Post. Jasze budem zpominal z-Lyubomirovichem.

Fab. Tak tak! bude naj bolye.

Post. Kaj je on doszùdil — — — *Fab.* Tak! tak!

Post. Dabi oni vre jenkrat vczerknuli!

Fab. To ne to! . .

Post. Dabi bash vczerknuli, ondaszebû vidèlo, jeszuli bògecz, ali bogàtush. (*odìde*)

Fab. Jaszêm bògecz: némam nikakvòga bogatztva! . . . . Szrécha! da je odishel. (*ogledasze na ladiczu y velì*) z-Bogom! moje szerdcze! ja taki dòjdem. (*odìdè*)

Izhod V. (*Hisa Rozike, y ona nutre száma govori*)

Bog znà, kajszî Lyubomírovich míszli od onéh mojéh réchih! Onje vszigdár govoril, da mê vzeme, kakbi anda to bílo, dabi vre zàruke imel z-Mariczum? ja toga nikak nevérujem . . nego stimam, da Postènovich nasz obodvéh né móral razméti . . medtémtoga Lyubomírovich je vszigdár pred nyim govoril, da Mariczu rad ima: ali — ja szúdim, da je on to léztor za vólyu szvojega priatela govoril: akobi pak kánil mene vzèti, zakajbi tak dugo odvlàchil? ja száma neznam, kajbi miszliti mórala!

Izhod VI. Susa y pervq, potlam Maricza.

Sus. Gozpodichna! Maricza bi rada nyíh vidéti.

Roz. Reczijoj nuter! . . bashmî prav dőjde.

Sus. Kada ona odíde, nékajîm lépoga povém.

Roz. Kaj takvòga? mà Susa!

Sus. No! vreîm povém.

Roz. Daj! povéch, lépotê prouzim.

Sus. Aj je! vezda né chasza; Maricza vané cháka.

Roz. Naj cháka! szamo ti meni berzo povéch.

Sus. Gyurina je nashel onu ladiczu z-pénèzi Nyihovoga Japicze.

Roz. Gdé? *Sus.* Vu zpalniczi pod poztelyum.

Mar. (*píta zvána*) Jeli doma Rozika?

Sus. Jelí chùjû? ja idem.

Roz. Jeszi vidéla, jeli puno pénèzh?

Sus. Bog mê! y prevech.

Roz. Kakszî to mogla vidéti?

Sus. Eh! oniszû chudni! vresze budemo potlam zpominale, vre. (*odíde*)

Izhod VII. Rozika, y potlam Maricza.

Roz. Ovi pénezi mòga Otcza mogli bi mene veszeliti onda léztor, dabiszeh z-mojém drágem Lyubomìrovichem vsivati mogla.

Mar. (*nuter ztùpi*) Priatelicza! naj odproztìju!

Roz. Naj nezamériju, daszû tak dugo chakali . . Ja stimam, da budem neszréchna!

Mar. Ah! naj szamo idû! to je léztor jedna noria! toga ja nevérujem.

Roz. Kak oni to mogu rechi?

Mar. Jaszêm vidéla, da to né iztina.

Roz. Y jaszêm tak szúdila: ali ja mìszlim, da oni kàniju mene szamo batrívéti.

Mar. Bog oszlobòdi! ja nebi nit réchi drugach govorila; miszmò dvé priatelicze, y budemo na zkorom rodyakinye: zatoszêm y doshla, da nyih mojega veszèlya délniczu vchinìm.

Roz. Jeli? budemî drágo chuti.

Mar. Kajîm né nikaj moj brat povédal?

Roz. Ja neznam, kaj oni stimaju . .

Mar. Kajîm né povédal, daszêm ja zaruchena.

Roz. (*Száma szòbum*) Ova nesvàche! (*proti nyoj*) Je, jemî povédal nekaj takvòga.

Mar. No! tak znàju kaj: Lyubomìrovich ima za ztanovito mene rad, y na zkorom bude moj Zàruchnik. (*z-veszelyem*)

Roz. (*Neszlàno*) Hm! drágomî je!

Mar. Najmî vérujû, daszêm ja z-nyim chisto zadovolyna.

Roz. Rada vérujem: nego jeli y on z-nyìmi?

Mar. Jeli on z-menum zadovolyen! ohò! nit korachaja nevchinì prez mene.. Sziromàk! czél mészecz muchilsze je od lyùbavi proti meni, zadnyichmîsze je chizto odperl.

Roz. Zaizto, kak vidim, drugach né moglo biti; onsze je vu nyih móral zalyúbiti.

Mar. Jabi bìla mòrala prez pameti biti, da tak dugo vrémena nebi znála jednoga chlovéka na mû ztràn obernuti.

Roz. Pak kakszûsze oni nyemu dopali?

Mar. Kakszûsze oni mojemu Bratu, ravno tak!

Roz. Nyihovsze je Brat vu moje skúde zalyúbil.

Mar. O! jabiszî za szramotu dersala, dabi mene gdo szamo zbog pénèzh vzèti hotel! —

Roz. Ja pak, da nebi nikaj imela, ztanovitosze nebi z-szilum vrivavala!

Mar. Pak kaj zàto? akoprém nészêm bogata, imelaszêm véndar vishe ztò sznubokov!

Roz. Alisze véndar z-nijednêm poruchili nészû.

Mar. Zatosze budem z-ovém.

Roz. Ali — josche nészû.

Mar. To za ztanovito bude.

Roz. Jeszem, y budem: — to je jáko na dálkom!

Mar. Znaju kaj? mis zmò dvé priatelicze; ja znám, da oni meni dobro selíju:

ali — poleg vszega toga oniszû meni malo jalni: kaj né iztina?

Roz. Jeszem — ali — nad nyihovum krépoztjum..

Mar. Ne, ne! nad mojum szréchum.

Izhod VIII. Susa, y perve.

Sus. Gozpodichna! y pak jeden pohod.

Roz. Gdo je pàk? *Sus.* G. Lyubomirovich.

Mar. Szada számi vídiju, kak on mene rad ima: nadéjalsze je, da ja ovdé budem, y nésze mogel zdersati, damê nebi vidéti doshel.

Roz. Pak koga je doshel pohádyat? *Sus.* Nyih!

Mar. Tak jè! tosze priztoji, on móra to rechi.

Roz. (*Proti Susi*) Znali on, da je Marieza ovdé?

Sus. Jamû nészêm nikaj povédala.

Mar. On to vre po drugém pútu znà: — misze dvà vre razmemo: on znà za vszaki moj korachaj!

Roz. Da tê negda! to je lépo!

Sus. Hochumû rechi nuter iti?

Mar. Ne, ne! naj potlam dòjde.

Roz. Tak, tak, szlobodno!

Sus. (*Na ztranczè*) Ovesze dvé jako rade imaju! (*odíde*)

Izhod

Izhod IX. Rozika, y Maricza.

Mar. Lyubomìrovich móra odhádyati vu Varasdin vu szvojém poszlu, y zàto mòra hiteti, dasze berse poruchìmo: . . kaj ne, Rozika! ja pòjdem predi za Mus, kak oni?

Roz. (*Netèchno*) Dràgomî je!

Mar. Jelisze oni tomu veszelíju? *Roz.* Zakaj ne?

Mar. Toîm nekak nèjde od szerdcza!

Roz. Nyim je lépo Bog dàl, dasze tak berzo vudati moreju.

Mar. Huj! to je jedìno moje veszèlye!

Roz. (*Szàma szobum*) Ovu nebi chlovék denesz nagovoril!

Izhod X. Lyubomìrovich y perveshe.

Lyub. (*Dòjde, y zachúdisze*) Kaj? pak je ovdè y Maricza?

Mar. Naj ideju, naj! G. Lyubomìrovich! najsze tak dugo neoteseju! Rozika je nasha priatelicza, y kakti nasha Mati!

Lyub. (*Szám szobum*) Jaszêm pravoga Vràga vpetil! . .

Roz. Kajszû hoteli rechi? G. Lyubomìrovich! morebit moja nazochnozt nyih bantùje? akoszêm neprilichna, dasze z-szvojum Zàruchniczum zpominati nebi mogli, jasze taki vugnem.

Lyub. Ja nyih nerazmém!

Roz. Kaj nebi razméli? tulike lépe réchi, tulika zpiszàvanya, tuliki dàri, koje nyoj vchinili jeszu: dapache ova neterplyivnozt, da prez nye niti jeden chasz biti nészû mogli, obilno szvédochê, dabisze radi z-nyum na szamom zpominati.

Lyub. Naj nevérujû, da je vre na to doshlo.

Roz. Vén ja znám, zakajszû doshli . . Ovoîm je nyihova Zàruchnicza!. ovoîm je dràga nyihova Maricza! najsze z-nyum razgovoriju polèg nyihove vòlye, ja nechu biti neprìlichna.

Lyub. Onisze jáko vkanyújû!

Roz. Drúgi pùt najsze oni za nòsz prìmeju, pakszî naj doma norcza najdejû! (*odìde szerdito*)

Izhod XI. Lyubomìrovich, y Maricza.

Lyub. (*Szám za szé*) Ovdébi chlovek mórat obnoreti!

Mar. Jeszuli nyu razméli? jalna je kakti Vràg! vszesze je pénila od jàda, daszêm ja pod zàruki! onabi rada, dasze nigdo na szvétu nebi vudal, nego szàma ona.

Lyub. (*Szàm za szé*) O Bose! kakbisze ove toricze mentuval!

Mar. No! vezdaszmò, hvàla Bogu! szàmi: chujû, Lyubomìrovich! naj vuchìnìju ono berzo (*liszichno*) kaj je meni moj Brat povédal.

Lyub. Kaj je takvôga Brat nyim povédal?

Mar. No! kajmî je povédal! kakvêszû to réchi! . . povédalmî je, da oni druge neseliju, nęg mene.

Lyub. (*Szám za szé*) Neszréchni on lízt, v-kakvû neprìlikumê je poztavil!

Mar. Kada anda, mìszliju, dabisze poruchili?

Lyub. Ja, idem predi vu Varasdin, y kada nazàd dòjdem, onda dokonchamo.

Mar. O! to nebude to! oni vu Varasdin nepojdeju prez mene.

Lyub. Ja móram véndar pripraviti, kam nyih zapelyam, y zàto je potrébno, da odìdem szàm.

Mar. Dobro! znàju kaj? hochemosze mi dvà predi poruchiti, y onda naj idû szlobodno!

Lyub. (*Szám za szé*) Ovo je y tak jedna tentàczia! ja móram napraviti, da nyoj vólya od mene prejde . . (*proti nyoj*) znàju kaj, Gozpodichna! ja bi nyih iz szerdcza rad vzèl, ali nèchu, dabi z-menum neszréchni bìli: oni bi onu vuru preklinyali, kadszmòsze vzèli, zàto bolye je, dasze razidemo.

Mar. Naj govori, gdo kaj hoche, ja nyihova biti móram, to je vàn!

Lyub. Vidiju! jaszêm chuden chlovék, tak lyuboszumlyiv, dabi iztu tenyu drugoga vubil.

Mar. O! zàto nikaj! ako budû proti meni-takovi, to je ztóprav znamènye, damê radi imaju: jasze pak budem chùvala, daîm prilike nigdàr nedám.

Lyub. Ja nebi terpel, dabi oni szamo korachaj iz hise izishli.

Mar. Dobro! ja budem doma chúvala.

Lyub. K-nyim nebi szmél nigdàr nigdo dójti.

Mar. Ja budem zadovolyna z-nyihovum nazochnoztjum!

Lyub. Ja pako rad idem okolo vu pajdastva, na zprehádyanya.

Mar. Imaju prav, kajtiszû mladi, toîm biti more.

Lyub. Negda, y vishe dnèvov vané oztànem.

Mar. Zato budem ja doma vérno chúvala, y gozpodàrila, doksze oni povernû.

Lyub. Moja nàvada je naj vishe po nochisze zprehádyati.

Mar. Ja nyih terplyivno chakala budem.

Lyub. Jasze czéle nochi rad kartam.

Mar. Kajti imaju z-chém.

Lyub. Idem vnogokràt v-pivarniczu.

Mar. Tobi y moje gdagda veszèlye bìlo!

Lyub. Ja rad vnogo govorim, jeszem chlovék iztinit — y k-tomu senzka pajdastva rad imam.

Mar. Ja zlo nebudem szudila, oniszû posten chlovek!

Lyub. Ali véndar prilika chini tata!

Mar. Ako kaj zloga vchiniju, bude nyihov grèh! vszàki ide z-szvojum vréchum v-melin: to vsze nikaj né; ja nyih vszikak budem lyúbila.

Lyub. (*Szám za szé*) Krísemjû Bog preshentaj! nikaksze jê nemrêm odkrísati!

Mar. (*Za szé*) Rad bi to dugovànye raztepzti, ali z-toga nebu nikaj: móra biti moj!

Lyub. Y kaj je josh vishe! jaszêm jako nàgel, y szerdit.

Mar. Ja budem z-nyimi z-lépa baratala.

Lyub. Y daîm prav iztinu valújem: jaszêm maszlàk, pijanecz!

Mar. O! vszàki chlovek ima szvoje falinge.

Lyub. Pak bili oni mene ovakvòga vzèli?

Mar. Y nikoga drùgoga, kak nyih.

Lyub. Chujù, Gozpodichna! jaszî kúpim jeden dvojztrukàch, y budem nyih za naj menshu falingu vsze na tesche vordal.

Mar. Ako krìva budem, budû imeli prav!

Lyub. Tak vsze ove nevlyudnozti nyih nikaj neplàshiju?

Mar. O! koja iz szerdcza lyúbi, more vsze takaj lehko podnàshati.

Lyub. Oni budû ztanovito neszréchni, Gozpodichna!

Mar. Nésze bojati.

Lyub. Pijànecz, lotrìsh, kartàsh, maszlàk, potepùh! vszegasze ovoga neboìju?

Mar. Y dabi josh vishe toga bìlo, chizto nikaj!

Lyub. O! ovo je y tak chudno ztvorjenye!

Mar. No! G. Lyubomírovich! kajszmò dokonchali za nashu szvatbu?

Lyub. Od togasze nèchemo zpominati.

Mar. Ja komaj chàkam onoga szréchnoga híppa!

Lyub. Chudna szrécha z-ovak zlocheztém chlovékom.

Mar. Ja nyih véndar dersím za naj bolshega chlovéka na ovom szvétu! . . dabi oni bìli za iztinu tak hmànyi, nebi bìli povédali toga; ar zlocheztém lyudém je navadno, da számi szebe poznati nèchejù: à koi falingu szvoju zpoznàje, néje zlochezt zevszém; kajtisze more popraviti: nyihova iztinitozt je jedna velika krépozt, koja mene z-tém bolye podsìse nyih lyùbiti; ar ako vu zàkonu budû zlochezti, szàma szebi pripìszati budem mórala; kajtimî vre napervo ochituvali jeszu: ako pak budû dobri, ztém bolye bude za mê . . kakvî anda goder jeszu y budû, oni jeszu, y budeju moji, ja pak do szmerti nyihova! (*odíde*)

Izhod XII. Lyubomírovich Szám.

Hm! hm! hm! Jaszêm, Bogmê! miszlil dobro vchiniti, pakszêm zlo vpetil . .

joshszêmsze bolye zaplel . . ravno, ako práv premíszlim, Maricza nebi bila zlochezta tovarushicza . . ima nekaj oszebujnoga vu szebi . . à nàravu pak chizto oszebitu . . pripravna je vsza podnezti, pokorna je, ponizna, chedna, terplyivna, y dobra Gozpodaricza . . da nebi Rozika tak rad imel, nebi màral nyu vzèti; y oná je vrèdna divojka . . czélo vréme, kakszêm pri nyeinoj hisi, némisze nigdàr zamérila . . . zlocheztoga od nye nészêm nikaj zpoznal, vszakijû hvali . . No! pak y ovo: odkadaszêm ja ovdé, ona je z-mir lyúbav szvoju proti meni zkrivala do zadnyega hípa . . Ovo je lépa krépozt jedne divojke . . jedno malo prevech govori, ali to bisze moglo popraviti . . toje vsze prav! ona je, Vére! dobra, ali vezda né za mê, kajti Rozika moje szerdcze làda.

Izhod XIII. Postènovich y perveshi.

Post. Zdravo! priatel! kadaszû nakànili vu Varasdin? pojdemo zkupa!

Lyub. Kàk? y oni hocheju vu Varasdin?

Post. Tak je, idem z-nyimi za pajdash!

Lyub. Kak bi to bilo?

Post. Takiim povém, zakaj? jaszêm z-oném ztarém zkúpém Fantastom govoril: onsze priszise, da pénèzh néma, y da kcheri nikaj dati nemore: ja poleg lyùbavi Rozike doma obztàti nemorem, zatoszém nakànil nekam odíti. .

Lyub. Takszû nakánili Roziku oztaviti?

Post. Szàm neznam, kajszêm chinèchi! kaj oni míszliju? najmî nekaj szvétùjû, bilijû vzèl, ali ne?

Lyub. Vu tom je tesko kòmu tolnàcha dati: ali ja neznam, z-kakvêm szerdczem bi oni nyu mogli oztaviti!

Post. Najmî vérujû, da je to meni velika muka! ali — kajszî hochu: mórati je miszliti na budùcha: Sena vnogo ztojì: k-tomu déteza! aj! jaj meni! . .

Lyub. Imaju prav, ja neznam, kajbi rekel . . ali — kaj bû ona szirota zpravlyala!

Post. To y mene múchi to! kaj ona zachne! vék na vék pri oném ztarém zkupczu chepeti! aj! szirota!

Lyub. Vére! szirota! meni jejê jako sal!

Post. Ako tak bude, ona móra josh kakvogagoder proztoga vzèti.

Lyub. Ah! tobi bilo gerdo pripetchènye!

Post. Pak morebit y takvôga, koi nyoj vszàki dàn bude plècha ravnal.

Lyub. To bi bila szmertna gréhota! ali poleg takvòga Otcza y tobisze moglo zgoditi! imamo dozt peldih vu nashoj domovini, gdé poleg neszréchne zkuposti ztaréshéh détcza naj neszréchnesha poztala jeszû, prez nàvuka, y vszakoga postenoga odhranenya.

Post. Dapache more josh y od számoga g'ráda poginuti!

Lyub. Ah! to nemore biti, dabi ona vrédna divojchicza na to doshla!

Post. Ja y szám velím, da nyoj nî prigovora.

Lyub. Zakajbijû anda oztávlyali? tobibil nezdushno!

Post. Tak kakvògâmî dàju tolnàcha, bílijû vzęl?

Lyub. Ali tak dobru, y vrédnu!

Post. Jaszêm ztalno szobum dokonchal . .

Lyub. Dajû oztàvê? *Post.* Drugach nebude.

Lyub. Pak bili oni mogli vidéti, da ona koga drugoga vzeme.

Post. Kada ja nemorem, drágomî bude, akoszî povolynu szréchu nájde.

Lyub. Nitisze nê malo nebi oni zato saloztili?

Post. Zakaj? lyúbavsze móra vugnuti potrébóchi.

Lyub. Kakbisze pak nyim vidélo, dabi nyu koi nyihov priatel vzèl.

Post. Ztémbi meni dragshe bílo!

Lyub. Dabi na priliku . . . kochemoszî szamo miszliti . . na priliku . . na priliku, dabi ja nyu vzèl?

Post. Kakbi oni nyu vzèli? to nemore biti.

Lyub. Nee! zakaj?

Post. Kajtiszû obechali, da budû moju Szeztru vzèli.

Lyub. Ali — na prìliku . . na prìliku . . da ja nyihovoj Szeztri nebibìl nikaj takovoga obechal?

Post. Ako nészû nyoj, jeszu meni.

Lyub. Y dabi bìl nyim obechal — ovo je dvojnlyivo.

Post. Kak dvojnlyivo? vendar y lízt nyihov odperto szvédochi.

Lyub. Ali — na prìliku — da on lízt nebi bíl na nyihovu Szeztru píszan?

Post. Ja neznam, na koga drugoga?

Lyub. Mogló bi biti, da je pìszan — — na Roziku.

Post. Kaak? na Roziku? tak oni Roziku radi imaju! pakbi oni kaj takovoga proti nashemu ztaromu priatelztvu vuchinili? à! vezda ja znám, odkud véter púshe: to y je, zakaj mene Rozika tak v-krís gledí.

Lyub. Najmî povéjû, priatel! imajuli josh onoga lízta?

Post. Imam, negmî naj iztinzki valûju, jeli na Roziku pìszan!

Lyub. Priatel dràgi! zaiztoîm valújem, da na nikoga drugoga, kak izraven na nyu: proszim, najmê malo poszluhneju: Jaszêm nakànil odíti, kajti nyim dobro hochu: znàm, damê Rozika lyùbi: kajti pak ja jeszem posten chlovek, y nyihov pravi priatel, priatelztva nashega ozkruniti nèchu, negosze rajshi iz pùta vugnem: zatoszêm

hotel Roziki lízta onoga píszati, daszî glávu zamê vishe netere, y naj nemìszli vech, daszêm ja na szvétu . . Priatel! akoszêmih kak zbantuval, najmî odproztìju: iztina je, da Roziku rad imam, aliszû oni tomu szàmi zrok; oniszû mê tam vpelyali, oniszû mî prilìku k-tomu dàli — dabi ja bìl potmajen chlovek, jabiszî bìl mogel prìliku ovu na moju ztràn obernuti, y nyu za moju tovarushiczu vzèti: kajtiszêm pak nyihov priatel pravi, koi za nyih dobro míszlim, toga vchiniti neszêm bìl nakànil: vezda pako, kadaszû oni nyu oztaviti nakânili, kakszû rekli, da anda dobra y vrédna divojka kakvòga tepcza nebi dobíla, nyuszêm vzèti hotel, y zatoszêm nyim moje nakanyenye odperl . . akosze ada nyim moje posteno szerdeze dopàda, najmê kushneju; ako pak ne, jasze lehko vugnem, y proszim, damî odproztìju.

Post. O! drági priatel! oniszû siva pelda zresznoga priatelztva — Vezda ztoprav zpoznàjem nyihovu proti meni pràvu vérnozt! ja nyihovu krépozt y postenu miszel nemorem zadozta izgovoriti! — ako oni anda Roziku prez krajczara vzèti hocheju, naj szlobodno vzemeju, ja proti tomu nikaj némam.

Lyub. Alisze véndar oni budeju saluvali, ako nye nevzemeju.

Post. Zakaj? moja biti nemore: rajshi anda, da vre nyihova bude, kak chija druga.

Lyub. Ako szamo nyim nebuđe sal! ar jabi rajshi za nyihovu vòlyu vsze oztaviti, kak nyih zbantuvati . .

Post. O! togasze naj neplàshiju! (*nad to donesze Gyurina szvéchu zasgánu, dane na ztol, y drùgu poleg*)

Izhod XIV. Fabian, y pèrveshi.

Fab. (*Dòjde, y velì*) Moja Gozpoda! znateli vi, kuliko je vúrh? vre teche devòta! szvécha gorì za nikaj! ja pak pénèzh tuliko némam, dabijê mogel zabitavati.

Post. Gozpon Fabian! misze imamo z-nyimi zpominati nekaj za nyih jako radoztnoga.

Fab. O! za mê je vre vszáka radozt mertva; mene vech nikaj neveszelì.

Post. Ali je nekaj, kaj bi moglo v-sep donezti.

Fab. O! Bog bi dàl! hochemo josh jednu szvéchu zasgati (*Szám veszelo zasge szvéchu*) .

Post. Gozpon Fabian! jaszêmsze nakànil z-nyimi zpominati od nyihove kchere.

Fab. Szlobodno! szlobodno! ali — szamo ne od pénèzh!

Post. Nyim je dobro znano, da ja nye vzèti nemrêm prez pénèzh.

Fab. Kajtiztê jeden Zkupecz!

Post. To more biti . . . ali zato ja nyihovoj Roziki dobro selím, y znàm jednoga, koi pénèzh nepotrébuje.

Fab. Takbi nyu prez pénèzh vzèl?
Post. Tak je prez krajczara!
Fab. Koi bi to bìl tak zdushen chlovek, pakbi szamo vrédnozt nyeinu prestimaval?
Post. Daîm prav povém, to je G. Lyubomìrovich: on pénèzh nepotrébuje; ar je szàm zadozta premogùch, y selì nyu za tovarushiczu . . Jaszêm jû nyemu prepuztil, y úfamsze, da ona z-nyim bude zadovolyná: szad drugo nemenyka, kak nyihovo privolènye.
Fab. (*Proti Lyub.*) Pak jeli to iztina, dràgi Lyubomìrovich! oni hocheju moju kchèr prez vszàkoga kràjczara.
Lyub. Na szlusbu! tak je . . ja potrébujem Gozpodinyu, ne péneze.
Fab. Ja zaizto nemorem z-nyum nikaj dati.
Lyub. Meni je vsze jedno.
Fab. Y oni vsze ztroske na szê vzemeju?
Lyub. Vsze iz szerdcza rad.
Fab. Znàju kaj? pàr réchih vu zaùfanozti! onu opravu, koju Rozika ima, jaszêm na véru vzèl, y nigdàr neznam, odkudbiju zplatil: tergovecz mê je pak vre ztòkrat terjal.
Lyub. To néma nikaj, ja nyu vre taki zplatìm.
Fab. Moj Lyubomìrovich! najdar mi povéju, kulikoszû oni nakànili meni za Roziku dati?

Lyub. O! od togasze je josh vréme zpominati.

Fab. (*Proti Posten.*) Chujû, G. Postènovich! najdar recheju Roziki, naj taki szim dòjde: ja za toga narèdim z-Gozponom Lyubomìrovichem dva zàveze piszmene.

Post. (*ztànesze*) Na szlusbu! taki.

Lyub. Priatel! pak bili oni mogli to nyoj povédati?

Post. Zakaj ne? jedno malo budemê pritesko ztàlo, ali zàto nikaj. (*odìde*)

Izhod XV. Lyubomìrovich, y Fabian (pero, tinta, papér vre predi na ztolu)

Fab. No! anda, Domine Lyubomìrovich! hochemo nekaj naredìti.

Lyub. Jaszêm na vsze pripraven, kajgoder hocheju:

Fab. Ov falatchecz papéra bude prek zadozta: ali bash nam vsze po rúki ide (*zneme iz sepa on falatchecz papéra, kojega je bíl predi na podu nashel*)

Lyub. O! za Boga! pak kajbi ztém; to je vsze zamùszano, y premalo.

Fab. Ne ne, priatel! ja budem drobno, y na vuzko pìszal, y onda more vsze ztati: ali — hochemo ovoga ztoleka od obloka pomeknuti; zràk, koi chez reske oblokov nuter ide, habì szvéchu (*odmekne ztoleka*) vezdaszî szedémo (*píshe, y na glàsz govori*) „Domine Perillustris Lyubomìrovich obécha za szvoju hisnu to-

varushiczu vzèti Roziku, kchèr ſînu Gozpona Fabiana Szlancza, ztarinzkoga plémenitàsha, y Varaschana, prez vszakè zàruchne pridaje: to jezt: nota bene! prez vszàkoga krajczara, filèra: y odréchesze vszakomu potrébuvànyu na dàr vudaje, y odperto valúje, da on nit jednoga krajczara z-mojum kcherjum nepotrébuje, niti nyega nikak imati nèche: to jezt: Nota bene! ut supra: nijednoga krajczara, nit Filèra„

Lyub. (*Malo na szméh*) Véndar szamo téh rechih: *krajczara*, *filèra* vre je pun ov papérecz!

Fab. Proszim, proszim, Domine! (*pak pìshe*, *y govori*) „Item obécha, da nyu vzeme prez vszake oprave, rubache, czipelishev, y vszakoga privezalka: z-réchjum: obécha nyu tak vzèti, kaksze je rodila: y chverzto obécha, da za nyu meni dàl bude, y odbrojil taki„ . . No! chujû, Domine! kulikomî budû dali?

Lyub. Nyim kaj dati? . . to, Vére! nészêm nakànil.

Fab. Hà! prez toga pak nebude nikaj, moj drági Domine!

Lyub. Eh! vrabecz za nyim! . . kulikobi pak oni potrébuvali?

Fab. O! Bagatelu! najmî odbrojê shezt jezèrh skúdh.

Lyub. Paksze to nyim bagatela vídi? . . ò! to je prevech!

Fab. Phh! ja vidim, daszû y oni jeden zkupecz.

Lyub. Tak je! *Fab.* Nepòjde mà Rozika nigdar za zkupcza.

Lyub. Imaju prav! kajti je kchì dareslivoga chloveka.

Fab. Ako ravno vezda nészêm, aliszêm bìl negda! szadaszêm sziromah, bogecz: ohò! Domine! negda vu mojéh mlajshéh létah jaszêm goztchènye dersal: oszebujno jedenkràt bìlszêm pozval moje chetiri priatele, y on danszêm potroshil tri szedmicze.

Lyub. Alah! teremtete! verloztêsze y tak zgoztili!

Fab. O! Domine! dabi one tri szedmicze ja y vezda imel!

Lyub. Aj! moj G. Fabian! pak tuliko léth oplakújû one tri szedmicze!

Fab. Domine! nî to szamo vre tuliko léth, negomî na vék na szerdczu budû lesale: — ali — medtémtoga da nebi pozàbili, kuliko ada kàniju odbrojiti?

Lyub. (*Szám za szé*) Ona mòra moja biti! . . No! tak naj bude téh shèzt jezèrh skùdh.

Fab. Bravissimo! anda (*pìske*) „ y ohéche, da meni taki odbroji shèzt jezèrh skùdh, y, nota bene! taki, mahom, on chasz, kak ovoga zaveza dokonchamo, odbroji meni, to jezt: Gozponu Fabianu Szlanczu, Otczu Rozike „

Lyub.

Lyub. Zakaj bi ja to ravno nyim vu rùke odbrojil?

Fab. Kajtiszêm ja pervi chuvár dobra mojega déteta.

Lyub. Ali y tovàrush je pervi Poruk, y chuvàr dobra szvoje tovàrushicze: zvun toga y tak ovisze pénezi onda brojê, kadabisze 'zakonzki razpítali, ali koja ztràn vumerla.

Fab. Ali ja móram z-onemi pénezi siyéti, koje po mojoj kcheri dobím (*ztrèsze z-glavum*)

Lyub. Kakbi to bílo?

Fab. Kak? kajtiszêm sziromàk (*priszerdito*)

Lyub. Jaîm pak za ztanovito velím, da ovéh shèzth jezèrh skùdh ja nyim v-ruke nedám.

Fab. Ja nemàrim! najmê anda oni zdersàvaju!

Lyub. Ako idû z-menum vu Varasdin, zevszema rad.

Fab. Ako idem? (*míszli, y szdm szobum veli*) hm! ali — moje ladicze! nyih nebi mogel z-menum nezti, à y one ztotine, kojeszêm na Chins dàl! à jah! ja nejdem tam: znàju kaj, Domine Lyubomírovich! naj oni meni dáju vszáko léto ztò Szuferendòrov, pak naj onda tèh shèzt jezèrh skùdh oztàne pri nyih.

Lyub. Kak ja vídim, onibi radi tersiti z-szvojum kcherjum!

Fab. Kajtiszêm sziromàk, némam odkud sivéti: bili hoteli josche meni mentena dati napraviti.

Lyub. Zakaj ne? *Fab.* Y Susi tri rubache, kojeszêm pogodil?

Lyub. No! dobro! ja anda vezda idem vu Staczùn, y vsza pokúpim.

Fab. Ne, ne! za Boga! oni Usurashi bi nyih vkanili; szamo naj oni meni odbrojê, ja to vre szám kûpim! to móra biti dobro, fino, jako y lehke czéne!

Izhod XVI. Rozika, Postènovich y perveshi.

Post. No! priatel! ovo je nyihova Zaruchnicza!

Lyub. Ali — priatel! oni meni na szerdczu jáko lesiju.

Post. Naj oni nyu szamo zaruchiju, oniszû nye vrédni, y ona nyih: ja pak móram valuvati, da vekshe salozti na szerdczu mojém nigdàr chútil nészêm, y ova bude konecz sitka mojega, z-bogom! priatel!

Lyub. Naj oztànû josh, kam hitiju tak naglo?

Post. Idem povédati mojî Szeztri, da nyeino úfanye je zniknulo.

Lyub. Ah! Szirota! meni je jê jako milo! ...

Post. Ztanovito! prava szirota y z-menum zkupa: ja y ona jeszmo dvé pershone naj neszréchneshe na szvétu, pomiluvànya vrédne! (*odide*)

Izhod XVII. Lyubomirovich, Rozika y ztári Fabian.

Lyub. O Bose! kakbi ja mogel poszlushati narekuványe móga drágoga priatela? kakbi mogel nevólyu nyegovu gledéti?

Roz. G. Lyùbomirovich! kuliko ja szuditi bi mogla, oni bolye lyúbiju szvojega priatela, kak mene!

Lyub. Drága Rozika! y priatel móra na szerdczu lesati.

Roz. Postènovichsze prez vudajnoga Dobra oseniti nemore: akomê anda oni zabìtiju, Bog zná, kaj joshche z-mene bude.

Lyub. To je, kaj y meni szerdchenozt zavdáje za nyih zaruchiti.

Fab. No! Domine Lyubomirovich! budemoli gotovi vre jedenkrat? hochemo ovo podpìszati; vréme prehádya, szvéchasze pak zahman troshì.

Lyub. Taki, naj dáju szamo pero szim. (*zdignesze k-nyemu*)

Izhod XVIII. Susa, y perveshi.

Susa (*zaszoplyena z-lampashem goruchem dòjde, y velí*) Za vólyu Bosju! Gozpon Japicza!

Fab. (*Preztrashen*) Kaj je? za Boga!

Sus. Neszrécha velika! *Fab.* Jaj meni! kaj? za Boga!

Sus. Nyihova ladicza — — — *Fab.* Ja némam ladicze.

Sus. Némaju ladicze? *Fab.* Kajszî gluba? velímtî, da némam nikakove!

Sus. Dobro! kad némaju ladicze, nîmî tréba dalye nit govoriti.

Fab. (*za szé*) Szamo ako né nye gdo nashel . . No! pak kaj je, povéch berzo.

Sus. Gyurina je poterl obloka na nyihovî hisi.

Fab. (*ztánesze y derhche*) Kaaj? na mojî hisi, gdé ja zpìm?

Sus. Je! ravno ondé! vzèlje dùgu lotru, y zplazél goré,

Fab. Vu onu hisu, gdé ja zpìm?

Sus. Ondé! ondé! pak je vràta z-nutra odperl.

Fab. Vràta od moje zpalnicze?

Sus. Tak! od nyihove zpalnicze! pak je jednu ladiczu van zneszel! . . .

Fab. (*Vesz zvun szebe sterpéhe po hisi*) Jaj meni, jaj meni! moja ladicza! moja ladicza! . .

Sus. Véndarszû predi rekli, da nikakove ladicze némaju!

Fab. Jaj meni! jaaaj! jaszêm zkonchan! pak kamje odishel? kamje nyu odneszel?

Sus. To neznam! szamoszêm vidéla, da je nyu z-chavlom bíl odperl.

Fab. Jaj! jaaaj! — pak kaj ondaa! . . .

Sus. Nad to je nadoshel G. Postènovich, y on jû je zaperl.

Eab. (*zkáche, hodi zméshan*) Taki, taki hodmo! hitro, za Boga! naj ideju z-menum! (*proti Lyubomirovichu*) ali — ne, ne, nechu nikoga: proklèti Gyurina! jaaj! moja ladicza, moja ladicza, moja ladicza? jaaaj! jaaaaj! (*plachuch odide*)

Izhod XIX. Rozika, Lyubomirovich y Susa.

Roz. Hodmo y mi, da vidimo, kajszo je to dogodilo.

Lyub. Naj oni doztojaju, ja prichakam ovdé.

Roz. Naj idû, naj! y oni z-menum!

Lyub. Proszim, najmê za szad zprichanoga imaju!

Roz. Tak anda ja idem. (*odide*)

Izhod XX. Lyubomirovich y Susa.

Sus. Idem, Bogmê! y ja toga gledét.

Lyub. Chujesh, Susa! pak kakvâ je to ladicza?

Sus. Né szamo jedna, nego dvé, pune punczate, jedna szrébra, druga zlàta.

Lyub. Pak jeli za nye znàla Rozika?

Sus. Ja szúdim, da je.

Lyub. Zakaj je pak vszigdàr govorila, da je sziromaska?

Sus. O! ja znàm, zakaj je ona tak govorila.

Lyub. Povéchmî, mâ Susa! zakaj?

Sus. Zàto szamo, dajê Postènovich neg bi proszil.

Lyub. Mogùche! mogùche! da zàto.

Sus. Ravno zàto! . . ò! dabi oni vidéli, kuliko je to pénèzh!

Lyub. Jeszî ti vidéla. *Sus.* Jeszem, Bogmê! chizto vsze!

Lyub. Ali kaj stimash? zakaj je to Gyurina vchinil?

Sus. Ja miszlim, da je vkrazti hotel, y pobegnuti: ali je ravno G. Postènovich nadoshel bìl.

Lyub. Nu! tak pojdi, pojdi y ti! budesh vidéla, kaj na dalye bude.

Sus. Idem taki, idem: ali — teremztete! kadmîsze oni sutàki zableszneju, uh! kakmê sarko pri szerdczu zapeche! (*odîde*)

Izhod XXI. Lyubimìrovich (szám)

Hm! hm! dvé ladicze pune pénèzh! pak vezdashnye vréme! ztanovito veliko blàgo! neizrechena Rozike szréecha! ovo nenadéjano dugovànye veliku premembu vchinì, y ovi pénezi mene szìliju na drùgu miszel, y odluku z-menum! . . Postènovich Roziku je meni prepuztil, kajti bíl je vputchen, da je sziromaska, z-kojum szî nebi nikaj pomogel . . ali — Rozika je bogata, kaj ztari zkupecz vech tajiti nebu mogel: dabi anda ja nyu szada vzèl, mentuvalbi priatela dobre tovarushicze, y veliku szréchu bimû prevzel . . dapache vidèchi on ovo bogatztvo more zdvojiti, y od salozti szàm szebe zkonchati . . kajbi ja anda ovdé vchiniti móral? — Jaszêm, hvà-

la Bogu! za mê dozt premogùch, moje dobro sivlènye imam, on je pak veliki sziromak y z-szvojum Szeztrum . . Eh! vsze miszli vu jednu zpraviti, ter szerdchno! Postènovich naj vzeme Roziku, najsze vsìva nyeinoga blàga, y ovak naj bude szrécheh! da pak y Szeztra nyegova Maricza szréchna poztàne, ja uyu za moju tovarushiczu vzemem, ovak vchinìm, da obodva zadovolyni y szréchni budeju! Ali — Roziku nagovoriti, da ona k-Postènovichu privólyi, vu tom germu zajecz lesì . . z-druge ztrané pak, moja proti nyoj gorùcha lyúbav! ovu preobladati! . . eh! naj bude, kak hoche! szúdim, da je pred Bogom bolye najemnô, dva sziromaske szréchne vchiniti, kak poleg pohotnozti szerdcza baratati . . .

Izhod XXII. Maricza y Lyubomírovich.

Mar. (*Vsza zaplakana dójde z-nòsem zakritém, y veli*) Gozpon Lyubomírovich!

Lyub. Zakaj tak saloztni? za Boga! kaj zapovédaju?

Mar. Naj primeju! (*podámû nòsa*)

Lyub. Nòs! pak kajbi z-ovém nòsem?

Mar. Najmê vumorìju!

Lyub. Vumoriti! zakaj?

Mar. Kajtiszû Roziku zaruchili.

Lyub. Pakbi zàto oni vumréti hoteli?

Mar. Jaszêm vre z-menum dokonchala, ali nyihôva biti, ali vumréti.

Lyub. Najsze primìrìju, Gozpodichna! oni zàto nészû zgublyeni! pri Bogu je vsze moguchno.

Izhod XXIII. Postènovich y perveshi.

Post. (*na szilom veszel, saloztsze véndar na líczu vìdi*) Priatel! jasze nad nyihovum szréchum radùjem iz szerdcza.

Lyub. Nad mojum szréchum? kak to? priatel!

Post. Jaszêm vidél one ladicze ztaroga Fabiana Szlancza, obodveszû pune szrebra y zlàta: Rozika je szad perva vu bogatztvu, y onisze budû toga vsivali.

Lyub. Priatel dràgi! dasze mi dva poznamo, vre je vnogo léth, vu Varasdinuszmò zkupa odraszli: ali — ja vídim, da poleg vszega toga oni mene joshche nepoznaju, y szlabo vu meni úfanye imaju: — kaj oni szúdiju, dabi ja kaj tak nevrédnoga priatelztvu nashemu vchinil? ne, ne! priatel! Lyubomìrovich je (*káse na persza szvoja*) posten chlovek! Lyubomìrovich selí, y hoche nyim dobro! Lyubomìrovich je nyihov pràvi priatel: Rozika je bogata, y bude nyihova tovarushicza: najsze oni z-nyum zkupa nyeinoga bogatztva vu blagoszlovu vusìvaju . . . da pak nebi stimali, da to na izliku szamo govorim, nut! ja pred nyimi ovdé dajem rùku, y zaruchújem za moju pravu hisnú tovarushiczu nyihovu Szeztru, ako szamo ona mene hoche. (*prùsi rùku Mariczi*)

Mar. O! dràgi Bose! (*prime rùku Lyubomìrovicha szerdcheno*)

Post. O! priatel! ò priatel! od szada ztoprav vrédnozt právoga priatela prestimaváti znal budem; oniszû moj dobrochinitel naj vekshi, oni moj jedini pravi y zreszni priatel! ò dràgi moj Lyubomìrovich (*kushnegá*)

Lyub. Zbilya! najdarmî povéju, kajsze je z-témi ladiczami na dalye dogodilo?

Post. Kadszêm ja bìl nadoshel, Gyurina je vre pète vmeknul: nashelszêm ztaroga Fabiana vszega zvun szebe: làsziszî je vre ztergal, zdràpalsze, lupal obetla szobumi, razpinyal po ladiczah, túlyil, daszûmû péne kervàve na zùbe ishle . . ali — kvàra nikaj néje bìlo; arszêm na szréchu ja nadododoshel . . kajsze je z-ztarem potlam pripetilo, neznam: ali — stimam, da Rozika taki dòjde, ona bude znàla povédati.

Lyub. Oni naj nikaj negovorê, kada ona dójde, ja vre szàm vsze opravim: budemsze terszil nyu vmìriti, y nagovoriti, da nyim taki szvoju zaruchènya deszniczu podà: y onda budemo gotovi.

Izhod zadnyi. Rozika y perveshi.

Roz. (*Vsza saloztna*) Ah! G. Lyubomirovich! ah! G. Postènovich! moj Otecz je vumerl! . .

Lyub. Vumerl je? . . Priatel! z-tém bolye za nyih! (*proti Postènovichu*)

Post. Vumerl je ztàri? . . Bogmûsze Dushé szmìluj! . . à gdo ima klùche od ladiczh? (*proti Roziki*)

Roz. Pri meni jeszu! . . (*pláchesze*) Gyurina, neszréchni chlovek, bìl je nyegova szmert, kojagâ je zkonchala! ah! jaj! meni tusnoj! kaj szada zachnem prez Otcza! . .

Lyub. Drága Rozika! meni je iz szerdcza sal, dasze ova neszrécha je nyim dogodìla: najsze nesaloztiju prekoredno; to je vsze Bosje narédyenye, kojemusze szuprotztaviti nemoremo, y záto proszim, naj mene jedno malo poszlúhneju! Naj vech krát na szvétu pripetchasze, da mi számi nashe neszreche, y szmerti zrok bivamo; zlocheztòche nashe, y grébi nashi jednoch kastigani móraju biti. . Neszréchna ona prekoredna nyihovoga G. Japicze zkùpozt je bìla zrok, da szlúga zaradi tulikoga zaszlúsene pláche vtergavanya bìlsze je poblejél na nyegovo szrebro y zláto, y hotelgâ je vkrazti: ter ova tatbina bíla je zrok Japichine szmerti . . prekoredna selya an da za blágom y bogatztvom porínula je nyega pred vrémenom vu grob: . . odkuda vìdimo, da péenezi proti vudarczu szmerti pomochi nemogu, y sivlènye chloveka na lászu víszi! vszaszû himbena y chalarna, jedino je, ako chlovek na szvétu ovém mírno y zadovolyno sive . . ako sive posteno, y krépoztno, ili: vu napréduvànyu dobréh chinov: ovo je szrécha y blasenozt na ovom szvétu vszakoga chloveka . . záto

ja poleg zàveza mojega postènya, poleg zàveza pràvoga priatelztva, zadnyich poleg zàveza prave lyúbavi kerschanzke meni za moju tovàrushiczu zaruchil jeszem Mariczu, Szeztru Postènovicha . . Oni morebit recheju, daszem ja czigan, y vkanlyivecz nyihov! ne, Gozpodichna! ne! to naj nemìszliju . . ako oni szàmi vsze okolicze preszùdiju, meni prav dàli budeju, daszêm to vchinil; doklamsze za blàgo nyihovo néje znalo, Postènovich sziromàk nyih né mogel vzèti: jaszêm pak jedìno iz pràve lyùbavi y pomiluvànya proti nyim rúku moju dati bíl nakànil . . Vezda pako, pokéhdobh bogati jeszu, naj pokàseju jeden viteski, y prav kerschanzki chìn! naj sziromàka Postènovicha pomogu y szréchnoga vchiniju! On je moj priatel, k-tomu posten chlovek y vréden; on nyih jednàko tak lyùbi, kak ja! naj anda nyemu rúku dàju, najgà za tovàrusha vzemeju . . ter ova dvojicza posteného lyùdih od nasz bude szréchna: O! Gozpodichna! *zpomenek plemenitéh chìnov je zmed vszéh radoztih naj veksha!* . .

Post. (*Szám szobum*) Ovo je drugi Cziczero, y Szokratesh!

Roz. O Bose! ov bip zàruke chiniti, vu kojém je Otecz preminul!

Lyub. To proti nàravi nebi bìlo! dapache veliku salozt móra zvrachiti velika radozt!

Roz. O Bose!

Lyub. Naj vuchiniju, drága Gozpodichna! naj! na znamènye práve lyúbavi, y zakonzke vérnozti naj nyemu rúku prùsiju! . .

Roz. Ah! . . andą naj bude, kak oni hocheju! zpametnéh y bogabojèchéh lyúdih tolnàcha naszleduvati je hasznovito y krépoztno! *(proti Postènovichu)* No! G. Postènovich! ovoîm je mòja desznicza *(Postènovich príme)* ona naj bude znamènye nashega bùdúchega hisnoga zàkona . . z-ovum predàjem nyim vsze moje blàgo y szerdcze! . .

Post. Ja iz právoga szerdcza réchi nyihove prijémlyem za znamènye nashe zakonzke lyúbavi y tovarustva . . Bog nasz naj blagoszlovi! . .

Mar. Nevézta! jasze iz szerdcza nyim radùjem.

Roz. Y ja nyim jednàkém nàchinom!

Lyub. Szada vre vszi zkup priateli, y rodbina poztali jeszmo! Bog dobri naj nasz, y nashega vu nasz odvetka blagoszlovi . . Ja drugo nikaj vchinil nészêm, kak szvétu ochiveztno pokàzal „*koje y kakove dùsnozti biti mòraju jednoga pràvoga priatela*„ *(naklonijusze vszi, y zaztor opadne)*

KONECZ.

MATHIASH
GRABANTIASH DIAK
Vu Chetverem Zpelyìvanyu

po

Tit. Brezovachky

Prevend. Sz. Marka izpiszan.

Y

po Th. Miklóushich

P. Z. v-drugém Pogledu vàn dàn.

Igravczi.

Mathiash kakti *Grabancziash Diàk.*
— — — kakti *Tergoveez.*
Szmolko . . . *Shostar.*
Kuzman . . . *Kerznar.*
Jugovich . . . *Plemenit, Pravdoznànecz.*
Veszelkovich . . . *Pazitel na szegurnozt obchinzkù.*
Koprinovich . . . *Priszesni Pazitel na pùte.*
Piszarovich . . . *Varaski Piszàr.*
Lazo y Gajo . . . *Szmolkovi Detichi.*
Dervish, y Bukvich . . . *Mùsi iz ladanya.*
Hanzl . . . *Ostarjashev szlùga.*
Dogod zpelyìvasze vu Zagrebu.

Zpelyìvanye I.

Izhod I. Szmolko, y Kuzman.

Kuzm. Dobro Jutro! dragi Szùszed!

Szmol. Ah! szréchen on, komu dobro biti more: ali — meni je vszáko jutro szuhko, y vszàki vecher chemeren.

Kuzm. Kak to? moj Szúszed!

Szmol. Ah! kak ne: kaj josche néztê chuli, dasze je moja Sena pred dvémi dnèvi na vertu na hrùsku obészila?

Kuzm. Toszûmî pervi glàszi; arszêm do denesz pod Okichem na szenymu bìl, y, kakszêm doshel, odpravilszêmsze k-vam, da vasz vìdim, y z-vamisze zpomènem.

Szmol. Ah! iztina je, iztina, kojamê josb y v-grob zpràvi.

Kuzm. Zakaj? . . mort, daztê Vdovecz? . . ò! kak vam je oszvehnulo, daztêsze hisnoga nemira mentuvali! kajsze anda budete saloztili?

Szmol. Josh denesz nakànilszêm salozten biti, y zutra chizto zàbiti.

Kuzm. Tak je naj bolye! tréh dnevov salozti je za vszàkoga postenoga tovàrusha dozti.

Szmol. Takszêm y ja miszlil.

Kuzm. Proszim vasz, moj Szùszed! budite tak dobri, y dajtemî jednu barem szvers od tê hrùske.

Szmol. Ah! szlobodno czélo drévo z-korenomszî zkopajte, y zesgite!

Kuzm. Bog zachùvaj takvê krépozti drévo zesgati; bi szmertna gréhota bila! jaszî szamo shibiczu vzemem, y na mojém vertu vczépim . . morebit y ja tak szréchen budem, da koje jutro takvû hrùsku nájdem.

Szmol. Ah! tusni ja, nakajszêm doshel!

Kuzm. Iz zla na dobro! . . imate hisu, tirate mestriju, dersìte détiche: vszaki dán, ako nebû czúrelo, bude véndar gùzto v-moshnyu kapalo: nebudesze po kutéh kàva pìla, szvilne oprave derle — nego sporno y zadovolyno budesze jélo — marlyivo délalo — vu hisi mìrno sìvelo: y ovak szréchni poztànete! O! daszêm ja znal, kakvê je krépozti vasha hrùska, jabiszî vre pred deszetemi léti jednu szvers vu mojém vertu bìl vczépil: mòrtbi vre vezda jednàkoga száda doprineztî mogla. (*Mathiash zvàna kuchi*)

Szmol. Gdoszî Bosji?

Izhod II. Mathiash y pervashi.

Math. Dober dàn! postuvàni Mestri!

Szmol. Bog daj dober! moj Gozpone! prez zamére! gdoztê vi?

Math. Jaszêm Diàk, koiszêm skòle zvershil, vezda idem po szvétu, dasze negdé navchím, kaj josh neznam, negdé pak, kaj znàm, da pokàsem.

Kuzm. (*Proti Szmolku*) Dobro nam je doshel; napràvimoszì z-nyim kratek chasz; ar, dabi kaj znal, bi bolye opràvlyen hodil. (*Proti Math.*) Dràgo nam je, dasze na takvòga namérili jeszmo, od kogasze kaj naprédnoga navchiti moremo.

Math. Tak, tak! vsze po malo! kuliko je mogùche!

Szmol. Z-tém bolye! ako vi nam znaménye vashega znànya tak ochivoztno pokàsete, da zpazimo, da vi néztê po skòlah hlache zahmàn derli, ja vam jedne nove skornye dàm; ar takovémuselím vszigdar pomochi, kojisze terszìju z-nàvukom nadoméztiti, kaj je nyim po priproztòché roda, y jalu szréche zmenkalo.

Kuzm. Y ja vam jeden menten podztàvim; k-tomu kuchmu kapu prikàsem.

Math. Hvàla velika! ali — moresze pripetiti, da ja kòmu kaj nepovolynoga povém, ali vchinim; kajti mòga nàvuka haszen neztojì szamo vu tom, da meni léztor pomorem, nego da y drugomu hasznèm . . pokéhdobh nàvuki nashi vszigdàr tam czilyati móraju, da po nyih ne szamo za nashe dobro zkerbimosze, nego da y blisnyega ali od zla odvernuti, ali na dobro vputiti tak z-réchmi, kak z-pri-

kla-

kládnémi náchíni terszimosze . . onda zto-perv Domovina chúti haszen návukov, ko-je z-tulikum marlyivoztjum terszisze détczi szvojoj po Navuchitelih napervztavlyati . . Y zàto, ako bi ja kòmu kaj szuprotivnoga vchinil, ali povédal, nezameréte; ar izti-nu povédati, y na dobro blisnyega vputiti dusen jeszem.

Kuzm. To néma nikaj! y prav imate! ar Iztina je jedna velika krépozt!

Math. Z-tém veksha, z-kémsze odper-téje y szegurnéje povéda.

Szmol. Gozpone! vi z-vashum Iztinum vezdashnye vréme dalko nezàjdete; ar vam je szada takov szvét, da vu Iztini nikaj ne-poztàvlya: dapache onoga, koi Iztinu go-vori, z-vekshìnum besì, y odurjàva . . pri pomenshéh josh josh ima gdé obeda, gdé ve-cherju: ali — pri povekshéh, y onéh, koji z-drugémi kaj zapovédati imaju, niti jê pod krov nepuztìju . . y akosze kak k-nyim zavléche, vérujte meni, takjû zmerczvàri-ju, da nijednoga czanyka czéloga z-med nyih neodnesze: kajsze nasz nekojeh zta-rìnzkéh Horvátov dotìche, mìjû josh pre-stìmàvamo: ali — nazkorom bude nam y Iztini konecz!

Math. To je saloztno! kòmu anda bu-de véruvati, ako ne Iztini?

Szmol. O! Gozpone! Vezda, kí vam szladko govori — maztno pripovéda — vsze hvàli, kajsze kòmu dopàda, kùdi, kaj né

po vòlyé — koisze znà po vetrù obernuti — koi z-vùki túlyi — z-çzuczki làje — z-medvedi plèshe, on vam je chlovek ovoga szvéta, pravichen, iztinzki y vszigdé prijet . . .

Math. Jaj meni! takli je dàlko vre odishla Iztina!

Szmol. Vére! tak dalko: dapache dalyé, kakbi miszlili . . ar potlam je Mathiash Kràly vumerl, onda je y Iztina vu Vugerzki zemlyé zakopana: zatém je chez deszet léth y vu Horvàtzki zemlyé szûhi beteg dobìla, ter tak dugo gìnula y pogìbala, doklam nekak chez petnajzt léth je zevszem premìnula . . . Nekoji szúdiju, da né chizto premìnula, nego daje szamo zazpàla . . ali — drùgi govorê, daszûsze Pravdoznanczi na nyu negdé namérili, pakszûjî ochi zkopali, da nebi vidéla, kaj je pravo, ali krìvo: — potlamszû pak ovu oszlépili, pograbiliszû nyeinu Szeztru Praviczu, terszû nyoj ochi zavèzali, da y ona Iztinu nebi vidéla, y zàto vam vezda vsze na opak ide, da zaizto nê znati, kaj je pravo, ali krívo.

Kuzm. Gozpon Diàk! mortztê y vi z-med onéh mudriàshev, koji znaju ochi zkàpati? -

Math. Moj priatel! ako jeden, dva, ali nekuliko je hmàn lyudih, neszlédi, daszû vszi hmànyi: kakti: ako Szmolkova Sena pred trémi dnèvi je obnoréla, tersze na vertu na hrùsku obészila, nemoremo

rechi, dasze y vasha Sena na hrúsku obészila bude.

Kuzm. (*Za szé*) Zakajszêm pak nakanil od tê hrùske v-mojém vertu zaczépiti?

Szmol. (*oszupnesze y proti Kuzmanu reche*) Szùszed! ov móra Vràga imeti; ar z-vun moje drusine josh nigdar nigdo nezna za szmert moje Senè (*proti Mathiashu*) Odkud vi to znàte? moj G. Diàk!

Math: Ja iz zvézdh, y rachúnov mojéh vsza zeznati morem.

Kuzm. Jeli szamo presheztna, ali morebit y budùcha?

Math. Obodvòje vsze po malo.

Kuzm. (*Proti Szmolku*) Hochemogli zpitàvati od presheztnéh: ako ona zgodi, véruvati budemo mogli, da znà y budùcha . . (*proti Mat.*) Moj G. Diàk! Jelibi vi meni kaj znali od mojéh presheztnéh dnevov povédati?

Mat. (*poglèda v-Nebo, broji na perzte, y reche*) Viztê Szìn jednoga Opanchàra, vu mladòzti imeliztê duge perzte, y zbog toga v-chput shibrani bìli, y jeden put komaj z pod gàlgh vushli . . potlamztê poztali Kerznàr, y vszakojachkemí nàchini nazpravili lép imetek y szilu novàczh, ali — zkoro vszaki tretji krajczar krivichno! vezda vasz lyúdi prestimàvaju, kajtiztê bogati, y gdé je szila, znàte Szudczem z-nekulikemi Sutàki jezike zavèzati, da vam chez perzte gledíju, vi pak nemàrate bli-

snyega ogùlyiti, szamo da vszaki dàn koju skúdu, ali sutàka vu zelnyi komori pod podszek zakopati morete.

Kuzm. (za szé) Jelimû szàm peklenzki Dùh zato vsze povédal!

Math. Jeli iztina?

Kuzm. Tak tak! né chiztó.

Szmol. Szúszed! négâ do Varasdina Málara, koi bi vasz lépshe zgodil.

Kuzm. Vnogo lase, vnogo.

Szmol. Nikaj, ali chizto malo. *(za szé)* Jagâ nèchu chizto nikaj od mene zpitavati; ar, dabimê nachel, bimî làszi na vishàk raszli: *(proti Mat.)* pokéhdobh znàte, dasze je moja Śena obészila, bili kaj od nye znali povédati?

Mat. Od mertvéh ali dobro, ali nikaj! ali — z-tém bolye od sivéh . . kakti poztavemo . . daztê vi vu mladozti . . .

Szmol. Dober, y dréchen bil. *Mat.* Vu Farnî czirkvi.

Szmol. Vérno Boga molil, y Prodechtva poszlushal.

Mat. Jednu punu ladichku pénèzh . .

Szmol. K-Plebanushu odneszel.

Mat. Vkrali, odnieszli, y razbili: *(doklam Mathias ová govori, Szmolko ostro kashlya, y szrakújesze, dabigâ zaglushil)* Daztê na Klanyczu na szenymujednomu Kósaru Banku od 100 Ranychkov . .

Szmol. (pretéchesze) Zdrobnemi pénezi zmenil.

Mat. Drugomu pak torbiczu z-pénezi..

Szmol. K-meni v-szrambu vzèl.

Mat. Odrézali, y odneszli.

Szmol. Jeszumû je Hunczuti Táti jednu kosu odrézali, y odneszli, jaszêm onda tam bìl . . Vezda je pak dozta vashega znánya; arszmò dobro od vasz vputcheni.

Kuzm. Véra! dozta dobro! arsze vezda tak dobro poznamo ja y Szmolko Szúszed, kak dabi právi Brati bíli. (*Szàm za szé*)

Szmol. Nebili mì vezda jedno malo zagriznuli; ar je vre ztaro jutro, y doba za jézti.

Mat. Ja nebi màral; arszêm od sznochka na tesche.

Szmol. Taki budem szlúsil . . jedno malo Razpuznyencza szira, y k-nyemu cheshnyàka: k-tomu dobroga ztaroga vìna: k-ovomu vszemu pàr priatelzkéh réchih vchinì prav technoga ruchka . . . medtémtoga doklam dójdem, poszédeteszí.

Izhod III. Kuzman, Mathiash.

Kuzm. Szedimo anda, dok Szmolko dójde . . Gozpon Diák! vi mórate znati vech kak szuhe hrùske pechi.

Mat. Zàkaj? moj priatel!

Kuzm. Kajti znàte tak chizto do drosdyih chloveka zhamati.

Mat. Vsze to chinì Mudroznànye, kojesze z-velikém trúdom iz knyígh y vu Skòlah zadobìva.

Kuzm. To je vnogo! takztê vi drugach chinili, kak vezda chinê vnogi Diàki, koju, ako chisme y opravu vu skòle iduch dereju, taksze gìzdaju, kak dabi czélu Horvatzku Kroniku vre pozobali.

Mat. To nî dobró! .. to chinì, da ovakvî zláto vréme mladozti szvoje zahmàn potroshìju, y drugu haszen iz skòlh neiz neszeju, kak vnogo kricha, malo vune.

Kuzm. Pak, Gozpone! k-tomuszû oholni, y nepokórni zapovédjam y Navuchitelom.

Mat. Kajsze od ovakovéh Domovina ima nadéjati? ar, koi vu mlàdozti nésze navchil pokoren y poszlushen bitì, kak bude vu ztarozti drúge znal ravnati?

Kuzm. Kadszêm Détich bìl, chulszêm vnogi pùt na diàchkém pijaczu takov krich, da je vesz Vàrash germel: pervi pùtszêm stimal, dasze szvàdiju, y vezdajszî v-keohke pòjdeju: pakszûsze véndar lépo mìrno blise pol dnèva vszaki k-szebi razishli.

Mat. Znàmdarszûsze disputuvali?

Kuzm. Tak, tak morebit, daszûsze dospitovali; arszû krìchali kakti vrabczi v-Jeszeni po germju. Ali — vezda? vezdasze dospitoju po Harmiczé, po Viliczé, med Grabami, y gdo znà, kud vsze ne, y to blise pòl nochi.

Izhod IV. Szmolko y perveshi.

Szmol. Ovo je nash zajutrek! proszim, G. Diàk, vchinitesze kakti doma: —

Szúszed! dajte, pomozéte! . . pravo, kak-vam je ime?

Mat. Mathiash.

Szmol. Anda Gozpon Mathiash . . O! Mathiash je bìl negda veliki Krály Vugerzki, Vitéz, y jako pravichen! . . Szúszed! nebili nam pomogli jedno malo troshiti?

Kuzm. Hvàla velika! némam ztanovito chasza: pakszêm y tak vre doma pìl szlivovu júhu z-medom y mlékom.

Mat. To je drugach Káva, ali jê vi néchete pràvém imenom kerztiti.

Kuzm. Gozpone! Káva je Kàva: ali — ovo, kajszû vezda pocheli nekoji piti, bash je nish.

Mat. Kak to?

Kuzm. Kak je Káva podràsala, zmiszliliszû nekoji premogùchni zkupczi vszakojachki nàchin kàve; jedni opécheju chichka, drúgi koztanya, tretji nekakvê zemelyzke mandale, ovi Krumpéra, oni Merlina, nekoji sira . . to zkuhaju kakti Kàvu, y vkanyùju szàmi szebe, y szvoju moshnyu, da je Kàva: ter to na tuliko, daszû pripravni priszèchi, da ova kalusa je tak dobra, y jàka, kakti Kàva. Ali — moja Sena, y druge Purgaricze jeszu zpametneshe, y nedadûsze vu to nikak vpututí, nego kupùjû pràvu Kavu, makar po Czekinu funt: szamoszû pak vu tom zkúpe, da na jednu shaliczu szamo 10 zernk brojiju; ar nemáraju, ako je bash kakti szlivova jùha, szamo daje od pràve Káve,

Szmol. Toszû senzki y détchinzki obli-zajczi! po takovéh cherného kalabusah je Horvatzka zemlya na nikaj doshla . . nikaj jákozti, nikaj mozga, nikaj gyegyernozti né vu takvêh òbuzlivczih! drugach je to negda bílo, kada pri jednėm Knèzu Vragovichu czèlo léto né vech potrosheno, kak jeden fertaly Kàve, y pòl fertàlya czukora: Ali — pak zàto Perpra, Meda, y ztaroga Vina prez merę, y vàge je preshlo: pakszû bìli onda lyúdi chili, zkorni, zdravi, y jaki, kakti Oroszlàni: ali od kada vszako jutro Kávu na poztelyé szercheju, imaju szlabe seludcze, koji poztnéh jéztvinh nemogu kuhati dobìvaju glavobòli, omilyavicze, zlàte sile, y glédíju vân kakti szmert . . Prav je to! O! dabi funt Kàve josh po 20 fl. bil, moretbisze povernuli na negdashni nàchin sivlènya Predyev nashéh, y po tom mòrt na nyihovu jakozt téla y' szerdcza . . . Nute! vzeméte, Szûszed!

Kuzm. Hvàlim lépo: mòramsze domom paschiti, da kuliko prikrojim Détichem, da manyguvali nebudû . . Z-Bogom! dober tèk vam selím.

Szmol. Hvàla! nezameréte! . .

Izhod V. Szmolko y Mathiash.

Szmol. Gozpon Mathiash! vzeméte vishe, pak jéchte.

Math. Ovò je, Vére! dober szir, y tèchen.

Szmol. Vérujem to! ovakvôgâmî vszaki drùgi dàn jedna Babicza jz Laschine noszi . . dajtedagâ zaléjte z-ovum ztarinum.

Mat. (*Pije*) Y ovo je zaizto dobro Vìno!

Szmol. Ovakov je moj Zajutrek vszaki dàn . . nekaj malo tverdoga, da selúdecz ima kaj kuhati: y da bolye kúha, pridàm jeden pehar ovakvòga zàfriga, paksze nigdàr netùsim na tesìne, glavobol, zlàtu sìlu, ali na griz, y kerch seludcza.

Mat. Toje, Véra! iztina; ar z-kém bolye mi nashega seludcza prokshìmo, z-témgâ bolye szlàbimo, y on nasz bolye bantùje . . .

Szmol. Kaj stimate, kuliko ja léth imam?

Mat. Okolo 50.

Szmol. Ohò! vre imam 65. pak véndar josh nészêm nigdàr betesen bíl, zvan, kadaszûmê Diàki ztùkli pri sz. Kszaveriushu.

Mat. Zakajszû vasz tak jako ztukli?

Szmol. Gozpone! takszû mê ztukli, daszêm stimal, da nijedna kòzt vu meni czéla né oztala, y to bash za nish . . ja iduch iz Biztricze na szàm Ivanzki Nadvechér jeszemsze pri sz. Shimunu malo prinapil, y vech vu mràku idùchi doshelszêm do sz. Kszaveriusha, kadémê je víno premorilo, y ondé pri dolnéh velikéh vràtih pod graberje lesem, y zazpim . . okolo

pòl nochisze prebudìm, y chújem ne dalko od mene pod onóm velikêm pilyom z-vszum mochjúm kopati: zdignem glàvu, y zpazim, da jedno trì z-motikami vérno délaju, y takimî na pamet dòjde, da móraju péneze kopati, . zdignemsze anda, pochnem beketati, tulyiti y rùchati, da nye préztràshim: ali — y oni mene zpazili jeszu, doderchìju k-meni, preoberneju motike, pochneju po meni nabìjati, daszêm komaj pobégel, y takszû mê onda preztrashili, daszêm priszegel, da nigdàr vishe nikoga nebudem plashil.

Mat. Pak kaj szúdite, jeszuli kaj zkopali?

Szmól. Toga neznam; ar nészêm vishe trì tjedne chasza imel z poztelye iziti, y kadaszêm vre k-szebi doshel, szmerdelo mî je vech fertaly léta tam iti: potlamszêm véndar vidél ondé jednu veliku jamu, y znamènye, kak dabi jeden lonecz nutré bìl lesal.

Mat. Pak vi to vérujete?

Szmol. Kak nebi? . . O! kulikoîh je, kîszû kopàli, y v-Risz hodili, y bogati poztali!

Mat. Za zkopati péneze josche morem véruvati, najmre gdasze, gdo na nye naméri; ali gdé goder, pod kakovém goder pìlyom, hrùskum, vuglom, ali drévom! y on bi norcz bíl, kîbijê zakopal, y on drùgi, kîbi izkal, ako barem na pól nebi bìl szegúren: ali — da je gdo od vràga vu

Riszu péneze kada dobil, toga nikak véruvati nemorem.

Szmol. Vérujte, Gozpone! ja vam szàm poznam jedno tri, kojémszû poleg toga y làszi opuzli iz glàve.

Mat. Chulszêm ỹ ja takvê vnóge pripovézti, ali ove véruvati nikak nemorem; ar Vràg prez Bosjega prepuztchénya szàm po szebi nikaj nemore, akobi anda Bog dopuztiti hotel, da chlovek od Vràga péneze dobì, zakajmû nebi szàm hotel dati? zvun toga, koibi na ov nàchin péneze dobil, szàm szebe nebi nigdàr prepovédal; ar je nad tém velika kastiga: drugi pak povédati nemore, zvan iz szùmlye, koja je redko iztinzka.

Szmol. Kak goder je., ja véndar vérujem, da je mochi ovakovém nàchinom pénèzh dobiti.

Mat. Ako hochete, morete probuvati, mort y vi szréchni poztànete.

Szmol. Jabi ztanovito hotel probuvati, szamo dabi vsze prav znal, kaksze móra pri tom baratati.

Mat. Ja vam morem vesz nàchin povédati, kakszêmgâ ja chul, ali neztojim dober, daje iztinzki.

Szmol. Proszim vasz, povéchtemî! mort da je jednàk z-oném, kakszêm ja chul.

Mat. Pokéhdobh anda hochete, povém vam.. Naj pervich móra jeden, ali vishe, szamo ne na pàr, szegurni y neztrashlyivi

na mláde Nedélye Navecher, na jednom krisoputju ob jedenajzti vuré po nochi szebe do rubache y gàchh szvléchi, potlam na iztom krisànyu z-jednem palashem okolo szebe kolobàr obkrusiti, y tri krat zafuchknuti: nakaj dójde Vrág, y opíta, kaj hochete, y vi mû odgovorite, dabi radi od nyega pénèzh dobiti, koje vam on obecha, ako predi úfatesze podnezti ztràhe, koje on na vasz poshílyal bude: y kada vi odgovorite, da hochete vsze ztràhe podnezti, onda on pochme z-vszakojachkémi ognyenemi példami vasz plashiti: vi pak neszméte niti pedeny z-mézta zvan Rùsza izìti; ar bi vasz odneszel. Kada ztê vre vsze ztràhe izbavili, y dvanajzta vura dójde, onda pobàsesze Vràg, y opìta vasz, kuliko pénèzh imati hochete: vi pako mórate povédati, ali — szamo ne parnoga broja, y tuliko, kuliko ztê zaproszili, vam dà, kaj potlam szlobodno domom odneszete.

Szmol. Takszêm ravno y ja chul, szamo toga ne, dabisze do gàchh, y rubache szvléchi móral: medtémtoga y ovosze lehko vchiniti more, szamo daszû k-tomu poszlu potrébni, dobro szegurni y neplashlyivi, da nebi profunta domov doneszli . . . Je! Gozpone! miszmô poleg nashega razgovora vre zdavnya nashega szrablyivcza zpraznili; proszim vasz, poterpete malo! ja taki nazád dójdem.

Izhod VI. Mathiash (szàm)

To je iztina, da né bedaztòche, niti hmanyicze, vu kojusze nebi dàl chlovek vputiti za vòlyu pénèzh ... Ov priproztchàk dobro more vidéti, da je to krìva Véra, jedno laslyivo, y vkanlyivo úfanye: medtémtoga véndar onbi predi Boga zatajil, kaksze hotel dati vputiti, da ovo nî iztina.. ali — ja budem na nyega vre dobro pazil, y, akosze podztúpi ovo probuvati, takgà zplatìm, damû nigdàr vishe ovakov nàchin pénèzh dobiti na pamet nedojde.

Izhod VII. Szmolko, y Mathiash.

Szmol. Ovo josche jeden Szrablyivecz, y to nam za zajutrek dozta bude .. Nate! pìte!

Mat. Hvàla velika! meni je jedna kupicza prek dozta.

Szmol. No! szamo jedno malo josche!

Mat. Naj bû! za vashu vólyu! *(pije malo)* vezda vam pak hvàlim na vashém podvórjenyu, y nezameréte, dasze nemorem z-vami duse zpominati; ar imam josche dozta poszla.

Szmol. No! szréchno! moj Gozpon Mathiash! .. hvàla vam na zpomenku!

Izhod VIII. Szmolko (Szàm)

Vezda znàm vesz nàchin, kaksze móra baratati, kada gdo hoche v-Rìsz iti .. Ovo

je fini Mudriàsh! . . on toga nevéruje: znamdar y ov móra biti z-méd onéh, koji nikaj nevérujû, nego kaj z-shakami zgrabiti mogu . . Alisze ja nemorem vpútiti vu to; arszûmî vnógi iztinzki lyûdi povédali . . zàto hochuszî ja josche moje dva Detiche z-menum vzèti, oniszû kakti Oroszlàni, kojibisze mogli vszàki z-szrédnyém Vràgom hitati: ovi budû naj bolshi; arsze nista neznaju bojati: z-ovémi ja pervu mládu Nedélyu pójdem na jedno krisànye . . Làzo! Gàjo! (*zove*)

Izhod IX. Szmolko, Lazo, Gajo, Détichi.

Obodva z-nutra recheju: Sto je? Gazda!

Szmol. Hodte! amo! (*Obodva vané*) Sto je?

Szmol. Jabi nisto z-vama govorio, ali vi mórate shutit.

Obadva. Bash! kano kamen, ali dervo.

Szmol. Michêmo trasiti nóvcze? *Làzo.* Kudaj? *Gajo.* Od koga?

Szmol. Od Vràga.

Math. (*odzàd z-kùta lùche, szlúsha, y reche*) Nadéjalszêmsze ja toga. (*za szé*)

Làzo. Jeszimû poszùdio?

Szmol. Niszâm, veche da on nama szvoje dàde.

Gàjo. Ta imadeli on novàczah?

Làzo. Budalo! kako nebi imao? tuliki Bogatczi k-nyemu odlaze.

Gàjo. Ali nista nedovedu.

Làzo. Alimû kàseju, kadiszû szvoje nòvcze zakopali.

Gajo. To mose biti.

Szmol. Indi vidite, da on imàde novàczah.

Gajo. Valyà! na ta nàchin mose hilyade y hilyade imati.

Szmol. Indi hochemo od nyega tràsiti.

Lazo. Kako? . . szilom, ali molbom?

Szmol. Chekajte! . . kaséte vi meni, jelisze mosete sta uplashiti?

Lazo. Bash nista! na moju vieru! vàn ztare babe, y to u mràku iz nenàda.

Szmol. Tote nejma ztràha! vech jelisze uplashili Vràga?

Gajo. Idi! Boga tî! tkobisze onoga Gurzusza uplashio?

Szmol. Vech akotî dòjdye kanō ognyena zmija, datê ujide?

Gajo. Za vràt z-nadyakom!

Szmol. Ali kano vatran zmaj, datê prosdere?

Lazo. Ú verh glàve.

Szmol. Indi dobro! . . Michêmo szad ù noch perve mlàde Nedilye prije jedenajzt szatah izlaziti tamo na prekrisje, y ondi na krisputu chêmo Vràga zazvati, neka nam jedanajzt hilyadah czekínov dàde.

Mat. (*Nevidyen, iz kúta*) Dobro, da znàm, kam budete doshli, zplatìm ja vasz, dasze budete do szmerti zpominali iz vasho koràse! . .

Szmol. Prije, kako ove nòvcze dobiemo, hoche nasz plashit: veche misze na to nekrènémo; manye pako iz kola izlàzemo: poszłe chênam novcze dati.

Lazo. Makar shalye nadamê hilyadu Vragòva, bash mîsze nekrène ni jedan làsz na glàvi.

Gajo. Ala branyo! liepe szriche! szilu novàczah, bash za nish . . ma kako chêmo dilit?

Szmol. Budalo! kako! meni polak, vama dvima polak!

Gajo. Nemose tako biti.

Szmol. Za sto ne? níszâmli ja Gazda?

Gajo. Jezt! kod kuche: ali kadisze jednàko ztràhi dìle, valya dasze tak y novczi dìle.

Szmol. Ma! valya, da na ztariju bràdu vishe padne.

Lazo. Pravo imádesh! tiszî uzmi tri ztràni, jachû dvi, ovaj pako jednu.

Gajo. Ta! kakobi ti, Gurzusze! dvi ztràni dobio, à ja jednu?

Lazo. Valya, da je moja bráda ztarija!

Gajo. Makar bíla ztarija od Krályevich Márka, to nejma nista! . . kadisze za jedno rádi, valya, dasze jednáko plàtcha.

Lazo. Chûtr! Boga tî! nezaperdaj!

Gajo. Jachû tebi shutit? tkoszî ti?

Lazo. Szad chûtî kàzat, tkoszâm.

Gajo. Gurzusz, drugo nista!

Lazo

Lazo .(*Shúpigá za vuho, y reche*) Bash! nesto vishe.

Gajo (*Shùpi y on nyega, y reche*) Y ja toliko.

Lazo. Pochkaj! (*primegá za lászi*) Chêmo vidit, tkochê vishe dobit.

Gajo (*prime takaj nyega za lászi*) Vszàki móra jednak dobit.

Szmol. (*Doksze ovi dva za lászi szim tam navlàchiju, reche*) Sto budalite? si-vina! zastosze prije chupate, kak nòvcze imàte, u ztran, Gurzuszi! (*Onda prime-jusze obodva nyega, pochnejugá za là-szi natezati, y reche*)

Lazo. Hòchesh polak imati?

Gajo. Hochesh tri ztrani?

Szmol. Nemojte, budale! vszakomu jednàko, vszakomu jednako! puztchajte! (*puztijugá*)

Lazo. A! tako je pravo!

Szmol. Bash pravo! vszàki jezt dobio jednako: valya, da y nòvcze jednàko dìli.

Gajo. To valya! szad idémo ràdit . .

Izhod X. Szmolko Szám.

Alah! pravszêm k-vrémenu na dél doshel! vszakoga je jednàko dopalo . . . Ha, ha, ha! kakvîszmò mi tri norczi bìli! pozkubliszmòsze, y potukli za novcze, koii-szû josh Vràgu v-kramplyéh: y morebiti onda ovak, ali gorshe josh na dél dójde-

mo . . Ha ha ha! pravmî je, Bogmê! zakajszêm takov oszel bìl! nebéshemìszę med takove hedàke méshati, bìlbi czél oztal; ar govorê Horvàti, kìsze med poszéje mésha, dagâ z-dopuztchènyem govorèch, pervich, drugoch, y tretjich! y szvinye pojédu! (*zàztorszę zpuzti*)

Zpelyìvanye II.

Izhod I. Szmolko (Szàm)

Komajszêmsze denesz vre tretji tjeden z-poztelye zvlékel; veszszêm tak zmlatçhen, y zpotert, dasze komaj gìblyem: tomî je haszen od moje gyegyernozti! pràv je meni povédal Mathiash Diàk, da od Vrága péneze prosziti je velika bedaztòcha; ar, kaj szám néma, ono dati nemere . . ovu iztinu jeszu dobro pochútila moja plècha; ar mê je mézto pénèzh czélu vuru z-korbàchem nemilo vordàshil . . To imam, y drugo nikaj!

Izhod II. Jugovich y Szmolko.

Jugovich. Dober dán, moj Szúszed! kakztê vi? kakvasz Bog pomàse?

Szmol. Na szlusbu! vszàki dán bolye: najszî szédû, proszim.

Jug. Hvála velika! ja nerad szedím, niti chasza imam; ar tuliko imam poszla, da neznam, gdémî gláva ztojì.

Szmol. Vérujem ja to; ar ovak mláda Gozpoda, kadasze Domovini na szlusbu aldùjû, nit jednoga hípa nezamudyùjû za szvoju vérnozt, y prikladnozt ochiveztnu pokàzati.

Jug. To drugach nemore biti! zverhu toga velika Gozpoda vsza mê rada imaju, y zàto szvoje oszebujne poszle meni na tuliko zaúfàju, da kómaj jednoga zvershìm, vremê deszet drugéh chàka .. proszim vasz, dabimî jeden pár z-naj fineshe kose chismih zeshili: ali jako lépe, napervo velike spicze, vsze nabràne, od zdola preshite, y chizto k-nogi.

Szmol. Ja vre znám, kakszû chalarna mláda Gozpoda: ja vnógém shìvam, y zàto szúdim, da y oni budû z-menum zadovolyni.

Jug. Tomî bude jako dràgo!

Izhod III. Mathiash y pervi.

Math. Dober dàn, moj priatel! kakztê?

Szmol. Dobro, moj Gozpone! vszàki dán bolye.

Mat. To mê kruto veszeli.

Jug. Kaj to zvonì vu Farné Czirkvi z-velikém zvonom?

mo . . Ha ha ha! p… kajszêm takov osz… …ov, y pop… takove hedàke … ar govorê Hor… …sz né sha, dagâ z-d… tak… vich, drug… jédu! (zà…

…i je … …ovéh dnèvi… …vati, kada vszi lyúdi …u.

Mat. Proszim, ne tak! . . ar jesz… lyúdi, kojiszî znadù dati razloga: Bogu nekuliko vrémena, y szvojemu veszèlyu nekuliko.

Jug. To nejde zkupa! arsze pobòsni, y nepobósni blúdiju.

Mat. Niti jedni, niti drùgi; ar vszàki znà, kaj chiniti móra.

Jug. Zàto je vchera Nedélya bíla, y onda je vszàki szvoju dusnozt vchinil: denesz Szvetka né, ada nit zapovédi: ako pak né zapovédi, taksze nebi ov dàn z-takvêm glàszom obszlusàvati ni móral.

Szmol. Vchera je Szvètek bíl, y dan zapovédi, pakztêgâ véndar vi z-vekshem glàszom, y halabukum od sznochka devète vure do denesz pète zbavili, negztê vchera szamo pol vure v-czìrkvi pobosno zbaviti hoteli: ako vam Bosja szlusba neg pol vure terpì, vre vam je vu czìrkvi dúg chasz: akoprém y onda vech shepchete, y szim tamsze zgledávate, neg Boga molite . . pri szlusbi pak vrasji nemàrate sze-

dem y osz gurno hochu preporu-
josche p
Jug. ! najteszî glàvu tréti;
ja sz k za Piszàra prepo-
zp czente ima ovdé!

uk
nti budem ko zeznati; ar
ra zevszema d iz rachùnov
gda krìvi Bog, ko udúcha ze-
lok pri Amonitanczém
ga bruncza zléjàn, z-tele y ja po
tak velik, da vu nyegovom . med-
gelsze je velik ogeny nalositi, y d me-
siràke je imel, da chez nye détcza
ali vishe léth moglaszû prelezti . . ov *na*
anda Bolvanu ztareshi z-veszelyem aldu d
vali jeszu vszako léto ztanoviti broj détcze
szvoje, koju Aldovniki po redu chez làm-
pe Bolvana metali jeszu, y dasze plach
nyihov nebi chul, z-velikém krichom,
bubnyi, y pischalmi okolo jeszu pleszali,
doklamsze ogeny y Bolvan je zaszitil.

Jug. Pak, kajsze imamo z-toga vuchiti?

Mat. Ako ne zevszema jednàku, ba-
rem nekuliko prizpodobnu iztinu . . Bol-
van ov Bàl je mézto obchinzkoga veszè-
lya: vu terbuhu nyegovém gorì ogeny vsza-
kojachkéh téla naszladnoztih: vu ov ogeny
pelyaju vnógi ztareshi détczu szvoju, koju
akoprém ne hotoncze, véndar priliku da-
jùch, aldújû ovomu Bolvanu, kojemu vnó-
gi drùgi jednákém náchinom aldove szvo-

Szmol. Bude Blagoszlov, y popévana Masha.

Jug. Zakaj? vém denesz né szvetka!

Szmol. Nî Szvetka, ali takova je návada, da lyúdi barem jednu vuru vu ovoj halabuki Bogu aldújû.

Jug. To, Véra! niti je zpodobno, niti prilichno, vu ovakovéh dnèvih pobosnozti zmishlyavati, kada vszi lyúdi zmèshani jeszu.

Mat. Proszim, ne tak! . . ar jeszu lyúdi, kojiszî znadù dati razloga: Bogu nekuliko vrémena, y szvojemu veszèlyu nekuliko.

Jug. To nejde zkupa! arsze pobòsni, y nepobósni blúdiju.

Mat. Niti jedni, niti drùgi; ar vszàki znà, kaj chiniti móra.

Jug. Zàto je vchera Nedélya bíla, y onda je vszàki szvoju dusnozt vchinil: denesz Szvetka né, ada nit zapovédi: ako pak né zapovédi, taksze nebi ov dàn z-takvêm glàszom obszlusàvati ni móral.

Szmol. Vchera je Szvètek bíl, y dan zapovédi, pakztêgâ véndar vi z-vekshem glàszom, y halabukum od sznochka devète vure do denesz pète zbavili, negztê vchera szamo pol vure v-czìrkvi pobosno zbaviti hoteli: ako vam Bosja szlusbà neg pol vure terpì, vre vam je vu czìrkvi dúg chasz: akoprém y onda vech shepchete, y szim tamsze zgledávate, neg Boga molite ... pri szlusbi pak vrasji nemàrate sze-

dem y oszem vúrh pótroshiti, y to vam je josche premalo.

Jug. Ja protestèram; na Bàlu biti ni Vrasja szlusba; arsze tam vrédna y poštena Gozpoda zhàdyaju.

Mat. To je iztina! ali — ako vzememo, odkud ta nàvada Bála dohadya, miszliti budemo mórali, da na nyem nemóra zevszema doztojno iti; ar Bàl bil je negda krìvi Bog, koisze je drugach zvál Molok pri Amonitanczéh: ov bil je iz szamoga bruncza zléjàn, z-tèletchum glàvum, y tak velik, da vu nyegovom terbuhu mogelsze je velik ogeny nalositi, y tuliko posiràke je imel, da chez nye détcza od pèt, ali vishe léth moglaszû prelezti . . ovomu anda Bolvanu ztareshi z-veszelyem alduvali jeszu vszako léto ztanoviti broj détczè szvoje, koju Aldovniki po redu chez lámpe Bolvana metali jeszu, y dasze plache nyihov nebi chul, z-velikém krichom, y bubnyi, y pischalmi okolo jeszu pleszali, doklamsze ogeny y Bolvan je zaszitil.

Jug. Pak, kajsze imamo z-toga vuchiti?

Mat. Ako ne zevszema jednàku, barem nekuliko prizpodobnu iztinu . . Bolvan ov Bàl je mézto obchinzkoga veszèlya: vu terbuhu nyegovém gorì ogeny vszakojachkéh téla naszladnoztih: vu ov ogeny pelyaju vnógi ztareshi détczu szvoju, koju s akoprém ne hotoncze, véndar priliku dajùch, aldújû ovomu Bolvanu, kojemu vnógi drùgi jednàkém náchinom aldove szvo-

je na pogibel postènya, szrameslivozti y chiztòche dragovòlyno nosziju: ovém pako vszém, za nuternya zpoznanya chizto podushiti, jeszu na ztràné oni Aldovniki, koji szvojémi zaglushlyivemi Musikami na tuliko vsze zkup zaglushùju, da niti chùjû, niti vidiju, kajsze déla.

Jug. Poleg vszega toga mochisze je tam posteno zadersàvati.

Mat. Nekojém, y jako zpametném, dopùztcham . . ali — proszìm, kaj moremo od onéh szùditi, koje vídimo, dasze vu iztéh szvetéh méztah nedoztojno zadersàvaju? jelisze oni vu ovakovéh méztah doztojneshe, y postenéshe zadersàvati budû mogli?

Jug. Pak, gdoztê vi, prez zamére, koisze podúfate ovakova govoriti?

Mat. Jaszêm Diàk, koi moje skòle zvershil jeszem, y po szvétu ischem mézta, kadésze med lyudmi dobroga dersànya naztàniti budem mogel.

Jug. O! bene, bene! ergo Domine Studiosus!

Mat. Ita profecto!

Jug. Prez dvojmbe primae Classis in omnibus scholis?

Mat. Eminens!

Jug. A! to je lépo, to je hvàle vrédno! ako morem vu chém pomochi, drágomî bude . . Jaszêm vu velikéh hisah znan, akobi kam za Kluchàra, ali Piszàra, ako znate lépo piszati, hoteli preporuchem

biti, ja vasz szegurno hochu preporuchiti.

Szmol. Gozpone! najteszî glàvu tréti; ov szám szebe vech kak za Piszàra prepo-ruchiti more; argâ na czente ima ovdé! (*kàse na chelo*)

Jug. Nebi szúdil.

Szmol. To morete lehko zeznati; ar on vam je takov chlovek, koi iz rachùnov y zvézdh vsza presheztna, y budúcha zeznati more.

Jug. To né mogùche! arszêm y ja po skòlah hodil, pak toga neznam . . medtémtoga, Domine Studiose! kajbi od mene znali povédati?

Math. (*poglèda v-nebo, y broji na perzte*) Malo dobra! nezamérite; viztê od plemenitéh, y premogúchnéh Ztareshéh: kakti Diàk bìliztê vszigdàr v-tretjem redu: tuklisze, razbìjali, y poleg vszéga toga gizdavi bìli . . gledèch na Roditele vashe, puztcheniztê po skòlah iti; ar je znano bìlo Navuchitelom vashem ono obchinzko premogùchnéh Ztareshéh govorènye: da détcza nyihova, akoprém nikaj znala nebudû, véndar oztàneju Roda, y plémena poglavitoga; zàto puztiliszû vasz ovak odràzti z-praznum glàvum; arsze od ovakvêh male, ali nikakove haszné Domovina ima nadéjati, kak da broja poveksháju onéh, koji nyoj na terh, y nikakovu dìku jeszu.

Szmol. Gozpone! ov vam po Vrasje zafrigàva!

Jug. Zgàdya nekaj, zgàdya!

Mat. Kadaztê skòle zvershili, y pocheli szablyu paszati, onda nigdo oholneshi, nigdo obzojnéshi od vasz néje bil . . Opraveztê prebirali, Komedie, Bàli, Pileari vszíszû vász puni bìli, da vre Ztareshi vashi nemogúchi zmàgati, preztaliszû na vasz troshiti; odkuda pocheliztê dúge délati na budùche vashe Otchinztvo.

Jug. To drugach nî; arbi Ztareshe mòralo szràm biti, dabi szin nyihov raztergan, y podràpan hodil.

Szmol. Ne, Gozpone! ne: negobi nye szrám biti móralo, daszû ovakovu potiru hise, y plemena szvojega odhránili, y odrazti puztili, ter za mláda nészû zla nagnyenya vuzdali, y k-dobru privùchali.

Mat. K-tomu od gizdozti hodite od jedne do drùge Velikashev hise, pak, akosze szamo z-Hauszmajztrom kadé zpomínate, vresze pred drugémi díchite, daztê pri jednom, ali drugom Velikàshu vu oszebujném poszlu bìli: zadnyích dobiliztê vólyu osenitisze, da ovak pénese, ne pak senu dobìte, y kajtisze nijedne vrédne dobiti neúfate, (arszû vre vszém vashi vétri, chalárnozt, y praznozt glàve znana) zàto (*rechemû vu vúho*) radibi zaszlépiti Kuzmana za kchèr nyegovu, kajti je jedìna, y bogata; — jeli némam pravo?

Jug. Ovo zadnye na tuliko, da móram szúditi, da neszamo presheztna, nego y budùcha vam znana jeszu.

Mat. Vsze po malo! vsze po malo!

Jug. Proszim vasz, moj priatel! potrudétesze jedno malo k-meni, dasze nadalye od toga z-vami zpomènem . . . Nezaméréte! (*odìdú*)

Izhod IV. Szmolko.

Ovi dvà mòraju jako veliku zkrovnozt imeti, da je on nyemu nekaj vu vúho prisheptnul, ov pak onoga k-szebi odpelyal, dasze lehkshe zkupa zpomènejú . . jedno malo bi selel znati, ali naj bude: od mene, szùdim, nî nikaj: za drugoszî, pako glàvu trèti bi bedazto bilo; arszêm y tak szréchen, da vszigdé dobro nadójdem . . Idem ja rajshi tomu Diàku obecháném skornyih krojit, búde zpametnéshe, kakszî za malo dobra glàvu tréti.

Izhod V. (Jugovicheva hisa) Jugovich, y Mathiash.

Jug. Viztê mene tak zmalali malò prédi, da bolye nî mogùche szamomu meni mene poznati; y zato selelbi ja vasz vu tom poszlu na moju rùku imeti, y dabi vi meni Kuzmana za nyegovu kchèr naszhùbili; ar, ako nye nedobim, dasze z-dúgov kuliko zkopam, zdvojiti budem móral.

Mat. Ovo je tesko zvershènye; ar Kuzman je chlovek tverd, zkùp, szvoje glàve, y k-tomu vu bogatztvo szvoje jako zalyùblyen.

Jug. Ali vi znàte, y morete znajti nàchina ovo nyemu dopovédati.

Mat. Izkati nàchina morem, ali znajti je szrécha; ar vólyu chloveka, kambi hotel, obernùti niti znànye, niti móch imam . . medtémtoga za vòlyu vashu tental budem vsze nàchine.

Jug. Akomî to opràvite, vékivéchni pri meni krúh, y opravu imate.

Mat. Na jednom, y drugom hvàla! ja nikaj za platchu, nego za vólyu, y haszen chiniti navaden jeszem.

Jug. O! dabi mî mogùche bilo Mishu biti, kada vi z-nyim od toga govorili budete, rajshi bi, neg neznam kaj; arszêm jako selyen szàm chuti, kajda govoril bude.

Mat. Vu tom bi vam prédi pomochi mogel, kak obechati, da vam povolynoga kaj opràvim.

Jug. O! dràgi priatel! proszim vasz, dajte mî povéchte: meni dozta bude, szamo da szàm chul budem, 'kaj od mene mìszli, y kak govori, dasze potlam ja po tom ravnati budem mogel: dajtemî povéchte, ako je kakov nàchin mogùchen.

Mat. Neznam . . . menisze vídi (*ischuch okol szebe tràvu, govori*) da joshe imam jedno percze od one tràve, koja chloveka nevidnoga chinì.

Jug. O! dragi y lyublyèni priatel, dajtemîjû, ako imate, ja vam na véke zahvalen budem, y vasz vech kak za Proroka dersal.

Mat. Ovo je ravno josh jedno percze, ovosze móra pod jezikom dersati endé, gdé hoché gdo nevidlyiv biti, y na miru vu jedném méztu oztati, nitisze z-mézta negibati; ar drugach ne vasz, nego vashu tenyu bi chlovek zpazil, y ovak vsza noria bisze pohabíla.

Jug. Budite szegurni, da vam ja kakti czépecz na méztu ztàl budem.

Mat. Anda dobro! ovo vam je! chuvajtejû dobro, y kada Kuzman k-meni dójde, berzojû pod jezik poztavéte, y vu jeden kût ztanite, vérujte meni, da vasz videl nebude.

Jug. Gda pako to bude?

Mat. Ja vezda taki idem k-nyemu, y budemgâ proszil, da chez jednu vuru k-meni dòjde: vi pako mòrate jedno malo pred nyim k-meni dòjti, y onda vamsze selya zpùni. (*odìde*)

Jug. Ovo je jako lépi nàchin chuti, kaj drùgi govori, y vidéti, kaj chinì: szrécha, da ovakova zkrovnozt nî vnogém znana; ar, kulikobi nekojém hasznéla, tûliko y ztò puti vishe bi drúgém skodéla . . vezda idem po mojem poszlu, da y ovoga zvershím, y drugoga nezamudìm.

Izhod VI. (Hisa Mathiasheva) Mathiash, potlam: *Kuzman.*

Mat. To je iztina, da je ovo jedna shupla glâva, ter jedna z-med onéh, koji-

szû vnogo po Skolah troshili, y malu haszen izneszli . . y ovo je jeden zmed onéh, koji drugach nikaj nevérujû, doklam po nyihovoj vòlyi vsza ideju, ali kaksze berse vréme y szrécha oberne, pripravni jeszu szebe vu vszàku bedaztòchu napelyati puztiti, szamo da kakovu od onud haszen chútiti mogu . . ov je tulikajshe takov; arsze je chizto lehko vputiti dàl, da more po jednî tràvi nevidlyiv poztati; kajtigà szila pritîsche, y vu tom polehschiczu najtisze ùfa . . aligâ ja zplatìm tak, da nigdár vishe takovém bedaztócham véruval nebude.

Kuzm. No! Gozpon Diàk! jaszêm ovdé!

Mat. Naj prilichnéjeztê doshli, moj Szúszed!

Kuzm. Tomîje jáko drágo, akoszêm potrében, y morem szlúsiti.

Mat. Mala szlusba! ali velika noria!

Kuzm. Chizto dobro; arszêm ravno vezda na norie jako prikladen; arszêmsze v-Kaptolomu takvòga dobroga ztàroga Vìna napíl, damî vsze sile igraju: szúdim, da ovo móra josh od onoga Vìna biti, kojegaszû negda Kranyczi zvàli: Verdegata Bajn!

Mat. To mî je josh dragshe, daztê tak zevzeti na norie; hochemo y mi jednu imeti.

Kuzm. Kaksze zove? . . vàn z-nyum!

Mat. Jugovich mê je proszil, da bi vasz sznùbil, dabimû vashu kchèr dàli za tovarushiczu.

Kuzm. Nigdàr bedazteshe né mogel miszliti.

Mat. Kajti mî pak nikak mìra nî dàl, móralszêm mû obechati, da vasz na to sznúbiti hochu.. k-tomu selel je szàm poszlushati, kaj vi vu tom poszlu govorili budete, y jaszêmgâ vpútil, da imam takvû tràvu, koju pod jezikom-dersèchi nevidlyiv poztàne . . ovu od mene je vzèl; zàto, kada on vu hisé bude, taksze dersete, kak dagâ nebi vidéli: à na vsze moje réchi tak odgovàrjajte, da bude dozta shnofati imel.

Kuzm. Nigdàr lepshe Komedie: vérujte meni, dagâ tak zplatím, kak valya . . gda pak bude ta Komèdia?

Mat. Vi vezda mahom domov odídéte, y chez pól vure nazadsze povernéte: za toga on vre pri meni bude, y onda pochnemo nashu igru.

Kuzm. Ako vezda nepokàsem, kajszêm ja, tak nigdàr drugda . . idem berse domom, da z-vszéh mojéh ladlinov zberem, kajgod je gdé pameti, dajû ovdé zkramàriti morem . . . ha! ha! ha! nigdàr lepshe norie!

Izhod VII. Mathiash (szám)

Ovu Vuruszêm dobro navil: kadasze zpuztì, bude ishla, túkla, y bíla, da bude dragota poszlushati: vezda nikaj nefalì, kak onoga Gimplna k-rukam dobiti: kaj

berse . . on nezfalì drugach, zvan ako je, vre kadé tràvu probuval, y zpazil, da je vkanyen . . zkoro daszêm bedazto vchinil, daszêmjû prédi nyemu dàl . . o! dobro je; ono ide szim: ovakvê veternyàke chlovek more vu vsze vputiti.

Izhod VIII. Mathiash, y Jugovich.

Jug. Malo je falélo, da nészêm zakesznél: y bìlbi morebit, daszêmsze nî paschil pri Gozpodinu Szmukovichu nekaj zkrovnoga kaj berse píszati.

Mat. Ravno prav, y dobroztê doshli; arsze na zkorom nadéjam Kuzmana k-meni.

Jug. O priatel! jasze vre vezda veszelím, kak ja v-kùtu budem ztàl, y on mene nebude vidél.

Mat. Y ja komaj chákam, da mòch moje tràve vi chútiti, y ja vidéti moremo.

Jug. Kuliká budem ja mogel po ovoj tràvi chuti, vidéti, y zeznati! Oh! ova meni josh takvû szréchu prezkerbì, dami vszi nenavidèti budû mórali.

Mat. Vsze po malo! vsze po malo! nikaj nàgloga néma dobroga koncza! (*zpàzi Kuzmana, y reche*) Ide, ide Kuzman: tràvu bèrse pod jezik! (*Jugovich dene tràvu pod jezik, à Mathiashsze vchinì, kak dagá nebi vidél, y reche*) Gdézte?.. tam v-kùt ztanéte, paksze niti negenéte, dok neodìde.

Izhod IX. Kuzman, y perveshi.

Kuzm. Dober dàn, Gozpon Diàk!

Mat. Dober dàn, drâgi Szùszed! dràgomî je, daztêsze k-meni potrúdili, dasze med chetiremi ochmi zpomènemo od jednoga dugovànya, koje vam, y drugém dvém veliku szréchu doprinèzti more.

Kuzm. O Gozpone! gdésze kakova szrécha vloviti more, ondészêm ja z-vszemi petemi pripraven.

Mat. Ztém bolye: andasze úfati morem, da vu poszlu mojém napréduval budem.

Kuzm. Szamo vàn z-nyim berse; arszêm denesz na vsze gotov.

Jug. (*Za szé muchèchki*) Dobro úfanye! akomû ov z-noszom nezavìne, nechemû nigdo. (*za toga Kuzmansze szrákne, y na Jugovicha plyune, on pak muchèch reche*) ala! praszecz nekakov, pakje ravno nà mê plyunuti móral!

Mat. Anda dobro! Gozpona Jugovicha, nedvojím, dobro poznate.

Kuzm. Vémgâ vszàki kuchish pozna, pakgâ ja nebi poznal!

Mat. Ov drugach od peglavitéh Roditelov, vezda kakti na szvû rùku sivúchi, nakànil je szréche szvoje ztàlisha pobolshati.

Kuzm. Y vréme bi mû bílo vre jeden pùt: alibi zkupa pamet, y dersànye móral pobolshati; ar zaizto vess, kulik je, né shnofa duhàna vréden.

Mat. A! toga negovoréte; on je véndar plemenitoga Roda.

Kuzm. Kaj haszné plemenschina, ako nit Bog, nit Kràly, niti Domovina iz nyega hasznê imeti nemore . . plemenschina je prazno ime, koje niti hràni, nit opràvlya chloveka . . szerdcze plemenito, dersànye dréchno, nàvuk potrében, prikladnozt k-szlusbi Domovine, y marlyivozt jeszu, koja iztu plemenschinu plemenitu chinìju.

Mat. Alisze on véndar chinì prikladnoga; ar z-vrémenom bude josh dober Prokurator.

Kuzm. No! toga nam je potrébno joshche, y tak je téh Priszesnikov, Piszàrov, y Pravdoznanczev tulika szila, da nimamo zkoro mézta, kambi plyunuli . . (*plyune na Jugovicha*) pak kajbi on za jeden Prokuràtor bìl, koi josh Porkush Juriush nit za rep prav nì prijel, niti morebit znà scribo cum calamo.

Mat. Kakje goder: on je véndar selyu dobil osenitisze, y ovak ztàlish szvoj pobolshati.

Kuzm. To jezt: iz szlame va koprìvje lechi . . proszim ja vasz, kojabi nyega vzèla drugach, zvan akobi mìszlila, dasze poleg vezdashnye nàvade (kojojsze jako chez perzte gledì) kadajojsze bi vidélo, od nyegaszę szvojvolyno razpìtati bude mogla? (*plyùne na Jugovicha*)

Mat.

Mat. Ja véndar szúdim, dabi vnóga plemenita divojka k-nyèmu privolyila; ar je lépoga ztrùka, poglavitoga Roda, y bogatéh Ztareshéh.

Kuzm. To je vsze prav! lépo je télo, ali na nyem gingava, y prazna glàva . . poglavitoga Roda, ali ovoga z-szvojém dersànyem je tak vre zaherdyavél, damû je komaj pridovka poznati . . bogatéh je Ztaréshéh: ali je vre jednu poloviczu Otchinztva zadusil, drugu poloviczu lehko raztepe, vétre délajuch, kopove y jágare dersèch, jahàche hrànech, y tak dalye! (*plyune na Jugovicha*)

Mat. Ali, ako divojkû dobi, koja premogúcha bude, lehko vsze dùge zplatì, y doztòjno sivéti bude mogel.

Kuzm. A gdé je takvâ, koja, akoje premogùchna, nebû potrébuvala takvòga, kojemu, ako v-moshnyé faljelo bude, barem v-glàvé nezfalì. (*plyune na Jugov*)

Màt. Poztavémo, dabimûsze vasha kchì dopálà, viztê bogati, ona jedìna, bi mogli szebe, y nyu szréchnu vchiniti.

Kuzm. Gozpone! kajztê obnoreli, ali z-mene norcza imeti hochete?

Mat. Niti jedno, niti drugo! nego to je pràva iztina, dasze nyemu kchì vasha dopàda tak, da je dokonchal nyu od vasz po meni prosziti.

Kuzm. Dabisze ja kòmu vu to vputiti puztil, vekshi bi norcz biti móral, neg je

on szàm. (*plyune na Jugov*) Kaj stimate, da on moju kchèr, à ne moju moshnyu sznùbi? ò! znàm ja dobro takovêh babikruhov miszli! komaj iz skòlh izídeju, komaj pochneju malo scribo cum calamo, vre miszliju kade koju divojku zaszlépiti, ter sze z-nyeinem blàgom oseniti, dabi tak na Bàle, Pileare, holberczvelfe, Alamude oprave vishe troshiti imeli: y zato, ako nikaj vech némaju, kak one dúge hlache, koje ober pupka vèseju, vresze zgledàvaju, dabi kakvû bogatu dobili . . ali — za dobru, tihu gazdariczu, drugach pri malom imetku, nepìtaju . . gdébisze pak tulike bogate zmàgale, dabi vszakomu jedna na dél dójti mórala? ovakovi zalosaji jeszu rédki, pakszû y za one, koji v-glàvé y v-moshnyé szoli imaju. (*plyune na Jugov*)

Mat. Ja neszúdim, dabisze vi úfali vashu kchèr za kojega vekshega, y prestimanéshega vdati, pokéhdòbh je Purgarszkoga Roda, y priprozto zvuchena.

Kuzm. Kàj? priprozto zvuchena? proszim za odproztchènye! hodila je ona tri léta na kamenita vràta: navchilasze je tam strikati, malo shivati: z-vszakojachkum szvìlum szerdcza nashvavati tak, daszû v-jednémtri: Katekismusha znà tja do glavnéh grêhov: piszati znà chizto dobro, szamo dasze pritesko chtéje: vszega znà dozta dobro, szamo prezti malo. (*plyune na Jug.*)

Mat. Toje dozt za purgarzke kchère.

Kuzm. Pak kaj stimate, dabi taki Jugovicha vzèla, dabi szréchna bila?

Mat. Y krùto! poztàlabi plemenita, bisze z-vekshemi pajdashila, navchilabisze vludneshi nàchin sivlènya.

Kuzm. Najte, najte, proszim vasz, te szréche brojiti; imamo sive példe takvêh, kojesze iz Purgarzkoga ztàlisha med plemenite zakerpale jeszu: kak siveju? kaksze noszijn? kaksze prenavlyaju? kak dabi z-porczelàna bile! . . od gizdozti raztesûsze jeden klafter dalye, kaksze z-poplunom odeti mogu! . . od chalarnozti napuhàvajusze bolye, kak velike gozpe! . . kojém predi jedna iz Parkàla kiklyicza za veliki kinch je szlùsila, szad nemogu nyim tovàrushi zmàgati pénèzh na vszàke nòve mode; koje one ali z-oka, ali z boka imeti móraju, na tuliko da od szàme oholnozti nevídiju, daîm chez razderte krove godina kàplye na nyihove szvilne oprave . . pak je to szrécha?

Mat. Tomuszû zrok tovàrushi, koji ova prepuztchàju na porushènye hise, y imetka délati.

Kuzm. Imamo vszakojachke példe ovakovêh zakonzkéh, pak kakovîm je glàsz?

Mat. Szúdim, da dober.

Kuzm. Nich prevech! proszim vasz, moreli ondé dober glàsz biti, kadé jeden plemeniti, koi nikaj né probal, nikakvû

szlusbu Domovini vchinil, od gizdozti, da je plemenit, nèche drugach Domovini szluaiti, ako taki veliku chazt nedobì, ali vszako léto dvé stenge vishe nekoràchi? zàto oztàvi malu szlusbu, kajti néma tuliko na léto plàtche, kuliko je on kader potroshiti: odide na szvoje imànye, ondé szim tam lomàche, zjahiva konye, gùlyi kmete; zvàdya gozti, zadnyich iz szàme veternozti osenisze, y drùgo nikaj od szvoje szréche pokàzati néma, kak jeden Minush détoze, koja denesz zutra zbog pomenykanyá dobroga odhrànyenya jednàki divjàki budeju, kak je y Otecz . . jeli ovo dober glàsz? (plyune na Jug.)

Mat. Iztina je, to nê dober glàsz, ali je malo takovéh razszipnikov!

Kuzm. Maloſh je, ali y oniszû Domovini prevech . . dapache ovakoviszû zrok, da Domovina nasha vu Véri, dobrom dersànyu, y negdashnoj dìki vsze po malo prepàda. (*plyune na Jug.*)

Mat. (*za szé*) Ov chlovek nemòra szlamu vu glavé imeti; mòramgâ malo razdràsiti, dasze chizto zgovori. (*proti Kuzm.*) To nemore biti.

Kuzm. Gozpone! jasze chùdim, da vi drugach zpametni, toga nevídite, ali vidéti nèchete . . néli iztina, da nashi premoguchnéji Domorodczi détczu szvoju vu ztranyzke Orszàge vu nàvuk poshilyaju . . néli iztina, da ova tam szlobodnésha jeszu; ar nészû na ochih Ztareshéh, rodbi-

no, y priatèlov, kojibi vekshu zkerb na nye za nikaj imeli, kak ztranyzki Navuchiteli, y paziteli za neznam kakovu plàtchu? néli iztina, da ovakovi dechàki josh szàmi szebe ravnati neznajúchi, lehkosze od hmàn pajdàshev vu vsze vpùtiti puztiju, kam nye vólya y selya pelya? andasze y predi vszakoga zla, kak dobra navchìju? ovak puni ztranyzkéh falingh, y dùha praznozti dòjdeju vu domovinu szvoju, ter kàsejn doma z-chíni, kuliku szilu novàczh troshiti mòrali jeszu Roditeli, dabi Szìni nyihovi onu ztarinzku domovine szvoje, y dobroga dersànya szvitu szvlèchi, ter novu polèg mode iz neizbrojenéh kerpiczh vszakojachkéh falingh zpletenu, kakti Harlekini obléchi y domom doneztimogli. (*plyune na Jug.*)

Mat. To joshche nî zadovolyen zrok porùshenya Domovine.

Kuzm. To je szamo pochetek; ar kaksze pochne vu Orszàgu premenyati ztarinzka narodna noshnya, vresze po malo kàse, kakov dúh neztalnozti je vleznul vu domorodcze, po kojém na dalye pochneju premenyati ztarinzku nàvadu dobroga dersànya, zàkona, y lyùbavi blisnyega, y zadnyìch naztànisze med nye ona neszréchna selya laztovitoga dobra; kadasze vszàki za szvoje, à nigdo za obchinzko dobro zkerbì. (*plyune na Jug.*)

Mat. Niti ovo nî joshche pràvi zrok.

Kuzm. Poglejmo Tiroleze! oni oztàjû vszigdar pri ztarinzki nàvadi noshnye y dersànya, y po tom kàseju vu vszakoj prilike, daszû ztàlni vu Véri proti Bogu, vu vérnozti proti Czeszaru, y lyùbavi proti Domovini.

Mat. A! tomusze né chuditi; on nàrod keszno vu pameti dozori, nitje tak vuchen, y razszvétchen.

Kuzm. Anda móra jeden Nàrod vuchen, y razszvétchen biti za prepazti vu vsze mogùchne falinge? . . ja pak szuprotivno nahádyam; ar kojiszû Domovini pogibelnéshi, jeli vucheni? ali szamo razszvétcheni? ali chizto nevucheni? menisze vidi, da oni, kojiszû dobro vucheni, jeszu kakti trézni, koji znadû, kaj chiniti móraju, y onak chiniju . . Kojiszû razszvétcheni, jeszu kakti na pól pijani, koji pred dimom gizdozti y szlabòchum pameti niti dobro, nit zlo prav vidiju, y zàto szim tam lomàtchu, ter kajgoder vchiniju, szûdiju, da je zpametno; kajti nemogu prerazmeti . . koji chizto nészû vucheni, jeszu kakti zevszema pijani, y ovi ali vu szvojém miru, y nàvadé drémlyeju, ali, ako kaj vchiniju, nemoreimsze tak zaméritì; ar némaju pameti vu rukah szvojéh. (*plyune na Jug.*)

Mat. Ova prizpodoba je zaizto prilagodna, y razumna.

Kuzm. Nemiszléte, dasze mi ztarinzki Purgari nebi znali razumno y razlosno zpo-

minati; ar mi znashli jeszmo, da ovakvî szùpijani, y razszvétcheni szvojvolyczi jeszu z-vekshìnum nikakvê Vére: od Duhovnéh nikaj nedersìju: iz zapovédih tak Czìrkvenéh, kak y Bosjéh nortza délaju: pozta némaju kak y pszi: postenamû réch nigdar z-vùzth neizide, kakti Hajoshu: z-réchjum; kaj trézni obdersàvaju, y chinê, to ovi ogrizàvaju, y zespotâvaju . . gdé anda Zàkona nî, gdé szrâma nî, kajsze dobra Kràly, y Domovina nadéjati more? O! dabi ono vezda pri nasz bìlo, kak je meni moj Vujecz Plebànush povédal, kak je bìlo negda pri Rimlyanéh! daszû naimre imeli ostre lyùdi, kojeszû Czenzore zvàli, kojiszû pazili na dersànye lyudih, y vszu oblazt imeli malovrédne zpach tele kastigati: O! da je to med nami, kakbisze vezda vnógi prez razluke Chazti, Ztàlisha, ali Roda iz Orszachkéh hìsh, ali iz Turna na Zvérczéh zglédali! (*plyunena Jug.*)

Mat. Ovakovéh Czenzorov né potrébno; arsze ovakvî jàchiju vu obchinzki szegurnozti, y szloboschini szvoje Plemenschine, ali Ztàlisha.

Kuzm. Dozti zlo, da tak miszliti mogu . . proszim vasz, ako vam jeden perzt na rùké gnìje, y vigâ nikak zvràchiti nemorete, neligâ rajshi odrésete, kak dabi puztili gnyilóchu vu druge perzte, y czélu rúku dòjti? ovakovi szvojvolyni, y zlocheztoga dersànya lyúdi jeszu kakti gnyìli

kotrig obchine, koji z-kém dugshe vu obchini prebìvaju, z-tém vekshu pogibel z-dersànyem zpachlyivém drugém kotrìgom Obchine donàshaju . . ove anda z-nepovolynemi protimbami vràchiti bilobi potrébno; da ono zlo hmànye gnyilòche dalye nèjde na druge kotrìge: ter ako protimbe nebi napréduvale, szúdim, dabi zpametnéje bilo czéloga takvòga kotrìga odszéchi, y chizto od Obchine odlúchiti, kak prepuztiti, da z-hman példami szvojemi, kakti kusném nàchinom drùge kotrìge natepe, y czélu Obchinu pokvàri. (*plyune na Jug.*)

Mat. Ovakvìsze jàchiju z-oném Dekretumòm Toleranczie, koi je od Dvòra Kralyevzkoga izishel.

Kuzm. Kajztê to rekli, kaj? kaj je to za jeden Derketrum?

Mat. To je Kràlyevzka naredba, dasze lyúdi razlùchenéh med szobum Zàkonov preganyati neszméju, nego da je vszàkomu szlobodno sívéti poleg Zàkona szvojega.

Kuzm. To je zpametna naredba! ali ja miszlim, da on Derketrum néma toga, dabi vszàki szlobodno iz szvojega Zàkona norcza délal, pak niti szvojega, nit drugoga obdersàval . . takvò oszméhàvanye y zamétanye Zàkona zkoro pri nijedne Vére lyúdih, kak nashe, vídimo: ter ovakovéh szvojvolynéh nevérnikov vezdashnye vréme szilu imamo. (*plyune na Jug.*)

Mat. Ali véndar y ova szila josh ni mogla opraviti, dabi Domovina na nikaj doshla!

Kuzm. Vibi mórali, Gozpone! jeden pût z menum vu kerchmu, gdésze Purgari zeztàu, iti, ondébi vi chuli, kaksze od toga nashi ztári Pùrgari divànê... Néli iztina, da détcza nasha, dok josh za nàvuk kakov prikladna nêszû, vu naruchaju, y zkerbi Ztareshéh jeszu, od kojéhsze od mládéh nógh vu ztràhu Bosjém, y dobrém dersànyu odhràniti móraju, ako hochemo iz nyíh hasznovite Domorodcze imeti? .. néli iztina, daszû détcza, kakti opicze, koja, kaj chùjû od Ztareshéh, to govoriju, kak vídíu, tak chiníu? .. néli iztina, da, kaksze mláda shiba gerbavo, ali ravno razti pùztcha, onak odrazte? ovak y détcza, kaksze vu mladozti sivéti, govoriti, y chiniti navchiju, onosze vu nyih tak zakorenì, da vsze ono y vu ztarozti zadersiju, y vu iztu kakti nàravu nyim prejde? (*plyune na Jugov.*) Ova anda détcza dospeju vu rúke onakvêh Ztareshéh, koji szàmi nigdar Boga nemoliju; iz Vére y sz. kotrígov norczaszî délaju: od Boga y Szvétczév nedoztojno govoriju: neszramne, y zpachlyive zpomenke pred détczùm zvekshinum imaju: pozte neobdersàvaju: Duhovna gdé, y kak moreju, obpszùjû: Otczi na jednu, Matere na drùgu ztràn na ochih détcze prekoredno sivùch, hman példe nyim dàvaju .... kadé ovakove nàvu-

ke, takove példe détcza vu mladozti zadobivaju, nebiliîm bolye bilo, dabiîm Ztareshi ostre nose vu rùke za zkonchati télo, kak malovrédne példe za Dùshu, postenye, y dober glàsz na veke pogubiti bili predeli? pokéhdòbh ovakovoga malovrédnoga sivlènya nàvada taksze vu nyihovém szerdczu zakorenì; da vszém Navuchitelom vech popraviti né mogùche, kajszû malovrédni Ztareshi pokvàrili . . jelisze anda nimamo bojati, da zpodobnu razpuztchenu sivlènya nàvadu ova izta détczà détczi negda szvojî, y ova na dalye odvetkom szvojém neszréchno napajala budû? ar né mogùche, dabiszę Janczi od Vùkov lègli: . . jeli nezréli ovak Domovina k-porushenyu szvòmu? (*plyune na Jug.*)

Mat. Pomozimî szvèti Mathiash, vi, Szúszed! mòrate vech kak Kerznàr biti, da tak mudro govorite . . ali mìszmò chizto v-drùgi zpomenek zashli: dajteda vi meni povéchte, kakszmò dalko mi vu nashém poszlu za Gozpona Jugovicha?

Kuzm. Ako nészmò kuliko nazàd, napervo chizto nikaj . . y zàto povéchte vi nyemu, dabi on mòral josh tuliko léth vu skòlah razdréti, kuliko je vre potroshil, doklambi k-takovi pameti doshel, dabi szebe ravnati znal: à za takvê, koji számi szebe ravnati neznaju, nî Sena; ar niti nye, nit détczè ravnati nebi znali, kaj vu ztalishu zakonzkém ję ne szamo hasznovito, nego y potrébno . . vi pak, Go-

zpone! nepúztchajtesze drugi pút vu takvê norzke poste, da nebi y vi kaj pod nósz dobili; ar zaizto za takvû miszel obodva niztê vrédni, kak dasze chlovek osztro szrakne, pak vam, y nyemu v-zúbe plyúne (*plyune na Jugovicha, y reche*) Z-Bogom! (*y odide*)

Mat. Ala! Grobian nekakov!

Izhod X. Mathiash, y Jugovich.

Jug. (*zplyune vàm tàvu, y reche*) Pfih! teremtete, prokleti Shintar!

Mat. Kaj vam je?

Jug. Je! kaj mî je? poglejte szamo, kakvòga je prazcza z-mene napravil!

Mat. Gdo?

Jug. Ov Oszel ztàri: nut! kakmê je vszega od nògh do glàve poplyuval.

Mat. Ha, ha, ha! to je za vczerknuti od szméha, pak kaksze je to pripetilo?

Jug. Ah! kajmê pitate? jaszêm ovdê v kutu ztàl, on pak, kadamû je na pamet doshlo, plyunul je na mê, y vszega mê je poplyuval . . ochi, zúbi, vûha, oprava vsze je jeden bràchek, y jeligâ neszrécha noszila ravno vu on kùt plyuvat? nimî tuliko za drugo, kak za opràvu!

Mat. Zakaj nîztê dolé pochehnuli?

Jug. Y toszêm vchinil, ali mî je ravno onda v-zúbe plyunul: y kakvûszêm goder figúru napravil, ravno kak dabi mê vidél, vszigdàr mê je zgodil.

Mat. Ha, ha, ha!

Jug. Ah! Vràgalisze sméjete?

Mat. Ha, ha, ha! to je lépa Komedia.

Jug. Nigdàr vishe nebudem tu proklètu tràvu pod jezik metal; ova ali nemòra tu jàkozt imeti, ali móra vszakoga k-szebi vléchi . . oh! dabisze szamo zhog mojéh bràchkov nad tém Grobianom zfantiti mogel, rajshi bi, neg neznam kaj.

Mat. Puztete to za vezda, ja vam szàm nàjdem prìliku k-tomu, dasze poleg vashe vólye z-fantite; ar je y mene grobijanzki zbantuval.

Jug. Oh! szamomi ovdé pomozéte, onda vam nigdàr vech neprìlichen nebudem.

Mat. Dobro! ja vam nazkorom nàjdem prìliku, y povém nàchina: szamo imajte poterplènye; ar vezda imam drugoga oszebujnoga poszla. (*odide*)

Jug. Jaszi pak idem oprave sznàsit, y hóza pràt. (*záztor opàde*)

Zpelyìvanye III.

Izhod I. Veszelkovich, Piszàrovich, Jugovich, y Koprinovich.

(Ovi chetiri pri ztolu szédiju, y popévaju vu jedni Kerchmi)

Piszàrovich. Kadszmòsze tu zishli,
Budmò jedne miszli!
Ej! Druse! pimoga
Tja do jutra béloga!
Rep. Vszi zkup. Ej! Druse &c.

Veszelkov. Veszelomû szerdcze!
Koi pije vincze;
V-tugi je batrivozt:
Vu neszréchi zablyivozt!
Vszi zkup. Ej! Druse! &c.

Koprinov. Doklam budem zeval,
Vu mê budem vléval:
Naj budû vsza na kraj,
Víno je zemelyzki Raj!
Vszi zkup. Ej! Druse! &c.

Jugovich. Vinaszè bûm vsìval,
Y drugém napijal.
Bog sìvi nasz y vasz.
Kiztê doshli gledét nasz.
Rep. Vszi zkup. Bog sivi &c.

Jug. Dajte, Bratja! hochemosze vsiti ovéh dnèvov.

Pisz. Y to dobro! do k-lètuîh vech nebude.

Kopr. Kajszî za k-létu glävu teremo: ràzti k-létu tràva, ali ne: szamo da je létosz dobro.

Vesz. Prav imash! to je y moja regulicza! denesz vsìjem, kaj imam, zutra, kaj budem imel: ako nikaj, pozutra budem ztràdal.

Jug. Chuj! chuj! nekaj zvonì.

Kopr. To vu Farné Czàrkvi k-Blagoszlovu zvonì.

Jug. Pravsze je zmiszlil vezda, kadszû veszeli, y norzki dnèvi, Blagoszlove dersati.

Pisz. Najszî dersì: y tak drûgi tam nedòjdeju, kak ztàre babe, bogczi, y oni, koje vre szvét je oztavil.

Vesz. Pravoli! ovi, kadaszû chizto vìno mladozti szvoje szvétu alduvali, vezda ztàre drosdye Bogu ponùdyaju, ter za ztare gréhe pokòru délaju.

Kopr. Kaj chête? chlovek mòra vu vszaki dobi kakvû takvû zabavu imeti.

Izhod 11. Mathiash preopravlyen, kakti Tergovecz: perveshi, y Hanzl.

Mat. Dober vecher, moja Gozpoda!

Veszel. Bog daj! odkuda?

Mat. (*Szàm za szé*) Y ovdé je pak Jugovich: ovo tepche móra vszigdé biti, pakga zplatìm.

Kopr. No! kaj neznate, odkudztê?

Mat. Znàm dobro, negszêm ravno miszlil, jeszemli z-menum kaj pénèzh vzèl.

Pisz. Ako szamo dozta imate, ovdé na nashěh Ostariah mòra chlovek y ono, kaj nî pojěl, y kaj bi zutra mòral jězti, napervo platiti, y to duplit!

Kopr. Proszim, proszim pervich: odkuda? da znàmo, z-kêmsze zeztati szréchu imamo.

Mat. Jaszêm Tergovecz iz Banàta, vezdasze vràcham iz Terzta, kadészêm vole prodal.

Pisz. k-Veszelk. (*Muchèchki*) Aha! ovotî je tuzta pechenka, hochemo gledéti, dagâ kuliko ozkûbemo. (*proti Tergovczu*) Szedéte, priatel! k-nam, hochemoszî ovoga dnèva veszelo vsiti, y tak je Fashénk vezda.

Mat. To je naj bolye, da je chlovek vszigdàr mertuchlyivo veszel; to vnogo chinì k-zdravju, y dugomu sivlènyu.

Kopr. Kulikoztê pàrov volòv prodali?

Mat. Ztò y deszet.

Pisz. (*k-Koprin.*) Chujesh, ovtî ima pénèzh.

Vesz. Dobru czénu! nedvojim.

Mat. Nî vnogo dobichka, neg véndar dozta.

Pisz. Kakszû vezda dràgi voli, szúdim, da je pàr z-pàrom preshel po 200 fl.

Mat. Tak nekak.

Jug. (*proti Piszar. y Koprin.*) Bratja! ovoga bi dobro bilo pri moshnyi nachèti.

Pisz. (*proti Jug. y Kopr.*) Dabisze szamo hotel z-nami igrati, bimû hoteli z-moshnyum malo zavinuti.

Vesz. Bratja! ja znàm kaj: navecheraliszmòsze dozta: denesz Bàla nî; hochemosze malo za krajshi chasz prekartati.

Pisz. To je szvèta miszel! Hanzl! Kelner!

Hanzl. Kej zasbàfajo?

Pisz. Odneszi vsze iz ztola, szamo flashe oztavi, pak nove karte doneszi.

Hanzl. (*Pozprávlya*) Precze, precze! bûm vsze perneszou!

Kopr. Szùdim, dasze y vi, priatel! z-nami za krajshi chasz igrali budete.

Mat. Kuliko je prilichno, za vréme prikratiti, nemaram . . kakvû igru?

Pisz. Holber czvelfe.

Mat. Gozpone! ta je prepovédana igra; ar je tak nevredna, da chloveka na bogechku paliczu zpraviti, alimû veliku ztràn imetka odnezti more.

Vesz. O! togasze pri nasz nî bojati; mi niti vnogo imamo, nit zgubiti moremo.

Mat. Ali y ono malo, kaj chlovek ima, poztavi na pogibel.

Kopr. Vu pogibeli je vszigdar: alisze zàto ravnati, y zdersàvati mòra.

Mat. Mòralbi! ali — koi je, kîsze nevusge, kad'vnogo zgubì, miszlèchi, da

na-

nazad dobi: ter kada vnogo, y z-vekshi-num vsze poztàvi, vsze zgubi.

Jug. To je neszrécha! ako je pak de-nesz neszréchen, zutra more szréchen biti.

Mat. Kad vech nikaj néma . . pokàsé-temî jednoga iz igre szréchnoga, y boga-toga!

Jug. To nemorem: ali y maloih je ze-vszem neszréchnéh.

Mat. Ali y vnogi, koji denesz vsze zaigraju, zutra némaju z-chém obeda pla-titi.

Jug. (*szàm za szé*) Tosze je meni tu-liko put zgodilo, da po tri dni nîszêm Krajczara v-sepu imel. (*Hanzl dene karte na ztol, y odide*)

Kopr. Doneszel je kàrte; szedémoszî.

Pisz. (*Karte mésha*) Gdo bude Bank dàval? (*y déli*)

Vesz. Koi pervoga Kràlya dobi.

Pisz. Gozpone! (*proti Math.*) vi ima-te pervi Kràlya.

Mat. Dobro! kulikosze poztàvlya vu Bank?

Jug. Petnajzt Ranychki.

Mat. Petnajzt? . . Gozpone! nashe igre czily je, szamo vréme prikràtiti; szú-dim, da nijeden z-med nasz neigra, dabi hotel vnogo zgubiti, ali vnogo od pajdà-sha dobiti; ar tobi nevrédna postenoga chloveka selya bila . . ja nigdar neigram, nego za krajshi chasz, kada drugoga po-

szla némam; zato nigdàr vishe od dvéh, naj vech tréh Ranychkov vu Bank, pet, shezt groshi na figúru, y grosh na proztu kartu nepoztàvlyam: ter to tak szvèto dersím, da za nichiju vòlyu drugach nebi vchinil.

Jug. A! to je chizto malo!

Mat. Gozpone! koi nezna, z-kakvêmi trùdi novczisze zpràvlyaju, on niti czéne pénèzh nezna.

Vesz. Kajsze budemo pravdali? naj poztàvi vu Bank, y na kartu, kuliko hoche, mi poztàvimo, kulikosze nam bude vidélo.

Pisz. Naj bude y tak!

Mat. Kulikosze pùti karte razdélyiti móraju?

Jug. Vszaki móra dva puti razdelyiti: potlam more preztati, kad bû hotel.

Mat. Ovo nitje pravichno, niti posteno! ar vszàki, kada pri dobichku bude, bude igral, doklam kaszu napùni, onda preztàne, y to je krivo: nego vszàki naj tri puti razdélyì, cheterti pùt naj figùre podelyì: onda naj szrécha dokoncha! ja drugach neigram.

Vszi zkup. Naj-bude.

(*Mathiash dene péneze v-Bank, deli kàrte, y ovisze muchèch igraju, y po redu péneze na Bank mecheju, y jemlyeju, kak koi zgubi, ali dobi*)

Izhod III. Dva Mùsi: Dervìsh, y Bukvich: y perveshi.

(*Dva Mùsi dojdû vu hisu, zgledàvajusze, priztùpé odzàd k-Igrashem, y kad Mathiash zmìr dobìva, chúdijusze, y po perszah túcheju*)

Vesz. (*Poztàvi na figúru, y krikne*) Pèt forinti!

Pisz. (*Poztàvi na figúru, y krikne*) Deszet forinti! (*Mathiash obodvoje dobì*)

Derw. (*Vudrisze v-persza, y muchèch Bukvichu reche*) Glej, glej, Kume! kakvê tî lépe novcze ovi norczi gubê! (*donesze Hanzl pol policha Vína, y dene muszèm na drugi ztol*)

Bukvich. Neztojê nye dràgo: nészû hodili za nye na Pospun.

Dervish. Hodi, Kume! szedémoszî pit. (*szédeju k-ztolu*)

Buk. Jeszili vidél, kaksze igraju?

Derv. Jaszêm stimal, da je to, Bog znà, kak zpametna igra; arsze jê jàko Gozpoda igraju: pak vídim, dabisze toga nashi paztìri igrati szramuvali; ar k-tomu chizto nikaj pameti né potrébno.

Buk. To nî velika fura! menisze vídi, da ova igra je szamo za to zmishlyena, da, koi je szréchen, more drugoga chizto opleniti.

Jug. Deszet forinti na ovu figúru.

Derv. (*Vudrisze v-persza, y reche*) Jej, jej! meni, deszet Ranychki na on falatchecz papéra.

Mat. Gozpone! ja imam poldvanajzt: kuliko vi?

Jug. Poldeszet.

Mat. Anda dvadeszet forinti szim.

Buk. Vidish, vidish, Kume! deszet je poztavil, pak je dvadeszet zgubil: pakszî josh z-toga nikaj nedèla.

Derv. Najbi tî pak vezda Pospon plàchatî móral, bisze z-músem za krajczar tergal.

Pisz. Pètnajzt forinti na ovu figùru.

Buk. Vîsh, vîsh! pak je vén petnajzt Ranychki tam poztavil.

Derv. Mùchi, mùchi! jeli jê dobì!

Mat. Poldvanajzt!

Pisz. Jedenajzt.

Mat. Trideszet forinti szim.

Buk. Dobro tî jê obchìnya! y ov je trideszet Ranychki zgubil.

Derv. Prav mû je, jaszêm mû pred trémi dnèvi mòral dva dukate dati predi, kakmî je na moju Istanczìu Dreketum napìszal: y totî né bìlo chernoga, kak za chetiri perzte vu shirìni: kak pravo, tak zdravo.

Buk. Jaj! jaj! Kume! dabisze mi Mùsi ovakvê igre igrali, bi nasz pune Orszachke hise bìle.

Derv. Znashli, Kume! datisze mube lehko v-pavuchinu lovìju: à Szersheni pavuchinu predereju.

Buk. Bogmê ti je to iztina; Sziromák móra na vszakom prelazu veznuti.

Mat. (*ztánesze, zdigne kaszu, y Jugovichu recke*) Gozpone! viztê 50 forinti poztavili, y zgubili: kíbiszî razloga dál, pak za vréme prikratiti po malo poztávlyal, bi zpametnéje bílo . . Viztê od vashéh Roditelöv na velike molbe priatelov vashéh vchera komaj 200 fl. dobili, ove ztê ovdé zaigrali, da nebudete imeli krajczara, zkojembisze odkúpili, da vasz nebi pesz zaczczal: néli to saloztno? . . Moja Gozpoda! jaszêm z-vami posteno igral, y pravichno dobil, kak száml vidite, okolo 550 fl. znám, da vszáki z-med vasz naj zadnyi krajczar je ovdé oztavil . . ja, hválâ Bogu! pri takvêm imetku jeszem, da ludzkoga novcza; navlaztito po ovakóvi nezrednozti zgublyenoga, nepotrêbujem . . viztê z-pénezi hitali, kak dabi jezera dohodka imeli, y zato néztê vrédni pomilu-ványa, negó bolye oni tam músi, koji czélo léto komaj tuliko zaszlúsiju, kuliko szamo jeden z-med vasz denesz jednu vuru je zgubil . . zato vam; sziromaski Kumeki iz dobichka mojega vu pomoch sivlénya vszakomu prikasújem ztó Ranychki; morebit vi nye bolye preczényati znali budete, kak ova Gozpoda.

Derv. (*kada prime péneze, veli*) Ponízno hválim.

Buk. (*kada zto fl. dobi, reche*) Bog

im plàti. (*obodvamû rùku kushneju, y nazad k-ztolusze povernû*)

Mat. Ovéh drùgéh 350 fl. dàm v-Spitàl, na pomoch sziromàkov, koji pogiblyeju od nevòlye prez pomiluvànya onéh, koji nochi prechùjû, zdravju skòdê, y novcze morebit krivichno zpravlyaju, da je na ovakoy nàchin prez haszne zaigrati moreju . . szùdim, da kajztê zajéli y zapili, josh platili néztê, niti imate odkud . . zato ja vsze zplatím . . Kelner!

Izhod IV. Hanzl, y perveshi.

Hanzl. Ner zashafajo!

Mat. Doneszi 6 butèlh Tokajera.

Mat. (*Doklam Hanzl ide po vìno, govori*) Hochemoszî ovoga dnèva dobro vsìti: najmre pak ja, koiszêm tak jako szréchen bìl. (*Hanzl donesze butele, poztàvi na ztol, y Mathiashmû reche*) Vezdamî povéch, kajszû ova Gozpoda, y Mùsi zatroshili, y kaj butelé ztojê? ja hochu vsze zplatiti. .

Hanzl. Tizti Tokajer je ta nar fineshi: tizt je z-Ogerzkiga od szvetiga Tokàja: je dober, ino fin, lega zkuszite . . je vszaka butela po tri guldinerje . . tizto pa bode zverglo — zverglo (*broji na perzte*) tri pa tri szo shiezt, pa tri szo sziedem: pa tri szo desziet: pa tri no tri, bo zverglo pietnajzt: Kuszilo oszem no stier diesziet no piet krajczerjev . . bû zverglo vsze vkiup stier no dvajszet guldinerjev.

Derv. Vragmû je Kranyzki materi, niti brojiti nezna.

Mat. Ovo imash trideszet forinti: kaj je zvishega oþer tvòga rachúna, naj tebi bude, da onomu dati mògel budesh, kîtê bolye rachunati návchil.

Hanzl. Ja, Gozpúd! tiztiga drobisha bom she zrajtal: an pa tizta velka rajtingá mî mochnò gre . . nebojo nech vech zashafali?

Mat. Nech! plachenszî: odhádyaj!

Izhod V. Mathiash y perveshi prez Hanzlna.

Mat. Gozpoda! vizte jedno malo zamishlyeni . . puztéte to na ztrán . . naj vam ovo za návuk bude, da teske trúde, y súlye vashe nigdar na pogibel szréche nepoztavlyate; ar ona je neztálna: k-tomu znáte dobro, da ova igra je prepovédana, zakaj anda ovu prepovéd prekershujete? akosze zapovedi délale budû, à nigdo nye obdersaval nebude, dapache oni, kojibi za obdersávanye zkoznuvati mórali, számi takaj prekershuvali, kakvêsze haszné obchinzkoga dobra imamo nadéjati . . ali — puztémo ova na ztrán! hochemosze z-ovum kaplyum razveszeliti, da zábimo na nashe nevòlye, y technéje pochivali budemo . . Nam vszakomu jedna butèla, vam pak dvém, Kumeki! jedna, valteszî y vi kaj dobra!

Obodva. Liepo, ponizno hvàlimo.

Derv. To je josh jedino musko veszélye, da toga ni, bi mòrali poparati.

Mat. Natochémo kupicze! Bog sìvi nashega preszvétloga Králya, koisze zkerbi za szréchu, y haszen Domovine nashe. (*pije*)

Vesz. (*netèchno reche*) Boggâ sìvi; akoprém ja zkerbi nyegove nechùtim; akoszî szàm kaj neprezkerbím, od nyega malu szlusbu, plàtchu josh menshu imam.

Mat. Dabi vszi velike szlusbe, y platchę imeli, koji za nyimi hlepiju, gdébisze szlusbe, gdé novczi zmàgali? navlaztitó dabi vszaki tuliko dobìval, kulikobi zaigrati mogel . . Jeli vam nebi ovéh 200 fl. kojeztê malo predi zaigrali, za pòl léta posteno sìvéti zadozta bìlo?

Kopr. Gdo pak za nikaj szlúsil bude?

Mat. On, koi Domovinu lyùbi, obchinzku szréchu ische, y z-dìkum szvoje marlyive szlusbe je zadovolyen.

Pisz. Kaj zpáda na mê dobro obchinzko, ako ja szàm zlo ztojím?

Mat. Na vszakoga Domovine Szìna zpáda naj bolye; ar obchinzko dobro dohàdya od oszebnoga dobra vszakoga Domovine Szìna: akosze anda vszàki za laztovito dobro nebude zkerbel, da koju ztràn imetka Domovini alduvati more, odkud ona zmàgati bude mogla, da vashe szlusbe naplatì? . . moreteli pravichno potrébuvati, da jedna ztràn Domorodczev dàn

y nòchsze zkerbì, da kaj Domovini za obchinzke potrébchine aldúje, kaj vi malo vrédno, y razszipno z-druge ztrànė potepzti budete mògli? ako vszàki szàmo od Domovine pomoch chakal bude, à vréme zahman troshil, preztàne obdérsàvanye polyadélanye, zapuztàjusze. Mestrie, zaoztàneju dobri nàvuki; zgubìju mòch zapovédi, zadnyich vszàki Zialish oszlàbé: ali kak dugo ovo terpelo bude? . . doklam ono, kaj Predyi nashi z-velikum zkerbjum, y trudmi zpravili jeszu, raztepemo . . . à kam potlam?

Jug. Nemarim, kamgoder . rajshi zaizto kakti Oszel tràvu grizti, kak prez zadovolyne plàtche Domovini szlúsiti.

Mat. Barembi onda vekshu haszen iz vasa imela, kak vezda; bi saklye noszili.

Veszr. Ja ràjshi Kernyàkom poztati, kak nekuliko léth za 50., ali 100 fl. szim tam landrati kakti pesz.

Mat. Barbi onda iz vasz szlaninu imeli. (*dobi na jen put glavu Szvinyzku, à Jugovich Oszelzku*)

Derv. (*preztrashen reche*) Jesh! jèsh, Kumeee! glejte, glejteee, kakvêszu ono ztvari, potcrjê Krisno drévo.

Buk. (*takaj preztrashen reche*) Jej! jej! menin, kaj je toooo? to je Bòsja kastiga.

Kopr. Je, Bogmê! ravnosze hoche Bo gu z-nami ove norie imeti. (*pije, y dob veliki nòsz, primesze za nyega, y reche*

Teremtete! ovszé zajde, vszàki dàn funt Dubàna prejde vu nyega . . to né drugo to, nego czopria!

Pisz. Ha, ha, ha! ovoszû chudnovita preobràsenya! ov ima Oszelzku, on tam Szvinyzku glàvu, ovsze pak dersì na nye szvojém noszom, kakti puràn. (*natochiszî, pije, y pocherne vesz: na to pochne Oszel tulyiti, Praszecz krùlyiti*)

Derv. Glej, glej, Kume! kakti je on tam pochernél, kakti Vràg, potrígâ sz. Krìs.

Kopr. Hahaha! Kakovszî pak ti Indianecz?

Pisz. Kakov Indianecz?

Kopr. Vénszî chern, kakti Vràg: na! poglejsze (*dàmû zerczalo*)

Pisz. (*Pogledasze, y reche szerdit*) Erdegata! to móra czopria biti: to je pràvi on Czigan móral napraviti; arszêmgâ spazil, da je vu kupiczu nekakvòga pràba metal . . Togamû neoproztim: toszî ti, Czopernyak! napravil? (*Vszisze zdìgneju na nyega, dagá primeju; onsze pak na szmert oberne, nakajsze vszi oszupneju*)

Buk. Kume! ovdétì Vrag szvoju igru tira, ovoszû nyegvê hamulie.

Derv. Besmô, Kume! nebili y nam kobiline glàve priràszle.

Buk. Bog oszlobòdi, y sz. Anton! bi nasz Sene doma z lopatamí potùkle.

Derv. Hodmò berse, dokleszmò czéli. (*Iduch govori: Záztor opadne*)

Zpelyivanye IV.

Izhod I. (Hisa Szmolkova: Szmolko szàm)

Ako je to iztina, kajmi je Szúszed Kuzman povédal, to je vrédno, dasze vu vsze Novine poztàvi . . to je véndar velika Kozlaria, kojuszû ovi dva iz Jugovicha napravili . . kakov je on Bivol bil, dasze je dàl vu to vputiti, da jedna tràva nevidnoga more vchiniti! . . hahaha! jabi rajshi to zdalka bil gledéti, kak tri dni pijan biti.

Izhod II. Mathiash, y Szmolko.

Mat. Zdravo, moj Szmolko!

Szmol. Ravnoztêmî prav doshli! preszim vasz, jeli iztina, daztê vi z-Kuzmanom Jugovicha tak lépo zplatili?

Mat. Iztina pràva!

Szmol. Hahaha! vezda vérujem, daztê vi jeden vragometni Shelman: on pák josh vekshi Bivol.

Mat. Hotel je nevidlyiv biti, y chuti nash zpomenek . . chulje y chûtil tulikajshe.

Szmol. Hahaha! tomisze dopáda . . to je vrédno, dasze vu nash Protokól pri He-

metchnaideru za vekivechni zpomenek zapishe . . Barem vezda morebit kuliko k-pameti dòjde.

Mat. Tesko tak-hezdol Ovakòvi Galantòni jeszu kakti veternyacha puska, koja nepreztanczè ztrélya, dok y kuliko zràka vu szebi ima: tak y ovi doklam vsze szvoje decharie nezeztrélyaju, nepochineju, nit dòjdeju k-pameti . . premiszléte, kemaj je tak zplàtchen; vse je novu bèdaztòchu napravil; bi vchera po proshuyah szvojeh priatelov, dobil je od szvojéh Roditelov 300 fl. vre denesz nit krajczara néma.

Szmol. Ah! vbudte z-Bogom! kajszumu vkradyenii?

Mat. Zaigral je inye na holber tzvelfo!

Szmol. Proklèta igràllova joshche Domovinu na nikaj zpràvi.

Mat. K-tomu pochelaže je pregovàrjati, da rajshi kakti Oszel tràvu grizti, kak Kràlyu y Domovini prez zadovolyne plàtche szlusiti, ter na jen pùt dobil je Oszelzku glàvu.

Szmol. (*Odzkachi od nyega, prekrìsisze, y reche*) Ah! bodte; to ni moguche!

Mat. Vérujte meni, ki szêm z-nyim igral, y poleg bil.

Szmol. Hahaha! vezda idem taki, pak budem vszakomu povédal, da je Jugovich dobil Oszelzku glàvu.

Mat. Dobilje bil, ali je y taki zgubil, szamo da zpozna, da nikaj nezha, y vu szê vlézne.

Szmol. Y to povém, y to povém! vech nemorem dersati vu meni; arbisze razpuchil: z-Bogom!

Izhod III. Mathiash (szàm)

Ovo je takaj jéden z-med onéh, koji radi ludzke falinge razglashùjû, szamiszû pak morebit vnogo vekshéh puni . . od drugoga poste noszitt znà, à nèchesze zmiszliti, da nebû tomu dugo, da y nyegvâ bedaztòcha na szvétlo izíde, kakje od Vràga péneze proszil, ter na mézto pénèzh z-korbàchem zglodan, y z-teklovìnyem zplatchen.

Izhod IV. Mathiash, y Jugovich.

Jug. Dobro, daszêm vasz ovdé nàshel, dràgi priatel!

Mat. Odkuda pak vi, moj Gozpone!

Jug. Ja ravno vezda od Gozpodina Perdifuke, koi mê je proszil, dabimû vecheresz chasza prikràtil; ar zbog Vulogov neúfasze na Bàl iti.

Mat. Tak niti vi nepòjdete?

Jug. Za vòlyu ovakvòga priatela lehkosze zdersim.

Mat. (*szám za szé*) Menisze chini za vòlyu prázne moshnyé. (*proti Jug.*) to je lépo, da priatele tak prestimavati znàte. kakztê pak vcherashnyega dneva zprevodili?

Jug. Dobro, y veszelo!

Mat. Radujemsze, dazté zadovolyni.

Jug. Tak chizto nészêm; arszêm malo neszréchen bil vu igri.

Mat. Vu kakvî? *Jug.* Holber czvelfe.

Mat. Gozpone! Gozpone! puztéte vi takvû igru na ztràn.

Jug. Zakaj? igra je postena.

Mat. Postena, ali prepovédana, y jako neszréchna.

Jug. Vendarszejû z-vekshìnum igraju.

Mat. Najsze igraju, koji zapovédi obdersavati nècheju, pak neznaju kam z-pénezi: za vasz je vszaki Krajczar potrében . . Czeszar bi naj bolye vchinil, dabi takvû ostru zapovéd vàn dàl, da vszàki, koisze z-med Velikàshev ovu igru bi igral, vszaki pùt po 10 fl. z-med pomenshéh pako po pét na obchinzki Spitàl dati bi móral: . . bi vidéli, da chesz malo vréme rajshi bisze igrati preztali, kak na ov nàchin sziromàkom na pomoch kaj podélyiti . . vnógi, koi nemàra drugach zgubiti dvé, tri ztò forinti, bi za pèt ali deszet zdihàval, kojebi v-Kaszu sziromàkov dati móral . . y ovakbisze ta obchinzka selya igre na jeden put dokonchala . . pak jezteli vnogo zgubili?

Jug. Bagatelu! . . 200 forinti!

Mat. Jaj meni! pak je to vam bagatela? imateli na lèto tuliko dohodka?

Jug. Biliszmò chetiri pri Angelu na Jusini: pak doneszla je neszrècha med

nasz jednoga hunczfuta, tepcza, kisze je zdál za tergovcza volòv iz Banàta: mi stimajúchi, dagà malo pri moshnyé zlohkotimo, nasznúbilisemòga z-nami igrat holber czvelfe: y on Czigan dobil od vszéh nasz okol 550 fl. tak da nit jednomu krajczar v-sepu né oztal . . zadnyìch kùpìl nam je Tokajeřa, y vszakomu nekakvòga praha del vu kupiczu, y kakszmò te kupicze izpili, jeden Oszelzku, drugi Szvinyzku glàvu je dobil: jednomu veliki nosz je priràszel . . drugi pak pochernél, kakti Vràg: ter kadabisze bíli proti nyemu zdignuli, dabigà zbog nyegove cziganie ztùkli, na jedenput obernesze na szmert, y vsze nasz od ztràha na czedilu oztàvi.

Mat. To nemòra chlovek biti.

Jug. Gozpone! pravi chlovek; z-nami je jél, pìl, y igralsze: nego móra parlavita Hunczfut, y Czopernyak biti.

Mat. Kakov Czopernyak? . . gdészù vezda Czopernyaki? . . véndar vi vezdashnyi Mudriashi nevérujete Boga, kambi pak Vràga, y czoprije véruvali?

Jug. Ja moram véruvati; arszêm imel Oszelzku glàvu, y kadszêm hotel govoriti, onda mî je réch zabégla na Oszelzku popévku: moj pajdàsh mî je pak kontruval kakti Neroztecz.

Mat. Haha[illegible] pak kak dugo je to terpelo?

Jug. Né dugshe od pòl fertàlya, y omdasamò nazàd nashe glàve dobili.

Mat. To je kastiga Bosja!

Jug. Zakaj bi nasz Bog kastiguval?

Mat. Kajti szréchu, y Bosje dáre nevsí́vate, kakbi mórali.

Jug. To je babji zrok.

Mat. Ali véndar zpodoben iztini.

Jug. Najbû to na ztràn za vezda . . . jaszêm doshel vu onom poszlu, kakztêmí obechali, damî najdete priliku z fantitisze nad Kuzmanom, oném Lajharom, kî mê je tak merzko zplatil.

Mat. Zaizto vréden je y on, dagâ chlövek zplatì, y napelya, ar je poleg vszega toga veliki Grobian.

Jug. Ter kakov Grobian! toszêm ja naj bolye zpoznal, y zatobimû rad odvernúti.

Mat. To naj lehkshe!

Jug. O! z-tém bolye, dràgi priatel!

Mat. On chez malo vrémena k-menî dòjde; ar ima z-menum nekaj poszla, y kajti z-vami od potlam né bil, kak vam je onu pszinu vchinil, zato kak berse zachûje, da vi k-meni idete, budesze y on hotel zkriti, da bude chul, kaj pak vi od nyega govorite, y zatogâ zkrijem vu jeden sakely, y vam rechem, da je Stokfish nutré: viszí pak doneszéte jednu sitku paliczu, ter kada vam prilichno bude, odvernitémû vszakoga hr[illegible]ka.

Jug. O mùdra, y premúdra miszel! nebiszemíti Angel toga domiszliti mogel:

ja-

jasze szegurno terszil budem vsze bràchke moje nadomeztiti.

Mat. To vam je dozta za vezda: to drugo pazéte, da dobro zpelyate . . vezda odidéte, y chez fertaly za nyim dojdéte, to drugo bude na moji zkerbi.

Izhod V. Mathiash (szàm)

Jedne malo po noszu dati takovém neskodé, kojiszû Grobiani, szvojvolyni, y zkup oholni; arsze navchiju vlyudneshi biti, kadasze dobro zplatiju, y zpàziju, daszûszî tomu szàmi krivi, ter ovak drugi pùt budû zpametneshi.

Izhod VI. Kuzman, y Mathiash.

Kuzm. Dober dàn, Gozpone! komajszêmsze z-doma odtergnul.

Mat. Dobro doshli, moj Szûszed! imateli vsze pripravno, y na pameti?

Kuzm. Vsze do naj menshega.

Mat. Anda dobro, szedéteszî, pakmi povédajte.

Kuzm. Anda — pishéte naj pervich Petra Zimogrozovicha: nyemuszêm zimzku Ambrelu z-malovinum podztavil.

Mat. Hahaha! gdo je to vidél, ambrele z-kerznom podztàvlyati? to ni moguche.

Kuzm. Moguche, moguche; ar vezdashni Kalaferi vre neznaju, kajbi novoga zmishlyavali.

Mat. Kaj ztojì? *Kuzm.* 35 forinti.

Mat. To je Sidovzka czéna!

Kuzm. Kaj stimate? to je josche malo; ar jeden takov Kalafer nemára trojverztno platiti, szamo da kaj novoga ima.

Mat. (*pìshe, y reche*) fl. 35.

Kuzm. Pishete Antona Porczelànovicha: ovomuszêm staubmontl z-gerlczi operemal.

Mat. Y to je nekaj novoga, kaj josh nészêm chul . . . kaj ztojì?

Kuzm. Forinti 40. *Mat.* Y to je grobianzki.

Kuzm. Nikaj zato; ovakvî filigran lyúdì, koji hocheju naczifrani biti kakti Vuzmeni Jancheczi, móraju szvoju chalarnozt drágo platchati.

Mat. (*pìshe, y zgovori*) fl. 40.

Kuzm. Pishéte Gozpu Prezimenovichku; nyojszêm jedno zimzko branilcze z-polyzkemi Zajczi oblékel.

Mat. Tojsze nechúdim tak, kak muském glàvam.

Kuzm. Najteszé nit muském glávam chuditi; ar vam né mogúche zkoro preszuditi vezda, koi zpol je chalarneshi.

Mat. To je zkoro iztina . . kaj ztojì?

Kuzm. 25 forinti. *Mat.* To né zdushno.

Kuzm. Dapache kak naj bolye; arszi ona száma nî dàla délati, nego jeden dober priatel: da pak ovákovi priateli nebudû tuliko troshili; arszû z-vekshinum ma-

lo imajúchi, zàto mi Mestri mòramo nye dobro podferczavati, ter ovak morebit zatergnesze nàvada ovakvòga priatelztva, akoprém z-nashém kvàrom.

Mat. Zkoro, y prav imate. (*piske, y veli*) fl. 25. (*zatémsze taki ztàne gledét na oblok, y vernesze*)

Kuzm. Koga pazite?

Mat. Obechalsze je Jugovich k-meni, y zàto pàzim, da nebi naglo nadoshel.

Kuzm. Jee! pishéte, y nyega . . vidish, bil bi zkoro pozabil . . nyemuszêm Porkush Juriush z-Oszelzkum koszmatum kosum obléкel.

Mat. Pak jeli szàm on tu bedaztòchu zmiszlil?

Kuzm. Jaszêmgâ vu to vputil.

Mat. Iz kojega zroka?

Kuzm. Iz toga, da on, koi knyige ima, pakjê nechtéje, tak zpameten bìva, kak on, z-chijumszû kosum oblechene.

Mat. Ovo je jedna zpamétna miszel!

Kuzm. No! vidite, da y kerznàri negda nekaj zpametnoga imaju, kaj iz gornye polyicze zneti mogu.

Mat. Kuliko vam je pak dúsen zàto?

Kuzm. Kofumû prikasùjem, szamomû koncze plati.

Mat. Kuliko za nye? *Kuzm.* Dva krajczare. *Màt.* To né vrédno piszati.

Kuzm. Akszę Krajczar k-Krajczaru nebû zpravlyal, nebudû nigdàr Ranychki.

Mat. (*ztànesze opet gledét, y reche*) Vezda ide Jugovich.

Kuzm. Ala! Gozpone! jabisze rad nekam zkriti, dabigà chul, kajda od vcherashnye Komedie bude govoril.

Mat. Ako hochete, moretesze vu ov sakely zkriti, y lehko vsze chuli budete.

Kuzm. Ah! to je fino, dajte berse, dok nedòjde.

Mat. Ovo je! szamo nuter . . (*Oblechegá, y veli*) vezda vasz mòram dolé polositi; viste pak nit negenéte, da nebi on zpazil, da je kaj sivoga nutré.

Kuzm. Ja budem kak klada.

Mat. Muchete, muchete; vre je evdé na vràtéh.

Izhod VII. Matkiash, Kuzman, y Jugovich.

Jug. Vreszêm povszùd onoga Czigàna Kuzmana izkal, y nigdégâ nészêm nashel . . zadnyíchszêm stimal, da je ovdé, pakgâ nit ovdé nî.

Mat. Bil je malo predi ovdé, pak je odishel.

Jug. Gdésze goder z-nyim zeztànem, budemga z-ovum paliczum tak tukel, kakti ovoga saklya. (*vudri z-paliczum nekuliko pùti po saklyu*)

Mat. Zakaj? mort zato, da vam szvoju kchèr dati néche?

Jug. O! zàto naj menye: kajbi z-onèm teletom pri hisi?

Mat. Najte, najte! ona je vèndar zvuchena, bogata, y sznasna.

Jug. Nikaj nebi z-nye bilo, dok nebi po nyi vszaki dàn, kakti po saklyu mlàtil. (*vudri nekuliko puti po saklyu*)

Kuzm. (*Szám za szé*) Ov je pochel dobro mlàtiti.

Mat. Mochi je, y prez toga z-lépem nàchinom vsze opraviti.

Jug. Nikaj! ono tele vam je tak grubo, kak y Otecz . . y zatobi z-nyum ovak morati baratati. (*vudri nekulikopùt po saklyu, y pita*) Kaj vu ovém saklyu imate?

Mat. Jeden dober priatel mê je preszil, dabimû Stokfisha pripravil.

Jug. Tak je Stokfish ovdé? oh! jagâ nikak neterpim . . ar je tverda, y netèchna ztvàr. (*opetgâ nekuliko pùt vudri*)

Kuzm. (*Szàm za szé*) Pravmi je, Bogmê! daszêm takov Stokfish bil, daszêmsze v-sakely dàl napelyati.

Jug. Jaszêm chul, dasse Stokfish mòra jako tùchi, predi, kaksze za haszen oberme (*pakgâ vudri*)

Mat. Mochi je, y prez tuchenya haszen imeti, akosze z-vrélum vodùm popàri.

Kuzm. (*szám za szé*) Nebili jê Vràg tental, dabimê josh poparili.

Jug. Imate gdé vréle vodè?

Kuzm. (*szàm za szé*) Hochejumê, Bogmê!

Mat. Ne vezda, ne, nego predi, kakgâ chlovek jézti hoche.

Jug. Jaszêm chul, da je Stokfish naj bedaztesha ztvàr.

Mat. Jednàko kak Oszel: nego ne vszàki, szamo on, koisze dà v-sakely vloviti.

Jug. On on! (*pakgá bìje*)

Kuzm. (*Szám za szé*) Ala! sivolitimî brachke odvracha!

Jug. Ja imam denesz oszebujnu vòlyu hariti; ar imam prav sitku palichiczu: glejte, kaksze rada prijémlye. (*pakgá neku-liko pùt vudri*)

Kuzm. (*Szám za szé*) Chùtim ja to, chùtim: veliki tîszêm Oszel bil.

Mat. Najte, hochetemî saklya razdreti.

Jug. Nèchu ja saklya, neg Stokfisha dabisze gdé na Kuzmana naméril, vsze ovakbigâ snoral. (*bijegá*) bimû pokàzal, kaksze na miru vu jeden kùt plyúje.

Kuzm. (*szám za szé*) Y ja tebi, kaksze po jednêm saklyu bìje.

Jug. Dragi priatel! kaj vam dàm za ov Stokfish, y sakely?

Mat. Kajbi và z-nyim?

Jug. Biszîgâ domom odneszel, pakbigâ onde z-kihachum dotémar tukel, dokbi vesz mehkek kakti kasha bil.

Kuzm. (*szám za szé*) No! tobimî josh falelo.

Mat. Nemoremgâ dati; arsze vszaki, hip nadéjam priatela.

Jug. Andaszegâ barem ovdé hochu nagłodati (*bìjegá ostro*)

Kuzm. Ala! rûkati vszehla.

Mat. Najte! hochete mî saklya preglodati.

Jug. Najgâ preglodyem: barem budem videl, jeli vre mehkek Stokfish, ali né.

Mat. Ono vam je ravno vezda (*gledi chez oblok*) Kuzman domov preshel, hodtê berse za nyim.

Jug. Taki idem k-nyemu, pakgâ budem vsze ovak prashil (*harigá*) vsze ovak! (*budrigá*, *y odide*)

Izhod VIII. Kuzman, y Mathiash.

Kuzm. (*odpira po malo saklya, y p'aho pita*) Jeli odishel?

Mat. Je, je odishel.

Kuzm. (*vlechesze iz saklya, y veli*) Viztê mene vu Vragometnu kashu napelyali . .

Mat. Zakaj?

Kuzm. Zakajztemê vu ov prokleti sakely zpravili?

Mat. Kamszêm drugam pak hotel?

Kuzm. Zakajztemû barem rekli, da je Stokfish nutré?

Mat. Gdobisze bil domiszlil, da je on na Stokfisha tak zezvet.

Kuzm. Pravmi je, Bogmê! zakajszêm takov Oszel bil, pakasze dàl v-sakely navàbiti.

Mat. Jaszêm mû govoril, najmi saklya nerazdere: ali je on z-têm bolye ponyem mlàtil.

Kuzm. Ah! je, je: rûkamû odpàla: kak dabi znal, daszêm ja v-saklyu.

Mat. Ja neznam, kakvû je vólyu imel tak po saklyu mlàtiti.

Kuzm. Takmê je zglodal, daszi je vszakoga hrachka dvojverzt nadoméztil ... ja znàm, daszûmi vsza plècha cherna; ar je nemilo po meni nabìjal . . vezdabi ishel domom, dabisze z-sganiczum naterl, ali ako Sena moje chernyavke zpàzi, josh bolye mê ona bû glodala.

Mat. Terpéte, dok Sena z-doma prejde, ondasze dajte po kohèri natréti.

Kuzm. Tak, y bude . . z-Bogom! . . aj! ti ztàri Stokfish, ti!

Mat. Chakajte! ovo vam je vash Popisz.

Kuzm. Naj bû, naj! prepìszalmîgâ je on Lajhar vszega dobro na plècha.

Izhod IX. Mathiash. (Szàm)

Y ovogaszêm verlo odpravil; bude pametil, kaksze v-saklyu ludzki zponrenki poszlùshaju, y po tomsze barem osztàvi takvè zvedlyive nàvade . . koje né mochi z-razumnemi zroki od kakvêga zla odver-

nuti, mòrajusze z-chutlyivemi màchini od-putiti.

Izhod zàdnyi. Mathiash, Piszàrovich, Veszelkovich, Koprinovich, potlam Jugovich, Kuzman, y Szmolko.

Piszar. Totuszî? ti Tepecz!

Kopr. Imamo z-tobum velik rachùn.

Mat. Szùdim, da chizto nikakovi

Veszel. Paksze podztùpish josh pravichnoga chiniti?

Pisz. Nîszî ti on tergovecz, koiszî sznochkaj pri Angelu od nasz czíganyzki novcze pobral?

Vesz. Y josh potlam z-nasz takvê norcze napravil?

Kopr. Stimash, dasze to nè zeznalo? O! dòjde, y vishe toga josh na szvétlo.

Jug. (*izìde vàn*) Obo! Domine Studiose! izishleszû vashe czíganie vàn: zeznalszêm ja, kakztê vi Kúzmanu povédali, daztêmê vkanili z-jednum tràvum, koia nevidnoga chinì, y opomenuligâ, dasze naj dersì, kak damê nebi videl, pakmê je vszega poplyuval.

Pisz. Oho! to je pak nekaj novoga.

Kuzm. (*izìde vàn*) Dober dàn, Czígan Diàk! kakszû moja plècha? viztê véndar jeden parlavita Lajhar; nêztêli vi Gozponu Jugovichu napervo povédali, da mê hochete v-sakely navàbiti, daszî on bude mogel nadoméztiti onu shelmariu, kojuszêm mû ja po vashem naputku vchinil?

Kōpr. Y toje nekaj novoga!

Jug. Ovak, kadasze chlovek kakvōmu tepezu zaufa, nyega zplati.

Szmol. (*Izide van.*) Tûztê vi, Galsenyak! kîztê meni krivi, da vesz ztuchen, y zpotert czéle tri tjedne z-poztelye nészêm zishel?

Kužm. Kaj je, y z-vami, Szûszed! kakvû kozlariu napràvil?

Szmol. Ter vragometnu! . . Jaszêmsze z-nyim pri ruchku zpominal, kakbi chlovêk mogel bogat pôztati, y pitalszêmga, nebili bilo dobro v-risz iti, od Vràga pénèzh proszit: on na to pochne meni vesz nuchin pripovédati, kak móra chlovek szebe z-jednèm palashem na krisànyu obkrušiti, kak zvàhi dohàdyaju, kak né szméti z-kola iziti, y vnôga drùga . . ja nekulikò od selye bogatztva, nekuliko od gyegyernozti vusgàn dokoncham z-détichi mojemi, gda, y kam v-risz pojdemo . . on pak, kakli je zeznal, kakli ni, podshuntar jednoga meszarzkoga deticha, na nasz . . on nebudi lén, opràvisze kakti Vràg.

Kuzm. Proszim vasz, nezahéte vashe postene réchi, kak je bìl opràvlyen?

Szmol. Vesz z-chernèm kerznom, velike roge, kervavi jezik, y dùgi rèp.

Kuzm. Je vam, Bogmê! on izti, kojemuszêm ja hlache, y kratki Rekl iz chernoga kerzna délal, y k-tomuszêm mû moral k-hlacham rèpa pridélati . . vidish, vidish! kamulie.

Vilg. No! potlam? Szúszed!

Szmol. Mi anda dojdemo na rechenô miézto: szvléchemosze do rubache.

Kopr. Zakajztêsze do rubache szvlâchili?

Szmol. Kajti mê je on Czigan vpútil, da tak móra biti; ar je vre onda znal, kakovu pszinu bude napravil, y zato mê je vpùtil vu to, da nam Korbach lehkshe do kose dòjde . . napràvimo anda okolo nasz kolobára, tri kràt zafúcirnemo: na jeden kràt dójde Vràg z-jednêm velikêm korbàchem: pochne on nasz ogrinyati: misze méshamo, kakti piskori v-tésznêm mêzti? ali on na vsze ztràné túche, mlàti, kaj more, y kud doszêse . . misze neszmo ufali pobéchi, da nasz nebi odneszel, andaszmò to mlàtchenye viteski terpeli czélu vuru . . zatém odíde, y takisze poverne, pak nam biti jeden sakely, da je zaskrebetal, y onda zevszém odide . . mi puni veszèlya, akoprêm, y puni debelêh disavkih, kakszmò zachuli v-saklyu skrebetati, na vsze szmò zabili, izidemo z-risza, y saklya odneszemo.

Kuzm. Neli to moret on sakely bil, v-kojémztê vi, Domine! onoga (*na szêkàse*) Stokfisha imeli?

Szmol. Kadaszmò domov doshli, y saklya razvèzali, nashliszmô nutré szàmo ztekloviñye, y od zgora ov falatchecz papéra.

Jug. Dajtedagâ szim!

Szmol: To vam je! jagâ nészêm mogel chtéti; ar na ochale nevídim: dajte vi poglejte, kaj je nutré te meszarzki Vrâg napìszal.

Jug. (Odvìne papéra, y pochne na glàsz chtéti) Kakovomusze pomochníku gdo vtéche, z-takovémisze pénèzi zplátcha . . neischi bogatztva po hmàn pùtéh, y nachinih; ar, ako doben, y marlyiu budesh, szamo tt dôjde: ako budesh lén, y razszipen, nésziga vréden.

Szmol. Takmî Bog pomozi, ovoga nàvuka takmî je z-korbàchem v-plècha zabil, dagâ budem chútil, y pametil, doklam ziv budem.

Mat. Anda ztê vszi zkupa vashe proti meni tusbe povédali? dobro . . na vsze ove ja odgovàrjam: — vi, Domine Pìszàrovich! jezte szamo jeden Pìszàr pri Várashu, szlùsite na léto zto forinti . . zaigraliztê sznochkaj 150 fl. anda za ove nadoméztiti mòratesze vishe pùti vu czigànie, y krivichna pobiranya prekoredne plàtche za pìszanye vashe puztiti, koje falinge cherniju obrasz postenoga szerdcza, y zàto jezte pocherneli, dasze vszigdàr zmiszlite *ad punctum Honoris* . . vi, Domine Koprìnovich! zgubiliztê 100 fl. jezte sziromaski Juratush prez plàtche . . Roditeli vashi jeszu sziromaski Szlobodnyàki, koji z-teskémi súlyi zkerbéliszû ztroske za skòlanye vashe, da ove nyim, kada na vash Ztàlish dójdete, z-vashum pomoch-

jum nadoméztite . . za vasz né vétre délati, josh menye téske vashéh Domárov súlye na pogibel igre poztávlyati , . zàtoztê dobili velikoga nosza, dasze vszigdàr za nyega prímete, y zmiszlite, *kajztê, y odkudzté?* . . Domine Jugovich! vamszém vre predi vnogo hasznovitoga povédal: daztê od Kuzmana poplyuvani, jezte zplatcheni za vashu bedaztóchu . . daztê dobili Oszelzku glàvu, vrédiztêjê bili; arztêjû, y szàmi seleli, y valuvati mórate, da chizto malo v-glávé imate, pak véndar, y za ono malo obilnu plátchu od Domovine potrébujete . . gláve ztêsze Oszelzke mentuvali, kulikosze zpodobe dotiche, ali bojimsze, daszû vam véndar mosdyami oztali . . Gozpon Veszelkovich! viztê rajshi Praszczem hoteli biti, kak za ztô Ranychki na léto szlúsiti, y zatoztê dobili Szvinyzku glàvu; kajti najmre rajshibisze vu lénozti, y manguvànyu pitati, kak marlyivosze terszziti z-malém zadovolyni biti . . glàvuztê Szvinyzku na berzom zgubili, alisze bojim, da vam je nàrava oztàla . . Szúszed Kuzman! kisze v-sakely zkriva, da chuje ludzke od szebe zpomenke, móra àli jako zlocheztoga zpoznanya, ali veliki Stokfish biti; ar, koi dobro chini, akosze nebo zrùshi, szegùrengâ gledél bude . . zatoztê bili vrédni, da vasz je Jugovich malo pretepel . . Vam, Szmolko Szùszed! je Vràg, kojegaztê pénèzh proszili, dozta nàvuka z-korbàchem, y podam na

papéru, kakztê malo predi chuli, za zpomenek dàl . . dersétesze onoga, y plêcha vasha czéla budeju . . . Ovoszû moji zroki, y nàchini, z-kojémi ja zą vashe dobro ovak z-vami baratal jeszem . . daszem glàve druge, cherni obràsz, velikoga nosza, szmert, y drúga izkàzal, nechudétesze; to onomu, koi po skòlah hodi, y marlyivo vu izvédanyu nàravzkéh pripetchènyh terszisze vuchiti, lehko vchiniti je; y zàto ova pripetchènya ne czopriam, nego nàvuku, y znànyu naravzkomu, pripiszati mòrate; to meni vérujte; arszêm

GRABANCZIÁSH DIÁK.

(Nad to vszisze oszúpnéju, y Zaztòrsze zpuzti)

K O N E C Z.

NADGOVOR.

Vidèchi mal zevszema broj iztinzkéh Jezika, y Domovine (ar ova nekak zkupá hodiju) Lyubitelov, vu predgovortı *Izbora* mojega miszlil jeszem, da *Izbor* rechèni zadnyi poszel rùkh mojéh bude: potlam véndar y od nekojéh Izvisheneh z-oszebujném daruvan nagnyenyem, na kojém oszebito zahvalen biti móram, y od nekuliko drechnéh Domorodczev tak z-réchmi, kak poglavitémi liztmi znovich podsgàn, da od nakànyenya neodztúpim, pri Zvershetku, y konczu iztoga *Izbora* ochituval jeszem, da, ako zpoznam, daszêm barem nekojém (ar gdobi vszém vpetil?) dràg, y povolyen, Horvatzke Igrokaze, koje k-rukam dobiti budem mogel, y koji tak nàvuk dobroga dersànya, kak y chiztòchu Jezika zadersàvaju, za vugodno chtéjenye Szlavnoga Jezika nashega Lyubitelom predati selìm . . Nut! ja réch moju dersal jeszem, ter dva Igrokaze (ar visheih, morebiti iz jàla, dobiti nészêm mogel) najmre: *Lyubomirovicha,* kojega viteski Domorodecz *Mat. Jàndrich* Pl. v-Czirkveni je szlosil, y *Grabaneziàsha Diàka,* iztinzkoga-onoga mladéh navlaztito lyùdih Navuchitela, kojega vnogi seleli je-

szu, na szvétlo dàjem . . Selim ja y vishe zpodobnéh dugovànyh vàn dati: oszebujno jeden Réchnik, y Szlovniczu Szlavnoga Jezika nashega: ali, kajti ova y vishe zkup szloseneh Domorodczev, y veliki ztroshek oszebujno potrébujû, prez velikoga dogovora zvershitisze nemogu, zàto vsze, y szlédnye szlavne Domorodcże, y Domovine Lyubitele k-poszlu ovomu zasgano, y szerdcheno pozivam, y nagovàrjam; szlosno poszluvànye vsza naj tesesha opraviti more — medtémtoga, ako dalneshe Piszmotvore moje dràgi Domorodczi chtéti selìju, iz dovezdashnyéh surneshega pribàvlyanya naj polehchiczu meni dàju, da ja one kak berse, y lehkshe na szvétlo dàvati budem mogél! . . ovi dva Igrokazi (vu 12 Arkushih) nezvezani nikaj vishe neztojê, nego kuliko szàm Grabancziash predi je ztàl: najmre: trideszet groshih W. y pri *Ferenczu Szuppan* Knyigaru na gornyem Vàrashu dobitisze mogu . . Z-tém opet vu dalneshu szlavnéh Domorodczev Dobrohotnozt mene izrùcham. Vu Ztenyevczu dàn 14. Szvéchna 1822.

Iztinszki Domorodecz

Thom. Miklóushich

Pleb. v-Zteny. m. p.

